

1-17

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

เรื่อง

การศึกษาลักษณะสะตือใบของปาล์มใบพัดบางชนิด

A Study on Hastulas Characteristic of Some Palms

โดย

นางสาว กุลทีนิ ผิวนิล

นางสาว ปรรรณนา ชูรัตน์

นางสาว วชิรี เอียดวามะ

ได้พิจารณาเห็นชอบจาก

(อาจารย์ศุภร เหมินทร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

9 / 10 / 39

ภาควิชารับรองแล้ว

(ผศ. ดร. สมชาย กล้าหาญ)

หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

16 / 10 / 39

20 ส.ค. 2541

ลงพ.

กข๒๖ก

๒๕๓๙

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

T099981

เรื่อง

การศึกษาลักษณะสัณฐานของปาล์มใบพัดบางชนิด

A Study on Hastulas Characteristic of Some Palms

โดย

นางสาว กุลทีนิ ฝืนนิล

นางสาว ประรณนา ชูรัตน์

นางสาว วัชรีย์ เอียดวามะ

รฟ.

กจ 26 ก

2539

เสนอ

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 09981

วันรับเข้า..... 17 JUN 2009

ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

พุทธศักราช 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง การศึกษาลักษณะสะดือใบของปาล์มบางชนิด
A Study on Hastulas Characteristic of Some Palms

โดย นางสาว กุลทีนิ ผิวนิล
นางสาว ปรรารถนา ชูรัตน์
นางสาว วรริ เอียดวามะ

สาขา พืชสวน **ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช**
คณะ เทคโนโลยีการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ศุภกร เหมินทร์

บทคัดย่อ

การศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของปาล์มใบพัด โดยเน้นการศึกษาลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial) และด้านหลังใบ (abaxial) เพื่อใช้ในการจำแนกปาล์มแต่ละชนิดนอกเหนือจากการจำแนกโดยใช้ ลำต้น ใบ ดอก ผล เมล็ด โดยทำการศึกษาปาล์มทั้งหมด 15 สกุล 33 ชนิด พบว่าปาล์มใบพัดจะมีสะดือใบอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างก้านใบ (petiole) กับตัวใบ (blade) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน โดยสะดือใบด้านหน้า (adaxial) บางชนิดเห็นได้ชัดเจน บางชนิดเห็นได้ไม่ชัดเจน ส่วนด้านหลังใบจะมีทั้งที่มีสะดือใบ (abaxial) และไม่มีสะดือใบ (abaxial-none)

การศึกษาลักษณะสะดือใบของปาล์ม แต่ละชนิดในแต่ละสกุล เพื่อใช้ในการจำแนกยังไม่เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน จึงต้องอาศัยลักษณะลำต้น ใบ ดอก ผล และเมล็ด ช่วยในการจำแนกด้วย

ABSTRACT

To study some Palmate's Botany. Particularly the hastulas, both adaxial and abaxial for classification than classification by trunks (stems), leaves, flowers, fruits and seeds. In this studies on 15 genera 33 species of Palms. Palmate has a hastula between petiole and blade, which is difference. Adaxial has a large distinctive hastula or a small hastula on the upper surface. Abaxial has a hastula or none on the undersurface.

To study on hastulas characteristic of Palms for classification is not distinctive. Then we use trunks, leaves, flowers, fruits and seeds for classification too.

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้จัดทำสำเร็จเป็นที่เรียบร้อยได้เนื่องจากความกรุณาของ อาจารย์ศุภร เหมินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา การเสนอแนวทางการศึกษา และการสำรวจต่าง ๆ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่เสียสละเวลาและให้ความช่วยเหลือทุกประการ และขอขอบพระคุณ อาจารย์ไพศาล วรอุไร เป็นกรณีพิเศษที่ได้เสียสละเวลาและให้คำแนะนำในการศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของป่าสน และขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ที่ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์และกำลังใจในการศึกษาตลอดมา รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ช่วยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในการศึกษาปัญหาพิเศษจนสำเร็จได้ด้วยดี

นางสาว กุลทีน ฝืนนิล

นางสาว ปรรธนา สุรัตน์

นางสาว วัชรีย์ เขียดวาทะ

เมษายน 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	(ก)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
การตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการศึกษา	36
ผลการศึกษา	37
สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา	159
เอกสารอ้างอิง	160

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. <i>Carludovica palmata</i>	5
2. แสดงลักษณะรากของปาล์ม	13
3. แสดงลักษณะลำต้นของปาล์ม	14
4. แสดงส่วนต่าง ๆ ของปาล์มใบขนนก (pinnate leaf)	18
5. แสดงส่วนต่าง ๆ ของปาล์มใบพัด (palmate leaf)	18
6. แสดงลักษณะใบของปาล์มใบขนนก (pinnate leaf)	19
7. แสดงลักษณะใบของปาล์มใบพัด (palmate leaf)	20
8. แสดงลักษณะใบของปาล์มใบขนนกแบบ bipinnate	21
9. แสดงลักษณะใบของปาล์มใบพัดแบบ costapalmate	22
10. แสดงลักษณะสะดือใบของปาล์มทั้งด้านหน้าและด้านหลัง	23
11. แสดงลักษณะการเกิดช่อดอกแบบ suprafoliar	26
12. แสดงลักษณะการเกิดช่อดอกแบบ infrafoliar	26
13. แสดงลักษณะการเกิดช่อดอกแบบ interfoliar	27
14. <i>Bismarckia nobilis</i>	41
15. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	42
16. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	42
17. <i>Borassodendron machadonis</i>	45
18. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	46
19. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	46
20. <i>Coccothrinax argentata</i>	49
21. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	50
22. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)	50
23. <i>Copernicia alba</i>	54
24. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	55
25. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)	55

เอกสาร 26. *Copernicia baileyana* สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้หน้า 57. ระเบียบชนด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
27. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	58
28. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	58
29. <i>Copernicia berteriana</i>	60
30. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	61
31. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	61
32. <i>Corypha elata</i>	64
33. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	65
34. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	65
35. <i>Corypha</i> sp. (จีนเดีย)	67
36. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	68
37. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	68
38. <i>Cryosophila argentea</i>	70
39. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	71
40. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)	71
41. <i>Hyphaene</i> (Hybrid)	74
42. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	75
43. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	75
44. <i>Hyphaene petersiana</i>	77
45. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	78
46. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	78
47. <i>Hyphaene thebaica</i>	80
48. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	81
49. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	81
50. <i>Latania commersonii</i>	85
51. แสดงลักษณะระตือใบด้านหน้า (adaxial)	86
52. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	86

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
53. <i>Licuala elegan</i>	89
54. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	90
55. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	90
56. <i>Licuala gracilis</i>	92
57. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	93
58. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	93
59. <i>Licuala grandis</i>	96
60. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	97
61. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	97
62. <i>Licuala ramsayi</i>	100
63. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	101
64. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	101
65. <i>Licuala rumphiana</i>	103
66. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	104
67. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	104
68. <i>Licuala spinosa</i>	106
69. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	107
70. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	107
71. <i>Livistona alfredi</i>	110
72. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	111
73. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	111
74. <i>Livistona cape River</i>	113
75. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	114
76. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	114
77. <i>Livistona chinensis</i>	117

เอก 78. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial) การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำ 118 ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
79. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	118
80. <i>Livistona drudei</i>	121
81. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	122
82. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	122
83. <i>Livistona muelleri</i>	124
84. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	125
85. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	125
86. <i>Livistona</i> sp. (Black down)	127
87. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	128
88. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	128
89. <i>Paurotis wrightii</i>	131
90. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	132
91. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	132
92. <i>Sabal blackburniana</i>	135
93. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	136
94. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	136
95. <i>Sabal mauritiiformis</i>	138
96. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	139
97. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	139
98. <i>Sabal palmetto</i>	141
99. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	142
100. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	142
101. <i>Sabal umbraculiferum</i>	144
102. แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)	145
103. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	145

เอก 104. *Serenoa repens* “ blue ” ได้รับความใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไป 148 ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
105. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	149
106. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)	149
107. <i>Schippia concolor</i>	152
108. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	153
109. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	153
110. <i>Trachycarpus fortunei</i>	157
111. แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)	158
112. แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)	158

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

ปาล์ม (Palm) เป็นพืชในวงศ์ Palmaceae หรือ Palmae เป็นพันธุ์ไม้ตระกูลใหญ่ที่มีคุณสมบัติพิเศษโดดเด่นไปกว่าตระกูลอื่น ๆ บนพื้นผิวโลก เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ที่ให้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ นับตั้งแต่ ลำต้น ใบ ดอก ผล ทางด้านเศรษฐกิจ ปาล์มก็เป็นพันธุ์ไม้ที่ให้ประโยชน์แก่มนุษย์เป็นอันดับที่ 2 รองจากพืชตระกูลหญ้า นอกจากนี้ปาล์มสามารถนำมาใช้ประดับตกแต่งเพิ่มความสวยงาม และช่วยบำบัดรักษาสุขภาพจิตได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากปาล์มมีลักษณะรูปร่างที่แตกต่างจากพืชตระกูลอื่น ๆ และแม้แต่ในตระกูลปาล์มด้วยกันก็มีความแตกต่างกันไป นับตั้งแต่ลักษณะ ลำต้น ใบ สะดือใบ ช่อดอก และผล จึงได้ทำการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ โดยศึกษาลักษณะของสะดือใบอย่างละเอียด และยกตัวอย่างปาล์มบางชนิดที่มีอยู่ในสกุลนั้น ๆ ไว้ด้วย หวังไว้ว่าคงจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา และ รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของปาล์มจำนวน 15 สกุล 33 ชนิด
2. เพื่อศึกษาลักษณะของสะดือใบแต่ละชนิดเพื่อใช้ในการจำแนกปาล์ม
3. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นใช้ในการศึกษาลักษณะของปาล์มต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

เปรียบได้ว่าปาล์มเป็นราชาของพันธุ์พืช (princes among plants) เนื่องจากมีรูปร่างสวยงาม ลำต้นตรงใบขนาดใหญ่คล้ายมงกุฎ จึงทำให้มีรูปทรงลักษณะสวยงาม ปาล์มจัดอยู่ในพืชใบเลี้ยงเดี่ยวซึ่งเป็น 1 ใน 5 ของวงศ์พืชใบเลี้ยงเดี่ยว (ณัฐวุฒิ, 2536)

ปาล์มเป็นพันธุ์ไม้ที่ให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านมาเป็นเวลาช้านานหลายร้อยปี มนุษย์ในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาศัยผลประโยชน์จากสวนต่าง ๆ ของปาล์มอย่างมากมาที่สุด นับตั้งแต่อาหารที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค อาหารที่ได้จากปาล์มอันดับแรก คือ น้ำมัน เพื่อให้ร่างกายเกิดกำลังงานที่สำคัญ น้ำมันที่คนไทยได้จากปาล์มมากที่สุดคือมะพร้าว ซึ่งคนไทยบริโภคในรูปกะทิ อาหารไทยส่วนใหญ่จึงประกอบด้วยกะทิและมะพร้าว แต่คนในเอเชียแถบอื่น ๆ นั้นได้นำมันจากปาล์มอีกชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า น้ำมันปาล์ม หรือปาล์มน้ำมัน นอกจากน้ำมันแล้ว ก็ได้น้ำตาลจากปาล์มหลายชนิดด้วยกัน เช่น มะพร้าว น้ำตาลโตนด หรือจากต้นจอก ซึ่งเป็นอาหารพวกกำลังงานที่สำคัญแก่ร่างกายทั้งนั้น ส่วนอาหารของคนเอเชียถิ่นอื่น ๆ ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือบริโภคผลอินทผลัม ส่วนที่อยู่อาศัยนั้นก็มาจากมงหลังคา ตันหมากทำเสา เหลาะอะโองทำเสาบ้าน พื้นบ้านฝาบ้าน หวายใช้มัดผูกในการก่อสร้าง เครื่องนุ่งห่มนั้นปาล์มมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการย้อมสีเครื่องนุ่งห่ม เพราะผลปาล์มบางชนิดใช้เป็นส่วนผสมในการย้อมสี เช่น หมากสงไทยเป็นต้น และปาล์มบางชนิดก็มีเส้นใยมากพอที่จะนำมาทำเครื่องนุ่งห่มได้ ถึงแม้ในปัจจุบันคนไทยเลิกกินหมากกันมาก แต่หมากก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์แต่ในทางใช้กินขบเคี้ยวแต่อย่างเดียว ยังนำไปใช้ย้อมสีและทำยาได้อีกด้วย จึงทำให้หมากยังเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้แก่ชาวสวนหมากอยู่ไม่น้อยจนทุกวันนี้ ส่วนยารักษาโรคนั้นก็ได้มาจากปาล์มหลายสิบชนิด อาจจะได้มาจากในรูปที่สกัดออกมาเป็นทิงเจอร์หรือเป็นน้ำมันก็มีมากด้วยกัน ในยาโบราณนั้นใช้ปาล์มเป็นส่วนผสมอยู่มาก เช่น รากหมาก รากมะพร้าว รากตาล จึงอาจกล่าวได้ว่าปาล์มเป็นพันธุ์ไม้ที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่มนุษย์มานานเท่าทุกวันนี้

ในทางใช้ปาล์มเป็นไม้ประดับเพื่อความสวยงามในการตกแต่งที่อยู่อาศัยแล้ว ปาล์มทุกชนิดมีลักษณะสวยงามแตกต่างกันมากมายให้เลือกตามความพอใจเรา นับตั้งแต่ต้นขนาดเล็ก ต้นขนาดกลาง ต้นขนาดใหญ่ เป็นกอเป็นพุ่ม ต้นโดด ๆ สูงชะลูด เป็นเถาเลื้อย มีให้เลือกอยู่มาก เช่นเดียวกับรูปร่างลักษณะของใบ มีใบหลายลักษณะ หลายประเภท หลายชนิด ทั้งขนาด รูปร่าง สีเส้น ถึงแม้ว่าปาล์มสวนมากจะมีดอกไม้งดงามเท่าดอกกุหลาบหรือดอกกล้วยไม้ก็ตาม แต่ปาล์มบางชนิดก็ยังมีดอกหอม (ปญฺสู, 2524)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในระยะหลัง ๆ ปาล์มมีคุณค่าในด้านความงาม ดังนั้นผู้ที่สนใจปาล์มอยู่แล้วจึงหันนำมาประดับตกแต่งสถานที่ในการจัดสวนประกอบเป็นไม้หลักสูงตระหง่านขนาดต่าง ๆ กัน เพื่อให้ได้ความเหมาะสมกลมกลืนกับพันธุ์ไม้ในสวนหย่อม และกระนั้นยังนำปาล์มมาปลูกเป็นไม้กระถางตั้งประดับบนอาคารบ้านเรือน เพิ่มความสวยงามอีกด้วย ประเทศที่มีสภาพอากาศร้อนนิยมใช้ปาล์มเป็นไม้ป้องกันลมและแสงแดด หรือการลดการพังทลายของหน้าดินบริเวณริมถนน ริมสระน้ำ สวนนักเลี้ยงที่มีจิตใจรักต้นไม้พวกนี้ที่จะปลูกประดับไว้ตามตัวอาคารในที่ร่มเงา และกลางแจ้งเพื่อโชว์ลักษณะเด่นของพันธุ์ปาล์ม ซึ่งปาล์มพวกนั้นราคาค่อนข้างสูง เช่น ปาล์มแซมเปญ ปาล์มขวด ปาล์มสิบสองปันนา ปาล์มสามเหลี่ยม เบ็ดติโคตปาล์มและตาลแดง เป็นต้น (วิเศษฐ, 2534)

เนื่องจากปาล์มเป็นพันธุ์ไม้ที่อยู่ในตระกูลใหญ่มากตระกูลหนึ่ง จึงทำให้เกิดความเข้าใจผิดและถกเถียงกันอยู่ได้เสมอ ๆ แม้แต่ในทางวิชาการ นักพฤกษศาสตร์ยังถกเถียงกันอยู่มากในเรื่องปาล์มนี้ แต่คนทั่ว ๆ ไปแล้วมักเข้าใจผิดว่าต้นไม้ที่นั่น พันธุ์นั้น เป็นปาล์ม แต่ที่จริงไม่ใช่ปาล์ม ส่วนต้นที่เป็นปาล์มจริง ๆ กลับนึกคิดว่าไม่ใช่ปาล์ม มีพันธุ์ไม้หลายสิบชนิดที่มีรูปร่างลักษณะเหมือนปาล์มแต่ไม่ใช่ปาล์ม ซึ่งคนสวนมักมักเข้าใจผิดอยู่เสมอ เช่น กล้วยพัด (*Cravenela* sp.) เตยหรือลำเจียก (*Pandanus* sp.) ต้นเฟิร์นใหญ่ (Tree fern) พวกปรง (Cycads) พวกป่านศรนารายณ์ (*Agave*) พวกต้นจันทผา (*Dracaena draco*) พวกหัวโต (*Beaucarnea*) พวกหมากผู้หมากเมีย (*Cordylines* sp.) ซึ่งพวกเหล่านี้ไม่ใช่พันธุ์ไม้พวกปาล์มทั้งสิ้น (ปิฎฐะ, 2524)

ถิ่นกำเนิด

ปาล์มส่วนใหญ่ มีแหล่งกำเนิด ในแถบเส้นศูนย์สูตร เขตร้อน เขตกึ่งร้อน และบริเวณละติจูด 40 องศาเหนือและ 40 องศาใต้ มีไม้ที่ชนิดที่สามารถเจริญเติบโตได้นอกเหนือจากเขตร้อนซึ่งบางชนิดสามารถเจริญเติบโตได้ในที่มีหิมะคลุม (Krempin, 1993)

ปาล์มเป็นพันธุ์ไม้ตระกูลเก่าแก่ตระกูลหนึ่งในโลก ซึ่งมีด้วยกันประมาณ 4,000 ชนิด (species) ซึ่งส่วนมากมีกำเนิดจากเขตร้อนของโลก เช่น อเมริกาเขตร้อน และเอเชีย แต่ในแอฟริกาแล้วมีปาล์มน้อยมาก ประเทศที่มีปาล์มมากกันแล้วก็ได้แก่ ประเทศบราซิล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าลุ่มแม่น้ำอะเมซอนในบราซิลนั้น จะมีปาล์มขึ้นอยู่ทุกตารางไมล์ของพื้นที่ที่กล่าวได้ ซึ่งมีผู้พบว่าประเทศบราซิลประเทศเดียวมีปาล์มถึง 500 ชนิด ที่รองลงมาคือประเทศโคลัมเบีย ปาล์มขึ้นได้ทุกถิ่นทั่วโลกถ้าหากเลือกพันธุ์ได้เหมาะสม แม้แต่ถิ่นที่มีอากาศหนาวก็ยังมีปาล์มขึ้นอยู่ได้ เช่น Cabbage palmetto (*Sabal palmetto*) ที่ขึ้นอยู่ในอเมริกาเหนือหรือ Chinese windmill palms (*Trachycarpus fortunei*) ก็ทนอากาศหนาวได้และขึ้นอยู่เหนือบริเวณเส้นขนาน 35 ในเกาหลีและประเทศญี่ปุ่น ส่วนของโลกที่เป็นทะเลทรายร้อนสุดปาล์มก็ขึ้นอยู่ได้ เช่น *Nannorrhops ritchiana*

อยู่ในป่าที่สถานตะวันตกและอาฟกานิสถาน พวกอินทผลัม (*Phoenix dactylifera*) และ European fan palm (*Chamaerops humilis*) ก็ปลูกอยู่ได้ดี ทั้งที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเขตเมดิเตอร์เรเนียน *Jubaea spectabilis* อยู่ถึง 37 องศาใต้ ในอเมริกาใต้ ในออสเตรเลียมีปาล์มขึ้นอยู่ใน 35 องศาใต้เป็นปาล์มพื้นเมืองพวก African palm ขึ้นอยู่ทั่ว ๆ ไปตลอดฝั่งทะเลตะวันออกของคอนติเน้น ลงมาถึงแหลมกู๊ดโฮป ในอเมริกาใต้ปาล์มบางชนิดขึ้นอยู่ในที่สูงจากระดับน้ำทะเลถึง 4,000 ฟุต บนที่ลาดเชิงเขาทางเหนือ แต่พวก Wax palms นั้น สามารถขึ้นได้ในที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 13,500 ฟุต (ปิฎฐะ, 2524)

ภาพที่ 1 *Carludovica palmata* พันธุ์ไม้ที่มีลักษณะคล้ายปาล์ม แต่ไม่ใช่ปาล์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแบ่งชั้นของปาล์ม

Palm อยู่ใน Order Principes เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledon) ใน Order นี้มีตระกูลเดียว คือ Family Palmae ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่มาก (โมนิกา, พืชมน, 2537)

นักพฤกษศาสตร์ที่สนใจทางปาล์ม 3 ท่าน คือ Sir Joseph Hooker; Otto Drude และ Odoardo Beccari ต่างก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการแบ่งชั้นของปาล์ม

Sir Joseph Hooker แบ่ง Family Palmae ออกเป็น 6 เผ่า (Tribes) คือ

Tribe 1. **Areceae** (รวมถึง *Nypa* และ *Phytelephas*) ซึ่งยังแบ่งออกเป็น 12 Sub-Tribes คือ

1. **Euareceae**
2. **Ptychospermeae**
3. **Oncospermeae**
4. **Iriartieae**
5. **Wettenieae**
6. **Linospadiceae**
7. **Ceroxyleae**
8. **Malartieae**
9. **Iguanureae**
10. **Chamaedoreae**
11. **Geonomeae**
12. **Caryotideae**

Tribe 2. **Phoeniceae**

Tribe 3. **Corypheae**

Tribe 4. **Lepidocaryeae**

Tribe 5. **Borasseae**

Tribe 6. **Cocoinaeae**

แบ่งออกเป็นอีก 3 Sub-Tribes คือ

Sub-tribes 1. **Bactrideae**

Sub-tribes 2. **Elaeideae**

Sub-tribes 3.Eucocoinae

Drude แบ่ง Family Palmae ออกเป็น 5 sub-family คือ

Sub-family 1.**Coryphinae** แบ่งออกเป็น 2 tribes

Tribe 1.Phoeniceae

Tribe 2.Sabaleae

Sub-family 2.**Borassinae** มี tribe เดียว คือ

Tribe Borasseae

Sub-family 3.**Lepidocaryinae** มี 2 tribes คือ

Tribe 1.Mauriteae

Tribe 2.Metroxyleae ยังแบ่งอีกเป็น 2 sub-tribes คือ

sub-tribe 1.Raphieae

sub-tribe 2.Calameae

Sub-family 4.**Ceroxylinae** มี 2 tribes คือ

Tribe 1.Arecinae

sub-tribe 1.Caryoteae

2.Geonomeae

3.Iriarteae

4.Morenieae

5.Areceae

Tribe 2.Coccoinea

sub-tribe 1.Elacideae

2.Attaleae

3.Bactrideae

Sub-family 5.**Phytelephantoideae**

Beccari แบ่ง Family Palmae ออกเป็น 8 sub-family คือ

Sub-family 1.**Afecoideae**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.Coccoideae

3.Nypoideae

4.Phytelephantoideae

5.Lepidocaryoideae

6.Phoenicoideae

7.Coryphoideae

8.Borassoideae

ต่อมาได้มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤกษศาสตร์ของปาล์มเพิ่มขึ้น และได้แบ่งตระกูลปาล์ม ออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะของใบ แต่ละกลุ่มยังแบ่งออกเป็นตระกูลย่อย ๆ ออกไปอีก คือ

กลุ่มที่ 1 (Group 1) หมายถึงปาล์มที่มีลักษณะใบย่อยของใบพวกรวมกันที่เรียกว่า leaflet หรือ ใบย่อยของใบพืดที่เรียกว่า segment ก็ตาม แตกออกจากแกนกลางของทางใบ (rachis) โดยทำมุมตั้งขึ้นเป็นรูปตัววี (V-shaped) ทำให้ขอบของทางใบอยู่สูงกว่าแกนกลางของทางใบ ปาล์มในกลุ่มนี้ยังแบ่ง ออกเป็นตระกูลย่อย ๆ อีก คือ

Sub-family **Coryphoideae** ในตระกูลย่อยนี้มีปาล์มสกุลต่าง ๆ (genera) อยู่ประมาณ 25 สกุล และมีปาล์มชนิดต่าง ๆ (species) รวมกันประมาณ 330 ชนิด ปาล์มในตระกูลย่อยนี้ทั้งหมดเป็น พวกรูปปาล์มใบพืด (palmate leaves) เช่น สกุล (genera) Cryosophila, Paurotis, Rhapsis, Sabal, Thrinax, Washingtonia.

Sub-family **Phoenicoideae** ในตระกูลย่อยนี้มีสกุลอินทผลัม (Phoenix) ในเอเชียและ แอฟริกา มีประมาณ 12 ชนิดด้วยกัน พวกนี้เป็นปาล์มลักษณะใบพืดที่มีใบย่อยแตกออกเป็นรูปตัววี เห็นได้ชัดเจน

Sub-family **Borassoideae** มีประมาณ 7 สกุล (genera) ในเอเชียและแอฟริกา เช่น สกุล Bismarckia, Borassodendron, Borossus, Hyphaene, Latania, Lodoicea, และ Medemia มีประมาณทั้งสิ้น 40 ชนิดด้วยกัน พวกตระกูลย่อยนี้มีลักษณะใบพืดแบบ costapalmate

Sub-family **Caryotoideae** ตระกูลย่อยนี้มี 3 สกุลด้วยกัน และมีปาล์มชนิดต่าง ๆ ประมาณ 38 ชนิด ในเอเชีย คือ Arenga รวมถึงพวก Didymosperma, Caryota, Wallichia ลักษณะใบพวกนี้มี

ลักษณะใบย่อยรูปสามเหลี่ยม บางชนิดมีใบย่อยแยกออกจากใบย่อยอีกที่หนึ่งเรียกว่า bipinate เช่น ใบของเต่าร้าง (Caryota) ปลายใบย่อยใหญ่เป็นพื้นแหลม ส่วนโคนใบแหลมเล็กติดกับแกนกลางใบ

กลุ่มที่ 2 (Group 2) หมายถึงปาล์มที่มีลักษณะใบย่อยกลับกันกับกลุ่มที่ 1 คือใบย่อยทำมุมกลับกันเป็นรูปตัววีกลับหัวลง (inverted V-shaped) ดังนั้นในปาล์มชนิดนี้จึงมีใบย่อยคู่ลง ไม่ชี้ขึ้น เหมือนใบอินทผลัม หรือพูดได้ว่าปาล์มพวกนี้มีขอบทางใบอยู่ต่ำกว่าเส้นแกนกลางของทางใบ ปาล์มในกลุ่มนี้อาจแบ่งออกเป็นตระกูลย่อย ๆ อีก คือ

Sub-family **Lepidocaryoideae** ตระกูลย่อยของปาล์มพวกนี้มีประมาณ 25 สกุล และมีชนิดต่าง ๆ ถึง 500 ชนิดด้วยกัน ส่วนมากมีกำเนิดในเอเชีย และแอฟริกา ลักษณะเด่นของปาล์มในตระกูลย่อยพวกนี้ คือ ผลมีเปลือกเป็นเกล็ดและหนามคลุมเนื้อในไว้ เช่น ลูกหวาย (Calamus) ลูกระกำหรือสละ (Salacca), Raphia, Metroxylon, Ancistrophyllum, Mauritia, Eugeissona. ลำต้นมีลักษณะเป็นต้นหรือเป็นเถาก็มี เช่น พวก Calamus ที่มีปลายใบเป็นหนามยาวเป็นขอกเกี่ยวสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ เพื่อพยุงให้เถาเลื้อยได้ไต่ขึ้นไปได้ ใบส่วนมากมีลักษณะเป็นใบขนนก ใบพวกใบพัดมีน้อยและหายาก

Sub-family **Cocoideae** ในตระกูลย่อยนี้มีประมาณ 27 สกุลและ 610 ชนิดด้วยกัน ส่วนใหญ่มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อน เอเชีย และแอฟริกา

Sub-family **Arecoideae** ตระกูลย่อยนี้มีปาล์มอยู่มากถึง 130 สกุล และมีอยู่ 1,100 ชนิดด้วยกัน

Sub-family **Phytelephantoideae** ตระกูลย่อยนี้มี 4 สกุล และ 8 ชนิด มีถิ่นกำเนิดในอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ ปาล์มในตระกูลย่อยนี้มีใบลักษณะขนนก

Sub-family **Nypoideae** มีสกุลจาก (Nypa) ที่มีใบรูปขนนกโผล่จากพื้นดิน เพราะลำต้นเป็นไหลอยู่ใต้พื้นดิน (ปิงูฐะ, 2524)

ลักษณะส่วนต่าง ๆ ของปาล์ม

ปาล์มมีลักษณะแตกต่างจากพืชชนิดอื่น ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในลักษณะการเจริญเติบโต การขยายพันธุ์และการเพาะปลูกของปาล์ม

ปาล์มสามารถแบ่งได้หลายส่วน คือ

1. ลำต้น (stem or trunk)

2. ราก (roots)
3. ใบ (leaves)
4. ช่อดอกและดอก (inflorescence and flowers)
5. ผล (fruits)

ลักษณะรากของปาล์ม

รากของปาล์มทั่ว ๆ ไปเป็นรากฝอย (fibrous roots) เช่นเดียวกับพวกใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledon) ทั่ว ๆ ไปและก็มีรากที่แตกออกจากลำต้นเหนือพื้นดินเช่นเดียวกับรากของข้าวโพด เพื่อช่วยพยุงลำต้นเช่นกัน ที่เรียกว่า รากอากาศ (aerial root) หรือปาล์มบางชนิดที่มีรากลอย ขึ้นเห็นได้ชัดเจนเหนือพื้นดินเรียกว่า prop roots หรือ stilt roots เช่นพวก Socratea และ Verchaffeltia (ปิฎฐะ, 2524)

รากของต้นปาล์ม มีลักษณะคล้ายกับพืชใบเลี้ยงเดี่ยวโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ขยายขนาดขึ้นตามอายุ และมีการแตกแขนงของรากอย่างจำกัด ในขณะที่ต้นปาล์มเจริญเติบโต รากที่ขึ้นใหม่จะเกิดขึ้น ระหว่างรากเดิมที่งอกจากเมสันด์ (existing roots) และโคนต้น (progressively from the lower outer part of the trunk) ปาล์มที่เจริญเติบโตเต็มที่แล้วบริเวณรากจะมีความสมดุลงกับการเจริญเติบโตของ ลำต้น ในบางชนิดโดยเฉพาะปาล์มที่ยังรากต้น รากจะเจริญเติบโตเรื่อย ๆ จนบางครั้งอาจจะยกลำ ต้นขึ้นเหนือพื้นดิน จะพบบ่อยในปาล์มที่เจริญเติบโตในภาชนะปลูก และบางชนิดจะเป็นรากแบบ stilt roots ซึ่งเป็นรากที่ยกลำต้นเหนือพื้นดินประมาณ 1-2 เมตร ช่วยทำหน้าที่ลำต้นและพยุงลำต้น (Blombery, 1982)

ลักษณะลำต้นของปาล์ม

ลำต้นของปาล์มเป็นเนื้อเยื่อซึ่งประกอบด้วย เนื้อเยื่อที่เห็นลักษณะเป็นเส้น ๆ รวมกันอยู่ซึ่งเป็น เซลล์ไม้ที่แข็ง บางส่วนทำหน้าที่ส่งน้ำและสารละลายเชิงจางของธาตุอาหารจากส่วนของ root sap ขึ้น ไปยังส่วนของลำต้น นอกจากนั้นทำหน้าที่นำเอาน้ำตาลหรือคาร์โบไฮเดรตซึ่งได้จากการสังเคราะห์ แสงในส่วนของใบลงมายังส่วนต่าง ๆ ของลำต้น ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้จะไหลเวียนเป็นเกลียวจากใบสู่ราก ลำต้นไม่มีส่วนกลางที่เป็นเนื้อแข็งไม่มีเยื่อเจริญ (cambium) ไม่มีวงปี (annual growth rings) ยกเว้น 2-3 ชนิด ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน (African oil palm) ซึ่งลักษณะของลำต้นตั้งตรงค่อนข้างเท่ากัน คือมี ขนาดจากส่วนล่างไปถึงส่วนยอดค่อนข้างเท่ากัน (Edlin, 1977)

ลำต้นของปาล์มไม่มีวงปีเหมือนต้นไม้อื่น ๆ เนื้อเยื่อใหม่ที่เกิดจะเจริญที่ปลายยอดหรือตายอดเท่านั้น เนื้อเยื่อของลำต้นมีรูปร่างยาว เส้นใยขนานกัน (fibro-vascular bundles) กระจายอยู่ทั่วไปในเนื้อเยื่อ (ground tissue) ของผนังเซลล์ที่มีรูปร่างบาง ๆ ซึ่งเนื้อเยื่อเหล่านี้จะทำให้ลำต้นมีความแข็งแรงและมีรูปร่างคงตัวโดยเกิดจากความดันของน้ำเลี้ยงในต้น ลำต้นที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะส่วนโคนต้นพบว่าเกิดจากเซลล์ของเนื้อเยื่อ (ground tissue) ที่ขยายตัวและช่องว่างอากาศระหว่างเซลล์ ปาล์มแตกต่างจากต้นไม้ทั่ว ๆ ไปคือ ต้นไม้ทั่วไปสามารถซ่อมแซมลำต้นที่เสียหายได้ แต่ปาล์มไม่สามารถซ่อมแซมได้และยังคงสภาพเสียหายให้เห็นตลอดไป (Blombery, 1982)

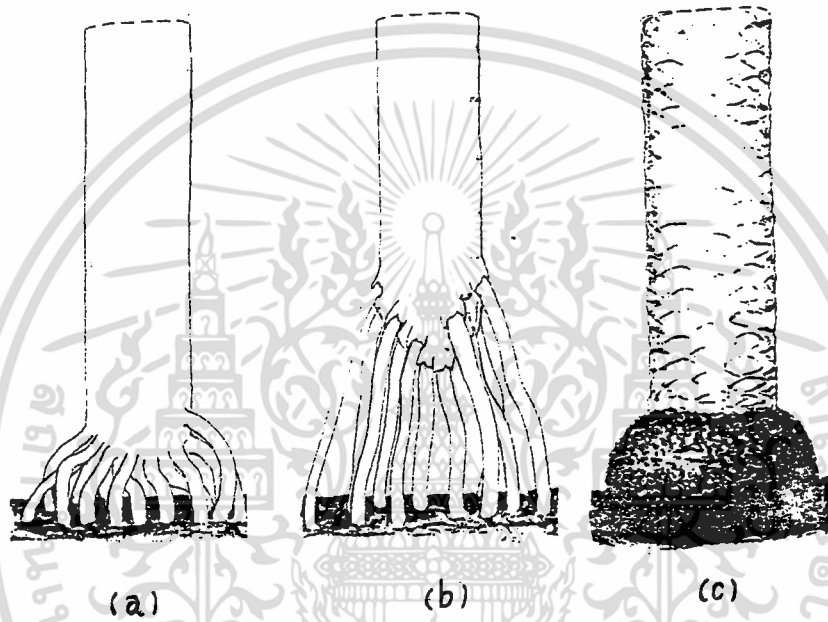
ลำต้นของปาล์มมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกันหลายรูปหลายแบบ ตามชนิดและพันธุ์ ที่เห็นกันง่าย ๆ นั้น อาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. **ลำต้นเดี่ยว (single stem)** เป็นชนิดที่มีลำต้นขึ้นจากพื้นดินเพียงต้นเดียวไม่มีหน่อ ไม่มีลำต้นอื่นแยกขึ้นมาจากต้นเดียวกัน เช่น หมากสง (*Areca catechu*) ปาล์มขวด (*Roystonea regia*) ตาลโตนด (*Borassus flabellifer*) ต้นลาน (*Carypha spp.*) หรือมะพร้าว (*Cocos nucifera*) พวกนี้จึงมีการขยายพันธุ์ได้ทางเดียว คือใช้เมล็ดขยายพันธุ์

2. **ลำต้นเป็นกลุ่มเป็นกอ (clustered stems)** ปาล์มพวกนี้มีหน่อแตกต่างจากโคนต้นออกเป็นต้นใหม่ ขึ้นรวมกับต้นเก่าเป็นกอใหญ่ การขยายพันธุ์ชนิดนี้ จึงอาจใช้หน่อโดยการแบ่งแยกกอมาปลูกใหม่ และใช้เมล็ดขยายพันธุ์ก็ได้อีกด้วย ปาล์มพวกนี้ที่พบได้ง่าย ๆ ในเมืองไทยก็มี หมากเขียว (*Pythosperma elegans*) หมากเหลือง (*Chrysalidocarpus lutescens*) หมากแดง (*Cyrtostachy lakka*) คือ (*Ligula sp.*) จิ้ง (*Rhapis spp.*) หรือระกำ (*Salacca spp.*)

นอกจากนี้ลักษณะของลำต้นยังมีรูปร่างและการเจริญเติบโตของลำต้นแปลก ๆ ออกไปอีกมาก คือ บางชนิดมีลำต้นอยู่ใต้ดิน (underground stem) คงมีแต่กาบใบและตัวใบโผล่ขึ้นมาเหนือพื้นดินเท่านั้น เช่น *Sabal etonia* และบางชนิดก็ไม่มีลำต้นเลย เช่น จาก (*Nypa fruitican*) ปาล์มส่วนมากมักมีลำต้นสูงชะลูด ไม่มีแขนงที่กิ่งก้านนอกจากพวก Doum palm (*Hyphaene thebaica*) เท่านั้นที่มีลำต้นแตกแขนง (branching stem) ลำต้นของปาล์มจะไม่มีเปลือก (bark) แต่ผิวนอกของลำต้นอาจเรียบเป็นมัน เช่น ปาล์มขวด (*Roystonea regia*) หรืออาจมีลำต้นปองกลาง (swollen stem) เช่น พวก *Pseudophonix vinifera* หรือลำต้นอาจมีหนามแหลมเต็มไปหมดก็ได้ (prickly stem) เช่น พวก *Acrocomia armentails* หรือบางชนิดอาจมีเยื่อเป็นเส้น ๆ คลุมลำต้นก็มี (fibrous stem) เช่น

Trachycarpus fortunei และบางชนิดก็มีลำต้นลอยขึ้นจากดินมองเห็นรากโผล่ขึ้นมาเหนือดินอยู่สูง ๆ (stem with prop roots) เช่น พวก *Euterpe dominicana* เป็นต้น นอกจากนี้ยังเลื้อยเป็นเถา (climbing stem) เช่น พวกหวายบางชนิด (Calamus) และ (Desmoncus) ลำต้นของปาล์มไม่มีเนื้อไม้จริงเช่นเนื้อไม้ของพวกใบเลี้ยงคู่ หรือพวกไม้สน ไม้สัก ไม้ตะแบกทั่ว ๆ ไป ส่วนมากลำต้นประกอบไปด้วยเนื้อเส้นยาว ๆ ตามความยาวของลำต้น อัดกันแน่นโดยเฉพาะส่วนผิวรอบนอกตรงกลางลำต้นมักเป็นเนื้อที่อ่อนไม่แข็ง ปาล์มบางชนิดมีข้อที่เกิดจากรอยกาบใบที่หลุดออก (leaf scar) บางชนิดก็มองไม่เห็นรอยกาบใบที่ต้น บางชนิดกาบใบไม่หลุดออกจากต้นได้ง่าย ๆ คงติดห้อยอยู่กับต้นจนเนาเปื่อยผุพังไปกลับทำให้เกิดความนิยมและดูสวยงามเหมือนมีกระโปรงคลุมลำต้นอยู่ จึงเรียกว่า Peticoat palm คือพวก *Washingtonia* sp. ในตอนใต้ของสหรัฐอเมริกา (ปริญญา, 2524)

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะรากของปาล์ม (a) exposed roots
b) stilt roots c) boss root

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะลำต้นของปาล์ม (a) solitary (b) clustered
(c) dichotomously branched (d) climbing

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะใบของปาล์ม

ใบปาล์มนั้นส่วนมากเป็นใบรวม (compound leaf) และในใบปาล์มทั้งใบนั้นเราเรียกกันว่า "ทาง" เช่น ใบมะพร้าวใบหนึ่งเราก็เรียกกันว่า ทางมะพร้าวหนึ่งทาง ซึ่งหมายถึงใบมะพร้าวทั้งหมดหนึ่งใบ รวมถึงใบย่อยเล็ก ๆ ในใบมะพร้าวทางหนึ่งนั้นด้วย

ลักษณะใบปาล์มนั้นอาจแบ่งออกได้ตามลักษณะรูปร่างของใบได้ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. **ลักษณะใบรูปขนนก** (pinnate หรือ feather leaf) หมายถึงปาล์มที่มีใบลักษณะรูปคล้ายขนนก คือมีก้านใบใหญ่ยาวตลอดไปถึงปลายตัวใบ เป็นแกนกลางของทางใบ เรียกว่า rachis จากแกนกลางทางใบหรือ rachis นี้จะมีใบย่อยแตกออกไปอีกทั้งสองข้างของแกนกลางใบที่เรียกว่า rachis นั้น ใบย่อยที่แตกออกจากแกนกลางใบใหญ่นี้เรียกว่า ใบย่อยหรือ leaflet หรือ pinnae ซึ่งใบย่อยนี้อาจมีมากน้อยได้แตกต่างกันแล้วแต่ชนิดและพันธุ์ของปาล์ม และใบย่อย (leaflet หรือ pinnae) นั้นจะแตกออกจากแกนกลางใบ (rachis) โดยทำมุมได้ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกทำมุมตั้งขึ้นโดยใบย่อยแตกออกจากแกนกลางใบชี้ขึ้นสูงกว่าระดับราบของทางใบ จึงทำให้ขอบใบของใบทั้งหมดอยู่ในระดับสูงกว่าแกนกลางใบ ถ้ามองดูในรูปด้านตัดระหว่างแกนกลางใบกับใบย่อยที่แตกออกมานั้น จะเห็นเป็นลักษณะรูปตัววี (V-shaped) พวกปาล์มที่มีลักษณะใบชนิดนี้จึงดูคล้ายใบห่อ ๆ ขึ้น เช่น พวกอินทผลัมหรือพวกแป้ง (Phoenix) หรือปาล์มขวด (Roystonea) ถ้าหากใบย่อยแข็งก็จะเป็นใบทั้งทางใบเป็นรูปตัววี (V-shaped) ได้ชัดเจน แต่ถ้าใบย่อยอ่อนไม่แข็งเหมือนพวกอินทผลัมแล้ว รูปตัววีก็จะมองเห็นตอมนใกล้ๆ แกนกลางใบเท่านั้น ต่อจากนั้นปลายใบย่อยก็จะอ่อนหักพับลงมาอีก ส่วนอีกลักษณะหนึ่งตรงกันข้ามกับชนิดแรกคือใบย่อยแตกออกจากแกนกลางใบโดยทำมุมต่ำก็มลง ห่อลง ก็จะทำให้ขอบใบทั้งหมดของทางใบอยู่เสมอหรือต่ำกว่า แกนกลางใบ จึงทำให้ดูเป็นรูปตัววีคว่ำหรือตัววีหัวกลับ (inverted V-shaped) ปาล์มที่มีลักษณะใบเป็นเช่นนี้จึงเห็นใบย่อยห้อยลู่ลงคล้ายสายฝนตกจากแกนกลางใบ ใบย่อยจะห้อยลงพลีกลง เช่น มะพร้าว (Cocos) พวกหวาย (Calamus) พวกหมาก (Areca) พวกเหลาชะโอนป่า (Oncosperma)

นอกจากนี้แล้วพวกปาล์มที่มีลักษณะใบรูปขนนก (feather หรือ pinnate leaf) นั้น ยังมีปาล์มบางชนิดที่ใบมีลักษณะรูปขนนกแปลกไปกว่าใบลักษณะขนนกธรรมดาอีก คือมีใบย่อย (leaflet) ที่แปลกไปคือ ใบย่อยแทนที่จะมีลักษณะแคบยาวเหมือนใบย่อยในใบลักษณะขนนกธรรมดานั้น กลับมีใบย่อยลักษณะรูปสามเหลี่ยมเป็นรูปลิ้ม และมีใบย่อยแตกออกเป็น 2 ตอน หรือ 2 ชั้น คือมีแกนกลาง

ใบใหญ่ที่แตกออกจากลำต้นเป็นแกนกลางใบใหญ่ (rachis) แล้วมีใบย่อยแตกออกจาก 2 ข้างของแกนใบใหญ่นั้นแบบใบขนนกธรรมดาแล้ว ยังมีใบย่อยอีกชุดหนึ่งแตกออก 2 ข้างของใบย่อยที่แตกออกมาชุดแรกอีก เป็นใบย่อยชุดที่สอง เช่น ใบของเต่าร้าง (Caryota) หรือที่เรียกปาล์มชนิดนี้ว่าพวก Fish-tail palm ใบปาล์มขนนกของพวกเต่าร้างนี้ มีลักษณะใบย่อยแตกออกเป็น 2 ชุด ในเมื่อเต่าร้างต้นนั้นโตเต็มที่แล้ว และใบย่อยของใบเต่าร้างแต่ละใบนั้นจะมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม รูปสี่เหลี่ยม โดยโคนใบเป็นรูปแหลมเล็กติดกับแกนใบย่อย ปลายใบย่อยเป็นรูปตัดกว้าง ปลายขอบใบที่ปลายตัดนั้นเป็นหยักฟันเลื่อยแหลมๆ แฉกสั้น ๆ ลักษณะใบขนนก เช่นตัวอย่างใบเต่าร้างนี้ เรียกกันว่าใบขนนกสองชั้น หรือเรียกว่า bipinnate leaf

2. ลักษณะใบปาล์มรูปใบพัด หรือเรียกว่า fan leaf หรือ palmate leaf ใบปาล์มลักษณะใบพัดนี้ จะมีลักษณะใบทั้งหมดคล้ายพัด คือ มีก้านใบแตกออกจากต้นแล้วมาสู่ทางที่ตัวใบอาจเป็นที่โคนตัวใบหรือเหนือโคนตัวใบขึ้นไปเล็กน้อยใบปาล์มชนิดนี้ก็มีใบย่อยเหมือนกัน แต่ไม่นิยมเรียกว่า leaflet เรียกว่า segment ใบย่อยหรือ segment ของปาล์มใบพัดนี้จะแตกออกจากจุด ๆ เดียวกันที่ปลายก้านใบ ส่วนแกนกลางใบที่เรียกว่า rachis ในปาล์มใบพัดนั้นสั้นมาก จนบางชนิดก็ไม่มีเพราะจากก้านใบก็มาเปลี่ยนเป็นใบย่อย (segment) เสียเลย ใบย่อยของปาล์มนี้จะแตกออกเป็นรัศมีแผ่ออกไป ทำให้ขอบใบโค้งเป็นรูปเกือบวงกลมทั้งใบ คล้ายรูปใบ หรือทำให้ดูลักษณะ รูปใบปาล์มชนิดนี้คล้ายฝ่ามือคนที่กางออก โดยมีใบย่อยเปรียบเสมือนนิ้วมือ

ในพวกปาล์มที่มีลักษณะใบเป็นปาล์มพัดนี้ ยังมีใบปาล์มลักษณะใบพัดอีกพวกหนึ่งที่แปลกไปจากที่กล่าวมาแล้วคือ ใบปาล์มที่มีลักษณะแกนกลางใบที่ต่อกจากก้านใบนั้นยาวพอสมควร (rachis) แต่ก็มีใบย่อย (segment) แตกออกสองข้างของแกนกลางใบอีก แต่ใบย่อยนั้นติดกัน คงมีแต่ตอนปลายใบย่อยที่แยกกัน ทำให้ลักษณะใบปาล์มชนิดนี้คล้ายใบพัดทั้งใบขนนกที่มีใบย่อยติดกัน เช่นพวกใบลานบางชนิด (*Carypha* sp.) ใบของ *Sabal* ลักษณะใบพัดแบบนี้อาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า มีลักษณะใบรูป costapalmate ใบปาล์มที่มีลักษณะ costapalmate นี้จะไม่แผ่ใบออกให้แบนกว้างใหญ่เหมือนใบพัด (palmate leaf) ธรรมดาทั่ว ๆ ไป แต่จะพบใบห่อลู่ลง เนื่องจากใบย่อยมิได้แตกออกจากจุด ๆ เดียวกัน

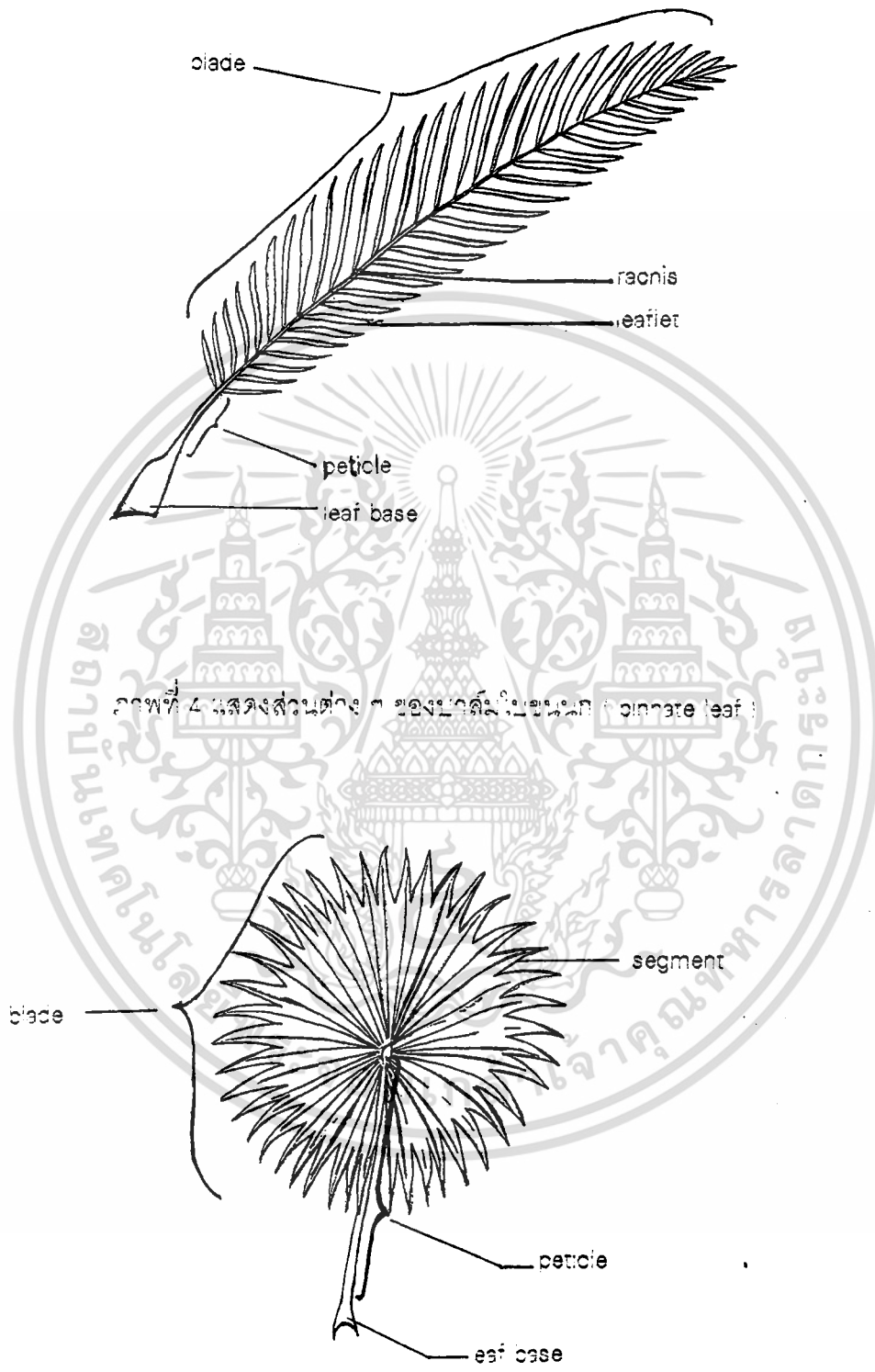
ส่วนต่าง ๆ ของใบนั้นไม่ว่าจะมีลักษณะใบในรูปใดก็ตามอาจแบ่งส่วนต่าง ๆ ของใบได้ 3 ส่วนคือ

1. ตัวใบ (blade)
2. ก้านใบ (petiole)
3. กาบใบ (sheath)

1. ตัวใบ (blade) ตัวใบของปาล์มนั้น นับว่าเป็นพันธุ์ไม้ที่มีใบขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาพันธุ์ พืชด้วยกัน ตัวใบประกอบด้วยส่วนยอดถึงใบ เรียกว่า "leafy" ซึ่งเป็นปลายสุดของเส้นกลางใบ (rachis) ตัวใบอาจแบ่งได้ตามลักษณะ pinnate leaf และ palmate leaf ดังได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้แล้ว ตัวใบ (blade) อาจมีหนามแหลมหรือมีเส้นใยอยู่ตามขอบตัวใบหรือตามบนพื้นใบได้อีกใบอ่อน เวลาแตกจากยอดจะห่อรวมกันเป็นรูปยาวโดยที่ใบย่อย (leaflet) คือ pinnae ของพวก pinnate leaf และ segment ของพวก palmate leaf ยังไม่แยกออกจากกันเพราะมีเยื่อบาง ๆ คลุมอยู่ทั้งสองด้านของ ตัวใบจากยอดถึงโคนตัวใบเส้นใยหรือเยื่อคลุมนี้เรียกว่า "reins หรือ lorae" เมื่อใบอ่อนแก่พอที่จะแตก แผลขยายออกเป็นตัวใบได้แล้วก็จะแตกและคลี่ใบย่อยออก

2. ก้านใบ (petiole) หมายถึง ส่วนที่อยู่ระหว่างโคนตัวใบ (blade) ถึงปลายสุดของก้านใบ (sheath) ก้านใบมีรูปร่างค่อนข้างกลมเมื่อตัดออก เช่น ก้านใบจาก (*Nypa* sp.) แต่ส่วนมากมีลักษณะ ส่วนกลางโค้งลงค่อนข้างกลม แต่ส่วนบนเป็นรูปเว้าลงเป็นร่องคล้าย ๆ กาบ ตามขอบก้านใบอาจมี หนามแหลมหรือหนามสั้น ๆ คล้ายฟันเป็นซี่ ๆ ก็ได้ หรืออาจมีขนเล็ก ๆ หรือหนามแหลมเต็มไปหมด ทั้งก้านใบตลอดไปจนถึงกาบใบ (sheath) ก็เป็นได้ บางชนิดมีก้านใบยาว บางชนิดมีก้านใบสั้น พวก pinnate leaf มีก้านใบต้อออกเป็นส่วนเดียวกันยาวตลอดออกไปเป็นเส้นกลางใบ (rachis)

3. กาบใบ (sheath) เป็นส่วนของใบที่อยู่ต่ำสุด ห่อหุ้มลำต้นอยู่เพื่อยึดตัวใบให้ทรงตัวอยู่ได้ อาจจะมีเส้นใยเป็นเยื่อ (fibrous) คลุมอยู่ก็ได้ หรืออาจเป็นกาบใบคลุมไปด้วยหนามหรือขนแหลมอยู่ก็ได้ เมื่อกาบใบยังอ่อนอยู่จะห่อรวมกันเป็นรูปทรงกระบอกที่ส่วนยอดของลำต้น หรือที่เรียกส่วนนี้ว่า "crown-shaft" บางชนิดมีกาบใบสีเขียวแก่มากขึ้น เมื่อแก่จะหลุดออกจากต้นแล้วจะเปลี่ยนเป็นสี น้ำตาลแห้ง บางชนิดเมื่อแก่จะหลุดออกจากลำต้นทันที และทิ้งรอยแผลของกาบใบไว้ที่ต้นให้เห็นเป็น ขีวงแหวน (leaf scar) เมื่อใบแก่กาบจะหลุดออกจากต้นพวกนี้เรียกว่า "deciduous leaf" ส่วนบาง ชนิดเมื่อใบแก่แล้ว กาบใบจะไม่ยอมหลุดออกจากต้นคงติดแน่นอยู่กับต้น ปลดปล่อยให้ตัวใบ (blade) แห้ง เหลือห้อยลงคลุมกาบใบของตนอยู่ไปอีกนานจนกว่าจะเน่าผุพังไป พวกนี้เรียกว่า "persistent leaf"

ภาพที่ 4 แสดงส่วนต่าง ๆ ของใบดัดใบขนนก (pinnate leaf)

ภาพที่ 5 แสดงส่วนต่าง ๆ ของใบดัดใบพัด (palmate leaf)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะใบของไม้ล้มลุกใบขนนก (cinnate leaf) (a) leaflet of single-folds

(b) leaflet of several-folds (c) entire

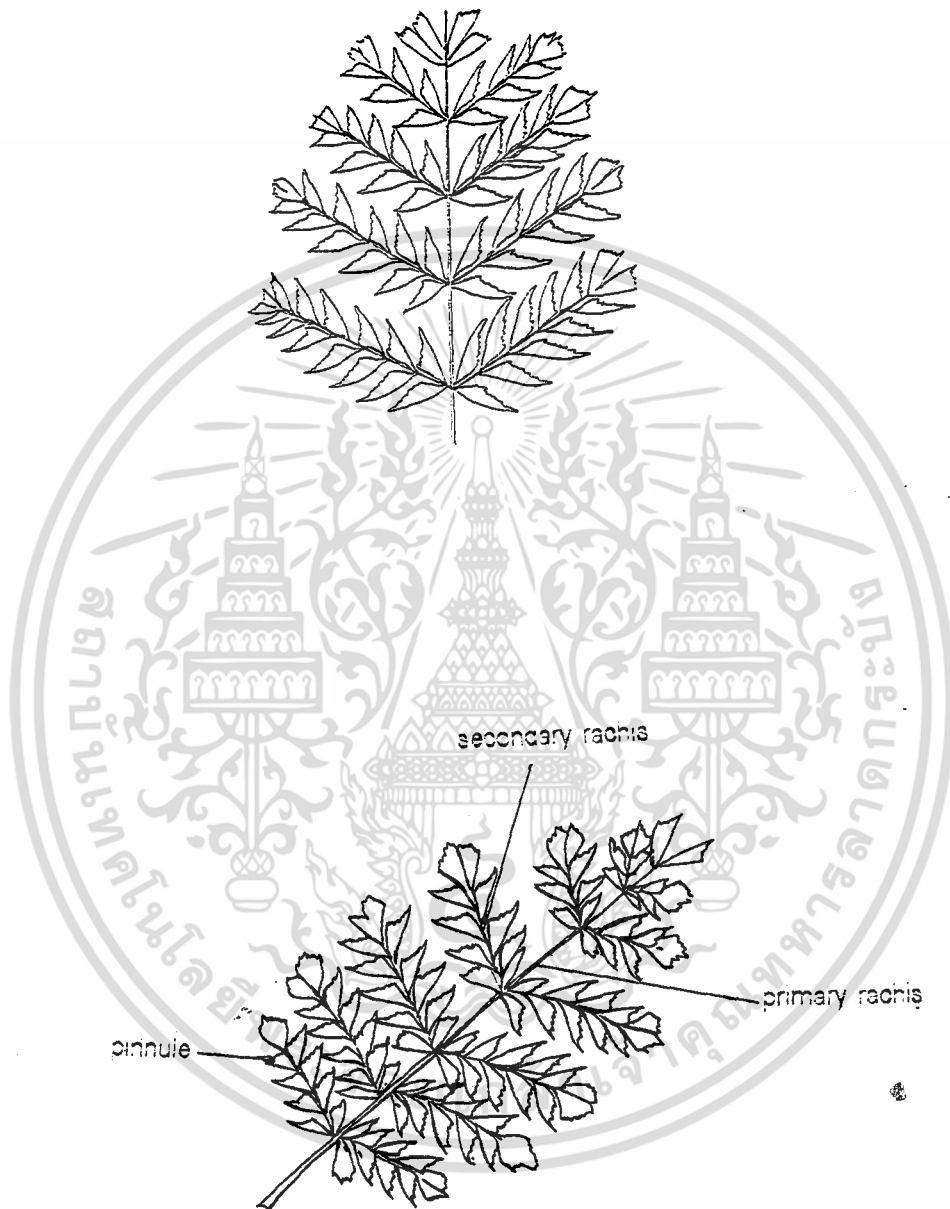
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7 แสดงลักษณะใบของปาล์มใบพัด (palmate) (a) single-fold segments
(b) several-fold segment (c) entire

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

*

ภาพที่ 8 แสดงลักษณะใบของปาล์มใบรนนกแบบ bipinnate

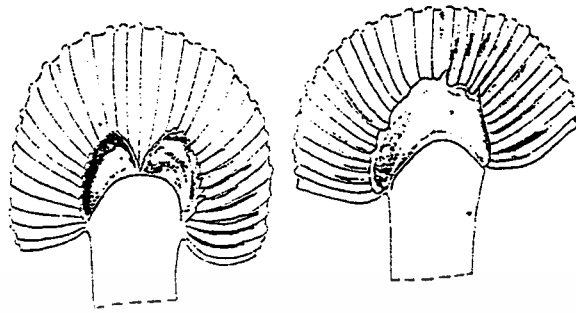
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒ กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 9 แสดงลักษณะใบของปาล์มใบพัดแบบ costacalmate

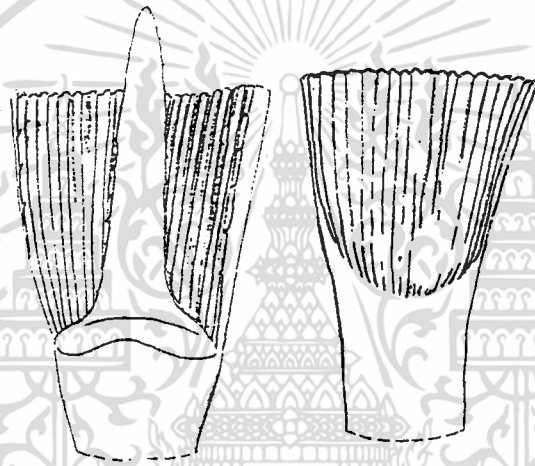
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

adaxial

abaxial

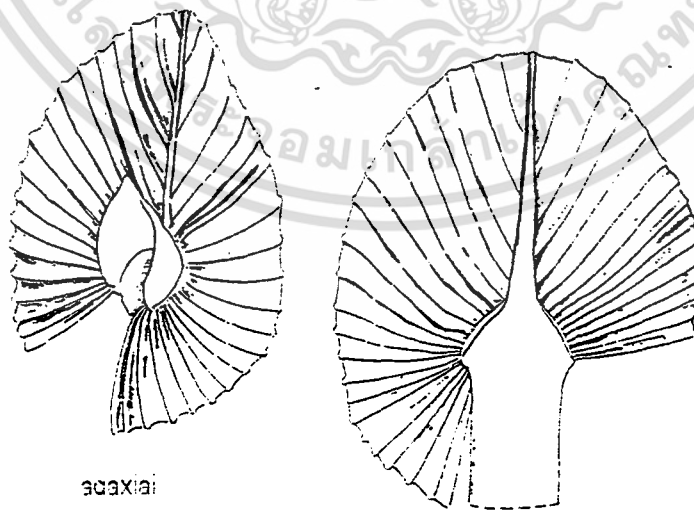
(a)

adaxial

abaxial-none

(b)

adaxial

abaxial-none

(c)

ภาพที่ 10 แสดงลักษณะสะดือใบ (hastula) ของปาล์มทั้งด้านหน้า และ ด้านหลัง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตีพิมพ์ลงเนื้อหา หรือทำซ้ำอย่างใดก็ได้ โดยเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปาล์มหลายชนิดที่มีสีชมพู สีแดง หรือสีเหลืองส้ม ตามกาบใบ ก้านใบและขอบริมใบนั้นบางชนิดก็จะมีเมื่อใบยังอ่อนอยู่เท่านั้น หรือบางชนิดก็จะมีสีต่าง ๆ ตามส่วนของใบเมื่อปาล์มยังมีต้นเล็ก ๆ อยู่เท่านั้น เมื่อโตขึ้นสีเหล่านั้นจะจางหายไปเอง แต่ก็มีปาล์มบางชนิด เช่น หมากแดง (*Cyrtostachys lakka*) ยิ่งปาล์มมีอายุโตเข้าสีแดงที่กาบใบและที่เส้นกลางใบก็จะมีสีเข้มมากขึ้น

ลักษณะดอกของปาล์ม

ปาล์มส่วนมากมีดอกดก และมากกว่าพันธุ์พฤกษศาสตร์อื่น ๆ มาก ช่อดอก (spadices) จะแตกออกจากต้นในลักษณะต่าง ๆ กันคือ

1. Infracoliar หมายถึงปาล์มชนิดที่มีช่อดอกแตกออกจากลำต้นชิดกับโคนกาบใบตอนล่าง เช่น ปาล์มขวิด (*Roystonea* sp.)

2. Interfoliar หมายถึงปาล์มที่มีช่อดอกออกจากลำต้นในระหว่างกาบใบหรือระหว่างชั้นของโคนกาบใบ เช่น มะพร้าว (*Cocos* sp.)

3. Supracoliar หมายถึงปาล์มที่มีช่อดอกแตกออกจากส่วนยอดของลำต้นเหนือใบ เช่น ต้นลาน (Talipot palm) พวก *Corypha* sp.

ช่อดอกจะมีกาบดอกปกคลุมช่อดอกเมื่อขณะดอกยังตูมหรือยังอยู่ในกาบดอกก่อน กาบดอกนี้เรียกว่า "bracts" หรือ "spathes" กาบดอก (spathes) จะห่อหุ้มช่อดอกไว้อย่างมิดชิดคล้ายตาของพันธุ์ไม้ (bud) ทั่ว ๆ ไป บางชนิดมีกาบดอก (spathes) 2 ชั้น ซ้อนกันเมื่อดอกแก่พร้อมที่จะแตกออกจากกาบดอก (spathes) ก็จะหลุดออกและร่วงหล่นในไม่ช้า หลังจากที่ช่อดอกคลี่ออกมาแล้วไม่นาน เช่น พวก หมากสง (*Areca catechu*) แต่บางชนิดก็ไม่หลุดและร่วงหล่นออกจากช่อดอก ก็ยังเป็นเนื้อไม้แข็ง ๆ ติดกับช่อดอกอยู่ตลอดไปอีกด้วย เช่น มะพร้าว (*Cocos* sp.) ซึ่งพวก Coccid genera ส่วนมากมีกาบช่อดอก (spathes) 2 ชั้น และชั้นในเป็นเนื้อไม้แข็งและใหญ่กว่าชั้นนอก ส่วนพวกที่มีกาบช่อดอกชั้นเดียวนั้นก็ยังมีพวก Phoenix, Areca, Pinanga, Chamaerops ฯลฯ ลักษณะของกาบช่อดอก (spathes) นั้นมีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น เป็นรูปทรงกระบอก, เป็นกาบแบน ๆ , เป็นรูปยาวคล้ายฝักดาบ, หรือเป็นรูปกาบคล้ายฝักดาบหอย

ลักษณะของช่อดอก (inflorescence) นั้นส่วนมากเป็น panicle มีดอกดกรวมกันอยู่แน่น ช่อดอกเป็นพวงใหญ่ เรียกว่า "ตะแฉ่" บางชนิดมีช่อดอกเป็นแกนกลางออกมาโดด ๆ และมีดอกออกสองข้างของแกนกลาง ช่อดอกเท่านั้นเรียกว่า "spike"

ปาล์มบางชนิดเมื่อออกดอกแล้วครั้งเดียว เมื่อเกิดเป็นผลแล้วต้นก็จะตายลงทันทีที่เมล็ดแก่หมดแล้ว พวกนี้เรียกว่า "monocarpic" เช่น พวกกลาน (*Corypha* spp.) และพวกเต่าร้าง (*Caryota* spp.) หรือพวกหวายบางชนิด (*Calamus* spp.) ส่วนพวกที่ออกดอกแล้วยังเจริญเติบโตต่อไป และให้ดอกให้ผลอีกหลายครั้งจนกว่าต้นจะแก่ตาย เช่น มะพร้าว (*Cocos* sp.) หรือ พวกต้นตาลโตนด (*Borassus* sp.) เรียกพวกนี้ว่า "polycarpic"

ลักษณะดอกของปาล์มนั้นมีส่วนประกอบของเครื่องเพศที่ใช้ผสมพันธุ์กันแตกต่างกันและมีได้ทั้ง 3 ลักษณะ คือ

1. **Hermaphrodite** หรือ Bisexual หรือ Perfect flowers คือในดอกเดียวกันนั้นมีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมีย อยู่ในดอกเดียวกัน

2. **Monoecious** หมายถึงปาล์มที่มีดอกเกสรตัวผู้ และดอกเกสรตัวเมียแยกกันอยู่ แต่ทั้งสองเพศของดอกคงอยู่ในปาล์มต้นเดียวกัน ดอกที่มีแต่เกสรตัวผู้เรียกว่า "staminate" และดอกที่มีแต่เกสรตัวเมียอย่างเดียวเรียกว่า "pistillate"

3. **Dioecious** หมายถึงปาล์มที่มีดอกเกสรตัวผู้ (staminate) และเกสรตัวเมีย (pistillate) แยกกันอยู่คนละต้น หรือพุดง่าย ๆ ว่ามีปาล์มที่มีดอกตัวผู้ก็มีดอกตัวเมียอย่างเดียว ส่วนปาล์มอีกต้นหนึ่งมีแต่ดอกเกสรตัวเมียทั้งต้นแต่อย่างเดียว ดังนั้นถ้าหากมีปาล์มประเภทนี้เพียงต้นเดียวก็ไม่สามารถจะมีโอกาสผสมพันธุ์กันเกิดเป็นผลเป็นเมล็ดใช้สืบพันธุ์ต่อไปได้

นอกจากนี้ก็มีปาล์มสองสามชนิดที่มีทั้งดอกเกสรเพศเดียวและดอกที่มีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมีย อยู่ในดอกเดียวกัน (perfect flower) อยู่ในต้นเดียวกัน พวกนี้เรียกว่า "polygamous"

ในการเรียงดอกเกสรตัวผู้และดอกเกสรตัวเมีย ที่อยู่รวมกันในช่อดอกเดียวกันนั้น ส่วนที่โคนช่อดอกมักเป็นเกสรตัวเมียถัดไปที่ปลายช่อดอกเป็นเกสรตัวผู้หรือบางชนิดมีดอกเกสรตัวเมียหนึ่งดอกอยู่ระหว่างดอกเกสรตัวผู้ 2 ดอก

ดอกปาล์มส่วนมากไม่มีก้านดอก (pedicel) ฐานของดอกจะติดแน่นอยู่กับแขนงของช่อดอก ตามธรรมชาติดอกปาล์มมีเกสรตัวผู้ 6 อัน แต่ถ้าเป็นดอกตัวผู้ (staminate) แล้วพบเกสรตัวผู้ถึง 200 กว่าอัน ส่วนดอกเกสรตัวเมียนั้นส่วนมากมี (ovule) 3 อัน มี 2-3 ชนิดที่มีพู่เดียว (single carpel) บางชนิดก็มีมากกว่า 3 อัน ถึง 10 อัน

ภาพที่ 11 แสดงลักษณะการเกิดช่อดอกแบบ supracoliar

ภาพที่ 12 แสดงลักษณะการเกิดช่อดอกแบบ infracoliar

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 13 แสดงลักษณะการเกิดช่อดอกแบบ interfoliar

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของผลและเมล็ดของปาล์ม

ส่วนมากผลหรือเมล็ดปาล์มไม่แตกกระเด็นออก (indehiscent) เมื่อแก่จัดผลประกอบด้วยลักษณะสิ่งปกคลุมเมล็ดเป็นชั้น ๆ คือ

1. **Exocarp** เปลือกชั้นนอก อาจเรียบเป็นมัน ขรุขระ มีขน มีหนาม หรือเป็นเกล็ดซ้อนกัน ก็ได้ เช่น มะพร้าวมีเปลือกเรียบเป็นมัน และระกำมีเปลือกเรียงซ้อนกัน เป็นต้น

2. **Mesocarp** ส่วนมากเป็นเนื้อ หรือเป็นเส้นใยสด หรือเป็นเส้นใยแห้ง ๆ เช่น มะพร้าวที่มีเส้นใยสด

3. **Endocarp** เป็นเยื่อบาง ๆ ห่อหุ้มเมล็ดไว้ บางชนิดก็เป็นฝ่าหนา ๆ และบางชนิดก็เป็นกระโหลกแข็ง เช่น มะพร้าวที่มีกะลาแข็ง และมีตา 3 ตาตรงหัวของเมล็ด

ส่วนลักษณะของผลปาล์มนั้นอาจพิจารณาแบ่งได้ตามลักษณะของผล คือ

1. **Berries** มีลักษณะเป็นผลอ่อนนุ่มอิมน้ำ เช่น พวกต้นชิด (Arenga) มีเมล็ดหนึ่งถึงสามเมล็ดในผลเดียวกัน endocarp แข็ง

2. **Drupes** เช่น พวกปาล์มน้ำมัน (Elaeis) ผลมีเนื้อสดมี endocarp แข็ง มีเมล็ดเดี่ยว บางทีมะพร้าวก็จัดอยู่ในพวกผลที่มีลักษณะ drupe แต่ทั่ว ๆ ไปถือกันว่าเป็น nut

3. **Aggregate** เป็นพวกปาล์มที่มีผลอัดแน่น โดยมีก้านผลเดียวกัน เช่น พวกจาก (Nypa) พวก aggregate fruit นี้จะมีช่อดอกตัวเมียรวมกันบนก้านดอกเดียวกันคล้ายดอกหรือผลของน้อยหน่า

เมล็ดปาล์มจะงอกในลักษณะ 3 อย่างต่างกันคือ ชนิดหนึ่งจะมีกาบใบแทงออกมาจากเมล็ดก่อนพร้อมด้วยรากที่แทงลงในดิน เมื่อกาบแตกออกจึงมีใบโผล่ออกมา ส่วนอีกชนิดหนึ่งจะแทงออกมาเป็นใบที่เดียว ไม่มีกาบใบเหมือนชนิดแรก ส่วนชนิดที่ 3 นั้นจะแตกออกเหมือนชนิดที่หนึ่งและชนิดที่สองรวมกันคือ มีทั้งกาบใบที่แตกออกจากเมล็ด และไม่มีกาบใบ

เมล็ดปาล์มบางชนิดเมื่อจะงอกจะมีส่วนที่คล้ายรากแทงลงไปดิน ให้ลึกลงพอแก่ความต้องการที่จะหาน้ำหาอาหารได้เสียก่อน แล้วจึงแตกเป็นหน่อแทงกลับขึ้นมาเหนือพื้นดินอีกทีหนึ่งเป็นลำต้นฝังอยู่ใต้ดิน ส่วนที่มีลักษณะคล้ายรากที่แทงไปในระยะแรกก็จะเน่าตายไปในภายหลัง จึงทำให้ปาล์มพวกนี้มีลำต้นยึดดินอยู่ใต้ดินได้มาก เป็นการค้ำจุนป้องกันพายุ ลม พัดสวนบนที่อยู่เหนือพื้นดินไม่ให้ปาล์มล้มได้ง่ายๆ เช่น ต้นตาล (*Borassia* sp.) พวก *Latania*, พวก *Orania*

เมล็ดปาล์มเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการแบ่งและจัดชั้นของพันธุ์ไม้ตระกูลปาล์ม โดยพิจารณาจากรูป
ร่างของเมล็ด การงอกของเมล็ด และลักษณะต้นอ่อนที่เพิ่งงอกจากเมล็ด

เนื้อของเมล็ด (endosperm) ในเมล็ดปาล์มนั้นมีลักษณะต่าง ๆ กัน 2 ลักษณะ คือ

1.Homogeneous endosperm เป็นเนื้อเมล็ดที่มีลักษณะเป็นเนื้อเดียวกันและมีสีขาวตลอด
เช่น ปาล์มจีน (*Livistona chinensis*)

2.Ruminant endosperm เป็นเนื้อเมล็ดที่มีลักษณะไม่เป็นเนื้อเดียวกันโดยมีเส้นลวดลายสี
เข้มผ่านไปมาในเนื้อของ endosperm เช่น หมากสง (*Areca catechu*) ส่วนมากเมล็ดจะมีเนื้อ
endosperm แข็ง แต่บางชนิดภายในเนื้อของเมล็ดกลวงมีช่องว่างในเนื้อ เช่น มะพร้าว (*Cocos*
nucifera) ที่มีน้ำอยู่ในช่องว่างเนื้อของเมล็ดและเมื่อเริ่มงอกจะมีจาวงอกออกมาในโพรงหรือช่องว่าง
ในเนื้อและในน้ำทำหน้าที่ดูดน้ำดูดอาหารที่ละลายจากเนื้อในเมล็ดไปเลี้ยงลำต้นอ่อนที่งอกใหม่ ๆ

ต้นอ่อนหรือคัพภะของเมล็ด (embryo) ปาล์มนั้นไม่ได้อยู่ภายในเหมือนเมล็ดพันธุ์ไม้ธรรมาดา เช่น
ถั่ว แต่ต้นอ่อนหรือ embryo ของเมล็ดปาล์มนั้นอยู่ตอนผิวของเนื้อเมล็ดไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา
เปล่า ว่าส่วนไหนเป็นใบ ส่วนไหนเป็นต้น หรือรากของต้นอ่อนในเมล็ด เมื่อเมล็ดเริ่มงอกเมล็ดซึ่งมี
กิลีบเดียว (monocotyledon) จะเริ่มเจริญและแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งจะเริ่มเจริญเติบโต
และขยายตัวออกเพื่อดูดอาหาร (haustorium) ส่วนที่สองจะดันเปลือกเมล็ดแตกออกและเจริญเติบโต
ออกเป็นก้านใบเลี้ยง (cotyledonary petiole) และส่วนที่สามจะเจริญเติบโตเป็นตาและเจริญเติบโตออก
เป็นรากแรก (primary root) และเป็นใบอ่อนใบแรก (cotyledonary limb) (ปิฎฐะ, 2524)

การขยายพันธุ์

สำหรับปาล์มแล้วมีวิธีขยายพันธุ์ได้ 2 วิธีเท่านั้นคือ ใช้เมล็ดเพาะ และแยกหน่อจากต้นเดิม ทั้งนี้ก็เพราะปาล์มเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledon) ที่ยืนต้น ไม่มีเปลือกและเนื้อไม้ที่มีเนื้อเยื่อเจริญให้รากแตกออกได้ คือ ไม่มี true bark และไม่มี cambium layer อีกประการหนึ่งปาล์มจะมีจุดแห่งการเจริญเป็นต้นต่อไปได้อยู่ที่จุดยอดของลำต้นแต่เพียงแห่งเดียว (terminal bud) ไม่มีตาที่เจริญเป็นกิ่งก้านทางด้านข้างได้ (axillary bud) ดังนั้นเมื่อตัดยอดหรือยอดของปาล์มได้รับอันตรายโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม แล้วต้นตอของปาล์มต้นนั้นก็จะตายไปในไม่ช้า โดยเฉพาะถ้าปาล์มชนิดนั้นเป็นปาล์มที่ไม่มีหน่อเป็นกอด้วยแล้ว (single trunk) ก็จะสูญพันธุ์ไปเลย (ปิฎฐะ, 2524)

การขยายพันธุ์โดยวิธีการแยกหน่อ (off-shoots)

การขยายพันธุ์ปาล์มโดยวิธีแยกหน่อจะกระทำได้กับปาล์มชนิดที่มีหน่อเท่านั้น อย่างเช่น หมากเขียว หมากแดง หมากเหลือง ปาล์มไผ่ จิ้ง ฯลฯ หน่อที่แยกมาปลูกได้มีขนาดโตพอสมควร เมื่อนำมาปลูกจนกระทั่งเจริญเติบโตสมบูรณ์ดีแล้วก็จะแตกหน่อใหม่ โดยใช้ระยะเวลาไม่นานนัก แต่การขยายพันธุ์แบบนี้ จำนวนหน่อที่แตกใหม่ที่ได้ นั้นค่อนข้างจำกัดจำนวนไม่มากเหมือนกับการเพาะเมล็ด

ข้อสำคัญในการเลือกหน่อปลูก

1. ต้องเลือกหน่อที่มีลักษณะแข็งแรงสมบูรณ์ไม่อ่อนแอ หรือไม่มีโรค-แมลงเข้ามารบกวน
2. ต้องพยายามเลือกหน่อที่มีรากติดมา
3. หน่อแต่ละหน่อควรมีลักษณะตรงกับพันธุ์เดิมทุกประการ ไม่พิการหรือไม่ได้สัดส่วนตาม

ความต้องการ

การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ปาล์มหลายชนิดที่สามารถนำเมล็ดมาขยายพันธุ์ เช่น ปาล์มขวด ปาล์มเยอรมัน ปาล์มจีบ ปาล์มพัด ปาล์มแซมเปญ ฯลฯ นอกจากนี้ปาล์มที่มีการแตกหน่อแตกกอยังใช้เมล็ดขยายพันธุ์ได้ เช่น หมากเขียว หมากแดง หมากเหลือง เมื่อต้นโตสมบูรณ์ให้ดอกออกผลแล้วก็นำเมล็ดเพาะเพื่อเพิ่มจำนวนพันธุ์ที่มากก็จริงแต่การเจริญเติบโตมักใช้เวลาช้ากว่าการขยายพันธุ์โดยการใช้น้ำหน่อปลูกเมล็ดปาล์มมีเปอร์เซ็นต์ในการงอกและคุณสมบัติการงอกต่างๆกัน เช่น ปาล์มบางชนิดนับจากการเพาะเพียง 15 วัน บางชนิดมีอายุการงอกไม่เกิน 3 เดือนหลังจากการเพาะ ส่วนปาล์มที่อยู่ในเขตร้อนมีฝนตกชุกและที่อยู่ในที่ราบลุ่มอายุการงอกเพียง 2-3 สัปดาห์ก็มี

ทั้งนี้เมล็ดปาล์มจะงอกได้เร็ว หรือช้ากว่าปกติก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ขนาดของเมล็ด ปาล์มที่มีเมล็ดขนาดใหญ่ส่วนมากจะต้องใช้ระยะเวลาในการแทงรากออกจากเมล็ดนานกว่าปาล์มที่มีเมล็ดเล็ก

2. ความหนาบางของเปลือกเมล็ด เมล็ดที่มีเปลือกหนาจะเจริญโดยการแทงรากได้ช้ามาก ถ้าหากไม่มีการช่วยเหลือจากมนุษย์เปอร์เซ็นต์ความงอกก็จะต่ำลง ฉะนั้นแล้วเมล็ดที่มีเปลือกหนาต้องการที่จะให้มนุษย์ช่วยเหลือเช่น การเจาะรูเมล็ด แช่น้ำหรือน้ำอุ่น จากนั้นเปลือกจะอ่อนตัวหรือกระเพาะเปลือกที่หุ้มออก เพื่อส่งเสริมให้เมล็ดมีความงอกขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว

3. คุณภาพของเมล็ด ย่อมขึ้นกับความสดและความสมบูรณ์ของเมล็ด ถ้าเมล็ดรักษาเปอร์เซ็นต์การงอกได้ดีไม่เสื่อม การงอกก็จะเจริญได้ดี แต่เมื่อเมล็ดมีความเสื่อมมาก การงอกก็จะลดลงไปตามลำดับ ด้วยเหตุนี้การเพาะเมล็ดให้ได้ผลควรพยายามใช้เมล็ดที่สดและสมบูรณ์

4. อุณหภูมิและฤดูกาล ภายในเมล็ดปาล์มนอกจากจะสมบูรณ์แล้ว สภาพอุณหภูมิต้องเหมาะสมอีกด้วยจึงทำให้เมล็ดปาล์มแทงรากได้ดี ในช่วงฤดูหนาวเมล็ดปาล์มจะงอกได้ช้ากว่าปกติหรืออาจไม่งอกเลย

5. วัสดุต่าง ๆ เช่น เครื่องปลูก ภาชนะ การดูแลรักษาตลอดจนการให้น้ำ ก็มีผลต่อการงอกของเมล็ดเหมือนกัน

ข้อที่ควรระวัง

เมล็ดปาล์มชนิดเปลือกห่อหุ้ม (seed coat) บาง และต้นอ่อนภายในเมล็ด (embryo) อ่อนแอ เป็นสาเหตุทำให้เมล็ดไม่งอกและตายได้ง่าย ดังนั้นในการเก็บรักษาเมล็ดปาล์มเพื่อคัดมาขยายพันธุ์ จึงควรเก็บเมล็ดที่เห็นว่าแก่จัดและมีสีแดงเข้มซึ่งระยะนี้มีประสิทธิภาพในการงอกสูง เราไม่ควรปล่อยให้เมล็ดแก่จัดหรือร่วงหล่นลงสู่โคนต้นจนสีดำ เมื่อเมล็ดอยู่ในสภาพนี้ย่อมสูญเสียเปอร์เซ็นต์ความงอกไปได้ ครั้นนำมาเพาะก็มักจะไม่ค่อยงอก ดังนั้นสภาพของเมล็ดปาล์มที่เหมาะสมในการเพาะพันธุ์ไม่ควรเก็บจนแก่หรือขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

โรคและแมลงของปาล์ม

พืชตระกูลปาล์มก็เหมือนพันธุ์ไม้ทั่ว ๆ ไปที่มีศัตรูเข้ามารบกวนมากมาย โดยเฉพาะปาล์มที่มนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งศัตรูอาจเข้าทำลายส่วนต่าง ๆ ของปาล์มในระยะเริ่มงอกออกจากเมล็ดจนกระทั่งเจริญเป็นต้นโต มีจำนวนมากมายที่ทำความเสียหาย ในที่นี้แบ่งศัตรูปาล์มออกเป็น 3 จำพวก คือ

1. โรค มีสาเหตุมาจากเชื้อรา เชื้อแบคทีเรียและเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ อีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แมลง ที่เข้าทำลายมีทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย จนถึงแมลงขนาดเล็กมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น

3. ศัตรูชนิดต่าง ๆ ได้แก่ จำพวกสัตว์ต่าง ๆ

โรค

โรคลำต้นเน่า

สาเหตุ เกิดจากเชื้อราชื่อ *Phytophthora parasitica* ราชชนิดนี้ชอบขึ้นในที่มีความชื้นสูงและมักจะเป็นกับต้นกล้าที่มีอายุน้อยซึ่งทำลายส่วนลำต้นและใบทำให้ส่วนนี้เน่าตายภายใน 10-15 วัน แต่ถ้าเกิดกับปาล์มสกุล *Washingtonia* มักทำลายส่วนของใบ เริ่มจากโคนใบแล้วลามไปเรื่อย ๆ จนถึงปลายสุดของใบในที่สุดก็ตายภายใน 3 เดือน

โรค Red ring

สาเหตุ เกิดจากไส้เดือนฝอย (Nematodes)

ลักษณะอาการ เกิดกับต้นกล้า ไส้เดือนฝอยเข้าทำลายระบบราก ทำให้บริเวณรากที่ถูกทำลายคุดหรือตุ่มไม่สามารถลำเลียงน้ำและอาหารส่งไปยังส่วนต่าง ๆ ของลำต้น จึงทำให้ลำต้นปาล์มมีสีแดงหรือสีน้ำตาลแคะแกระไม่เจริญเติบโต

การป้องกัน ถอนต้นกล้าออกจากกระถางแล้วนำไปเผาทำลาย เพื่อไม่ให้แพร่ขยายต่อไป

โรคแคงเกอร์ (canker)

สาเหตุ เกิดจากเชื้อราบางชนิดและเกิดจากไส้เดือนฝอย (Nematodes)

ลักษณะอาการ เกิดกับปาล์มสกุล *Arecatum* มักเป็นที่บริเวณลำต้นเกิดขึ้นกับปาล์มสกุล *Phoenix canariensis* กาบใบจะเน่าตายก่อนอายุขัยที่กำหนด ถ้าเกิดขึ้นกับปาล์มสกุล *Washingtonia* ทำให้บริเวณตายอดของปาล์มเน่าตายในที่สุด

โรค Faise Smut Fungus

สาเหตุ เกิดจาก เชื้อราจำพวก *Graphiola*

ลักษณะอาการ ส่วนใหญ่เกิดกับปาล์มพวก *Phoenix* ทำให้แผ่นใบเป็นจุดสีดำบริเวณกลางจุดมีปุยขนสีน้ำตาลและสีเหลือง พุพองนูนเห็นได้ชัดเจน

แมลง

เมื่อกล่าวถึงแมลงบนพื้นโลกมีมากมายหลายชนิดที่ให้คุณและโทษ แต่ที่เป็นอันตรายทำความเสียหายให้แก่ปาล์มก็มีหลายชนิดเหมือนกัน ที่ทำให้ปาล์มไม่เจริญเติบโตหรือเปลี่ยนรูปทรุดโทรมไปจนถึงขั้นพิกาก็ไม่ใช่น้อย ซึ่งแมลงเหล่านี้มักเข้าทำลายส่วนต่าง ๆ ของต้นปาล์มดัง

เอกสารเช่น ราก ลำต้น ใบ ดอก ผล และตลอดจนเมล็ด แต่การป้องกันกำจัดแมลงก็มีส่วนสำคัญ ดังนั้น การค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จึงควรป้องกันเสียก่อนที่จะเกิดขึ้นมากไปกว่าเดิม แมลงที่เป็นศัตรูของปาล์มและเป็นอันตรายแก่ปาล์ม ได้แก่

เพลี้ยแป้ง

เป็นแมลงประเภทปากเจาะดูด บริเวณที่เพลี้ยแป้งเข้าทำลายมีลักษณะ สีขาวคล้ายแป้งฝุ่น เมื่อนำเอาเพลี้ยแป้งใส่ฝ่ามือแล้วบีบจะเห็นเป็นสีแดงเหมือนกับเลือด

ลักษณะการทำลาย เพลี้ยแป้งเกิดขึ้นได้ทุกส่วนของต้นปาล์ม โดยเฉพาะบริเวณใต้ใบและส่วนที่อ่อนนุ่มของลำต้น เช่น ยอดอ่อน ดอกที่เกิดใหม่และกาบใบอ่อน เพลี้ยแป้งมักเกิดขึ้นกับพืชตระกูลปาล์มหลายชนิด อาทิ *Pseudococcus citri* และ *Pseudococcus virgatus* และต้นอินทผลัม

การป้องกันกำจัด ควรกำจัดด้วยสารเคมี เช่น พาราไรออน มาลาไรออน ที่มีความเข้มข้นน้อยหรือผสมกับน้ำให้เจือจางก่อนพ่น สำหรับปาล์มที่ปลูกในกระถางประดับอาคารบ้านเรือน ควรใช้จารบีทาขอบบริเวณส่วนต่าง ๆ ของลำต้น เพื่อป้องกันมดนำเพลี้ยแป้งขึ้นสู่บนต้นอีก

เพลี้ยหอย

เป็นแมลงประเภทปากเจาะดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนต่าง ๆ ของต้นปาล์ม ส่วนมากจะเกิดกับส่วนที่เติบโตใหม่เช่น กาบใบอ่อน ผล ดอก และใบอ่อน เพลี้ยหอยเป็นแมลงที่ร้ายแรงแก่ปาล์มชนิดหนึ่งที่ใช้ทำลายตั้งแต่ต้นกล้าเริ่มงอกออกจากเมล็ด จนกระทั่งเป็นต้นโตใหญ่ หรือปาล์มที่มีอายุหลายปีก็อาจถูกเพลี้ยหอยเข้าทำลายได้เหมือนกัน เพลี้ยหอยที่ทำความเสียหายแก่ปาล์มมีหลายชนิดด้วยกัน เช่น *Aspidiotus destructor* , *Dictyospermum scale* , *Latania scale* และ *Thread scale*

ลักษณะการทำลาย ถ้าเกิดขึ้นที่ใบจากใบที่มีสีเขียวจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแล้วค่อย ๆ เหี่ยวแห้งตายไปในที่สุด แต่ถ้าเพลี้ยหอยลงทำลายอย่างรุนแรงก็สามารถทำให้ปาล์มตายได้เหมือนกันเนื่องจากลำต้นและใบขาดธาตุอาหาร ส่วนยอดถ้าเพลี้ยหอยเข้าทำลายก็ตายได้ง่ายกว่าที่เกิดบนแผ่นใบ

การป้องกันกำจัด เพลี้ยหอย ยากต่อการกำจัดด้วยสารเคมีเพราะฉะนั้นควรทำลายในระยะตัวอ่อน โดยใช้สารเคมีจำพวก พาราไรออน มาลาไรออน ไดอะซินอน ผสมกับน้ำให้เจือจางก่อนฉีดพ่น หรือใช้สารพวกจารบีทาขอบส่วนต่าง ๆ ของลำต้นเพื่อป้องกันแมลงที่เป็นพาหะนำเพลี้ยหอยขึ้นสู่ลำต้น

เพลี้ยไฟ

ลักษณะการทำลาย เพลี้ยไฟเป็นแมลงประเภทใช้ปากเจาะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อนของ ปาล์ม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับปาล์มขวด จากใบที่มีสีเขียวก็ค่อย ๆ เริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลสุดท้ายก็ ร่วงหล่นก่อนอายุขัย เพลี้ยไฟที่เข้าทำลายใบได้แก่ *Heliothrips haemorrhoidalis* แต่ก็ยังมีเพลี้ยไฟ บางชนิดที่เจาะดูดกินน้ำเลี้ยงที่ช่อดอก และดอกที่เกิดใหม่ ได้แก่ *Frankliniella difficilis* และ *Frankliniella williamsi*

การป้องกันกำจัด ฉีดพ่นด้วยสารเคมี เช่น ดีลตริน แลนแนท เดือนละ 1 ครั้ง

ด้วงวง

ลักษณะการทำลาย แมลงพวกนี้จะกัดกินยอดและใบอ่อน สังเกตได้ส่วนยอดจะหักพับลง ใบอ่อนแห้งเหี่ยวบางครั้งเหลือแต่ก้านใบ ด้วงวงที่เข้าทำลายเป็นชนิด *Rhynchophorus cruentatus* การป้องกันกำจัด

1. ควรหมั่นทำความสะอาดสวน ไม่ปล่อยให้หญ้าขึ้นรกรุงรัง
2. เมื่อพบตัวอ่อนควรใช้มือหรือใช้ไม้ กำจัดให้ตายเพื่อไม่ให้แพร่พันธุ์ต่อไป
3. ใช้ทรายหยาบผสมกับเกลือเล็กน้อยใส่บนคอกาบใบ เมื่อตัวแก่บินมาเกาะหรือหลบซ่อน อยู่ ทรายจะเข้าไปในชอกคอกของด้วงซึ่งทำให้ด้วงตายได้ ประการสำคัญควรเติมทรายบ่อย ๆ ใน ฤดูฝนเนื่องจากฝนชะทรายไหลลงมาสู่โคนลำต้นหมด
4. ส่วนเปลือกของลำต้นถูกด้วงกัดเจาะเป็นรู ควรใช้สารเคมี เช่น คาร์บอนไดซัลไฟด์ น้ำมันก๊าด หรือน้ำมันดีเซล ฉีดพ่นเข้าไปในรู แล้วเอาดินเหนียวที่เปียกอุดทำให้ด้วงที่อยู่ภายใน ตายได้

ด้วงปีกแข็ง

เป็นแมลงที่สำคัญ ใช้ปากกัดแทะส่วนยอดและใบอ่อนจนทำให้ปาล์มตายได้ ด้วงชนิดนี้ ได้แก่ *Xyleborus affinis* อาศัยตามตอไม้และขอนไม้ที่ผุสลายซึ่งรวมกันกับเชื้อราบางชนิด และด้วง ชนิดนี้ยังเป็นพาหะนำเชื้อราไปสู่ต้นปาล์ม จนปาล์มบางชนิดตายได้

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดสวนไม่ให้เป็นที่อาศัย หรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์
2. ใช้สารเคมีฉีดพ่น เช่น Lindane เพื่อช่วยป้องกันและกำจัดอีกทางหนึ่ง

ผีเสื้อกลางคืน

แมลงชนิดที่เข้าทำลายปาล์มมีด้วยกัน 2 ชนิด คือ *Batrachedra mathesoni* และ *Batrachedra arenosella* กัดกินยอดอ่อน ดอกและผล ถ้ากัดกินดอกจะทำให้ดอกเน่าเสียไม่ติดดอกติดผล แต่ถ้าเกิดกับผลจะทำให้ผลร่วงหล่นก่อนสุก

การป้องกันกำจัด เวลาที่ผีเสื้อกลางคืนวางไข่ และระยะเป็นตัวหนอนควรฉีดพ่นด้วยสารเคมีกำจัดแมลงประเภทกัดกิน เช่น เซฟวิน พอลัสและโดเมทโทเอท

ไร

พบได้ตามสวนพืชตระกูลปาล์มบางแห่ง สังเกตได้ว่า ทะลายหนึ่ง ๆ มีดอกที่ไม่สมบูรณ์ ยอดอ่อน ใบอ่อนเจริญผิดปกติ ต้นกล้าแคระแกร็นก็เนื่องมาจากไรได้เข้าทำลาย พวก *Tumid mite* และ *Brevipalpus* sp. เกิดกับปาล์มขวดและต้นอินทผลัม

การป้องกันกำจัด ใช้กำมะถันผงหรือผสมกับน้ำฉีดพ่น ในอัตราสวนกำมะถันผง 5 ปอนด์ ผสมน้ำ 50 แกลลอน ถ้าใช้ไม่ได้ผลก็ใช้ไดอะซินอนฉีดพ่น

ศัตรูประเภทอื่น

การปลูกปาล์มยังมีปัญหาเรื่องศัตรูต่าง ๆ อื่นนอกเหนือจากที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว เนื่องจากประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อน อุดมไปด้วยสัตว์นานาชนิด ดังนั้นย่อมมีสัตว์บางชนิดที่ทำความเสียหายแก่ปาล์มไม่ว่าจะปลูกเป็นไม้ประดับในกระถางหรือปลูกลงดิน อาทิเช่น กระจอก หนู นก ฯลฯ สัตว์จำพวกนี้มักกัดกินส่วนต่าง ๆ ของปาล์ม เช่น ใบอ่อน เมล็ด เป็นต้น

อุปกรณ์และวิธีการศึกษา

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

- 1.1 กล้องถ่ายรูป
- 1.2 ฟิล์มถ่ายรูป
- 1.3 กระดาษพร้อมปากกา
- 1.4 สมุดบันทึก

2. วิธีการศึกษา

- 2.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ
- 2.2 สืบค้นพันธุ์ปาล์มที่มีอยู่ในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ
- 2.3 สืบค้นพันธุ์ปาล์มนอกสถานที่
- 2.4 ถ่ายรูปพันธุ์ปาล์มที่สำรวจพบ
- 2.5 นำพันธุ์ปาล์มที่สำรวจมาจำแนกลักษณะต่าง ๆ
- 2.6 เก็บรวบรวมข้อมูล

3. สถานที่ทำการศึกษา

บริเวณคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ , สวนนนุช จังหวัดชลบุรีและจังหวัดเชียงใหม่

4. ข้อมูลที่ศึกษา

ใบและสะดือใบ

5. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

วันที่ 17 มิถุนายน 2538 ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2539 รวมระยะเวลาทำการศึกษา 243 วัน

ผลการศึกษา

จากการศึกษาปาล์มใน คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ, สวอนงนุช จังหวัดชลบุรี และจังหวัดเชียงใหม่ ถึงลักษณะสัณฐาน
ปาล์ม จากปาล์ม 33 ชนิด คือ

1. *Bismarckia nobilis*
2. *Borassodendron machadonis*
3. *Coccothrinax argentata*
4. *Copernicia alba*
5. *Copernicia baileyana*
6. *Copernicia berteriana*
7. *Corypha elata*
8. *Corypha* sp. (อินเดียน)
9. *Cryosophila argentea*
10. *Hyphaene* (Hybrid)
11. *Hyphaene petersiana*
12. *Hyphaena thebaica*
13. *Latania commersonii*
14. *Licuala elegans*
15. *Licuala gracilis*
16. *Licuala grandis*
17. *Licuala ramsayi*
18. *Licuala rumphiana*
19. *Licuala spinosa*
20. *Livistona alfredi*
22. *Livistona cape River*
21. *Livistona chinensis*
23. *Livistona drudei*
24. *Livistona muelleri*

25. *Livistona* sp. (Black down)
26. *Paurotis wrightii*
27. *Sabal blackburniana*
28. *Sabal mauritiiformis*
29. *Sabal palmetto*
30. *Sabal umbraculiferum*
31. *Serenoa repens* “ blue ”
32. *Schippia concolor*
33. *Trachycarpus fortunei*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Bismarckia

ถิ่นกำเนิด พุ่มหญ้าสวรรค์ในเกาะมาดากัสการ์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว มีขนาดใหญ่

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate กว้างประมาณ 3 เมตรหรือมากกว่า ตัวยาว (blade)
แข็ง สีน้ำตาลปนเทา สะดือใบ (hastula) ด้านหน้าเห็นชัดเจน แต่ด้านหลังไม่มี ก้านใบ (petiole)
แข็งแรง ถูกปกคลุมด้วย wax และสะเก็ดสีแดง

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างก้านใบ (leaf base) เป็นดอกแบบ
dioecious

ผล ผลเกือบกลม (globose) เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4 เซนติเมตร สีน้ำตาล
และมีจำนวนมาก

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

เป็นปาล์มที่เจริญเติบโตได้ดีในเขตกึ่งร้อนจนถึงเขตร้อน พบในดินเกือบทุกชนิด

การขยายพันธุ์

โดยเมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอกประมาณ 60 วัน

Bismarckia nobilis

Common name Bismarck palm

ถิ่นกำเนิด เกาะมาดากัสการ์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 30 เมตรหรือมากกว่า

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate กว้างประมาณ 3 เมตร สะดือใบ (hastula) ด้านหน้ามีขนาดใหญ่ กาบใบ (leaf sheath) ที่หุ้มรอบลำต้นมีรอยแยก

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดจากส่วนยอดของลำต้น

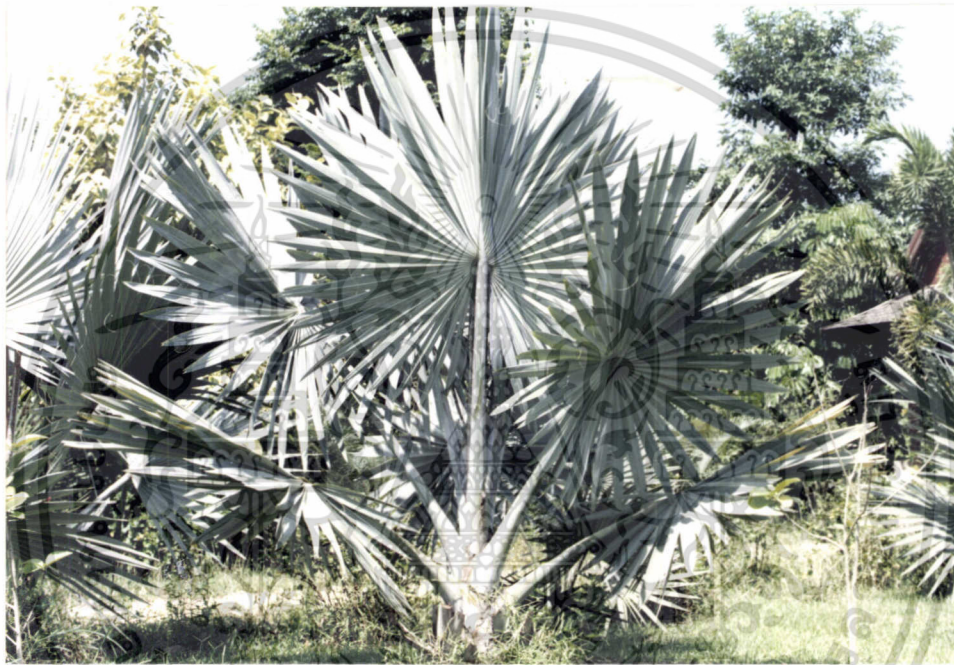
ผล ผลเกือบกลม (globose) เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4 เซนติเมตร สีน้ำตาล มีจำนวนมาก

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) เป็นขอบยกสูงขึ้น ความสูงของขอบที่ยกขึ้นสม่ำเสมอตลอดความยาวของขอบ (ภาพที่ 15)

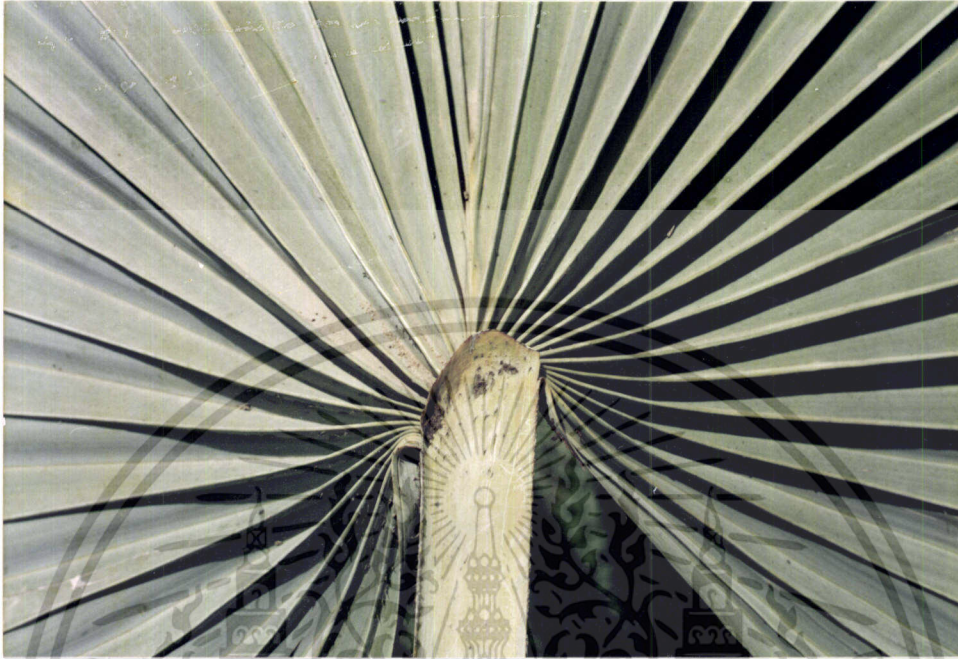
ด้านหลังใบ (abaxial-side) รูปร่างของใบด้านหลังเป็นส่วนของก้านใบที่ยื่นยาวออกไป ประมาณ 1 ใน 3 ส่วนของตัวใบ และจะเรียวยาว (costa) ผิวเป็นนวลขาว มีขุยสีน้ำตาลรวมตัวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไป ถ้าเป็นใบอ่อนจะมีขุยสีน้ำตาลอยู่ที่ทางด้านหน้าของก้านใบด้วย แต่ความหนาแน่นของขุยจะน้อยกว่าด้านหลังใบ ที่ใบแก่จะมีน้อยมากหรือไม่มีเลย ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้น นอกจากนี้ตามขอบของก้านใบก็จะมีขุยสีน้ำตาลอยู่เช่นกัน (ภาพที่ 16)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) และระหว่างใบย่อยแต่ละใบจะมีเส้นใยสีน้ำตาลอ่อน เฉพาะใบอ่อนกลางใบแต่ละใบย่อยจะมีขุยสีน้ำตาล โดยเริ่มจากโคนใบจะมีความหนาแน่นมาก และค่อย ๆ ลดน้อยลงจนถึงปลายใบ ตัวใบ (blade) จะไม่เป็นแนวราบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอนคลื่นเล็กน้อยตามลักษณะจุดกำเนิดของใบย่อย

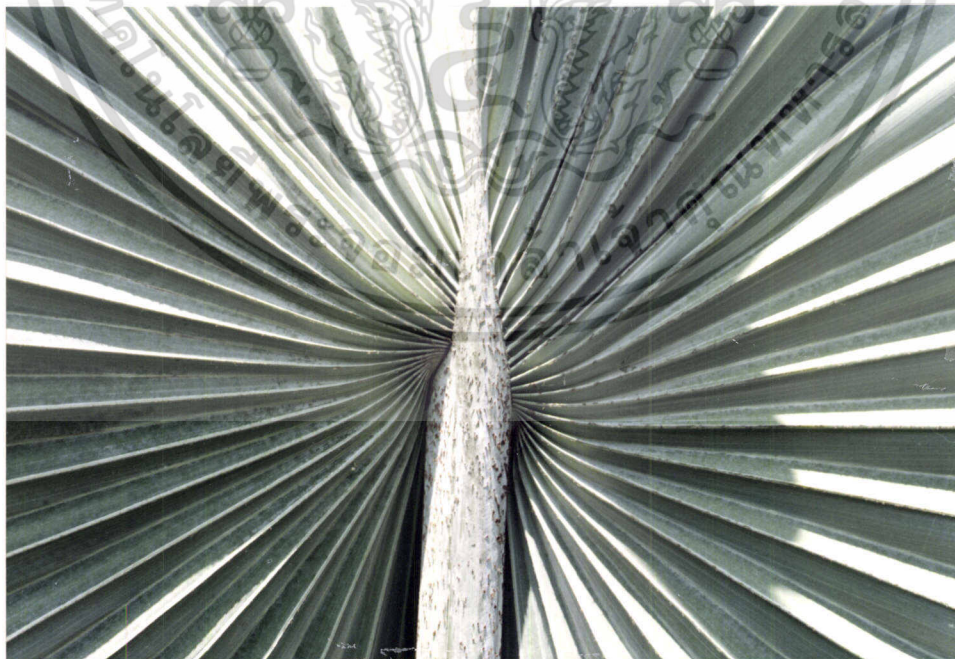

ภาพที่ 14 *Bismarckia nobilis*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 15 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 16 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Borassodendron

ปาล์มในสกุลนี้มี 2 ชนิด คือ *B. machadonis* มีถิ่นกำเนิดในแหลมมลายู และ *B. borneensis* มีถิ่นกำเนิดในบอร์เนียว เมื่อก่อนนั้นปาล์มชนิดนี้นักพฤกษศาสตร์จัดรวมอยู่ในสกุลเดียวกับตาลโตนด (*Borassus*) ต่อมาจึงแยกออกเป็นอีกสกุลหนึ่งต่างหาก

ถิ่นกำเนิด   แหลมมลายู และ บอร์เนียว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น   ลำต้นเดี่ยว มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบ (leaf scar) เมื่ออายุน้อยลำต้นจะถูกปกคลุมด้วยกาบใบแก่ (old leaf base) ใบที่ส่วนยอดมีการกระจายตัวหนาแน่น ไม่มีคอปาล์ม (crownshaft)

ใบ   ตัวยาว (blade) กว้าง มีขนาดใหญ่ ใบย่อยมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) ส่วนปลายแยกเป็นแฉกเล็ก ก้านใบ (petiole) ยาวมีขอบเรียบคมคล้ายมีดโกน บริเวณกาบใบที่หุ้มรอบลำต้นมีรอยแยก

ดอก   ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ลักษณะดอก dioecious คือมีดอกเกสรตัวผู้ (staminate) และดอกเกสรตัวเมีย (pistillate) แยกกันอยู่คนละต้น

ผล   ผลลักษณะเกือบกลม มีขนาดใหญ่ ผิวเป็นมันวาว

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มสกุลนี้เจริญเติบโตในบริเวณป่าเขตร้อนชื้น หรือภูเขาหินปูนที่มีความชื้นสูง

การขยายพันธุ์

โดยการเพาะเมล็ด

ข้อสังเกต

ปาล์มชนิดนี้ปัจจุบันหายาก

Borassodendron machadonis

Common name None known

ถิ่นกำเนิด ทางตอนใต้ของประเทศไทย ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช ตรัง
ภาคเหนือของมาเลเซีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 20 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 30 เซนติเมตร มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น ใบที่ส่วนยอดมีการกระจายตัวหนาแน่น

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ใบยาวประมาณ 6 เมตร ตัวใบแข็งและเป็นลอนคลื่น เส้นผ่านศูนย์กลางใบประมาณ 3-4 เมตร ใบสีเขียวเป็นมัน ใบย่อยมีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) ส่วนปลายแยกเป็นแฉกลึก ก้านใบ (petiole) ยาวประมาณ 4 เมตร มีสันเรียบคมคล้ายมีดโกน

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ลักษณะดอก dioecious

ผล ผลลักษณะเกือบกลม มีขนาดใหญ่ เส้นผ่านศูนย์กลางของผลประมาณ 10 เซนติเมตร เปลือกผลหนาและมีสีเขียวปนม่วงจนถึงสีน้ำตาล มีเกสรตัวเมียติดอยู่ที่ปลายผล

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ สูงขึ้นมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (โดยจะไม่ยกเป็นขอบให้เห็นเด่นชัด) (ภาพที่ 18)

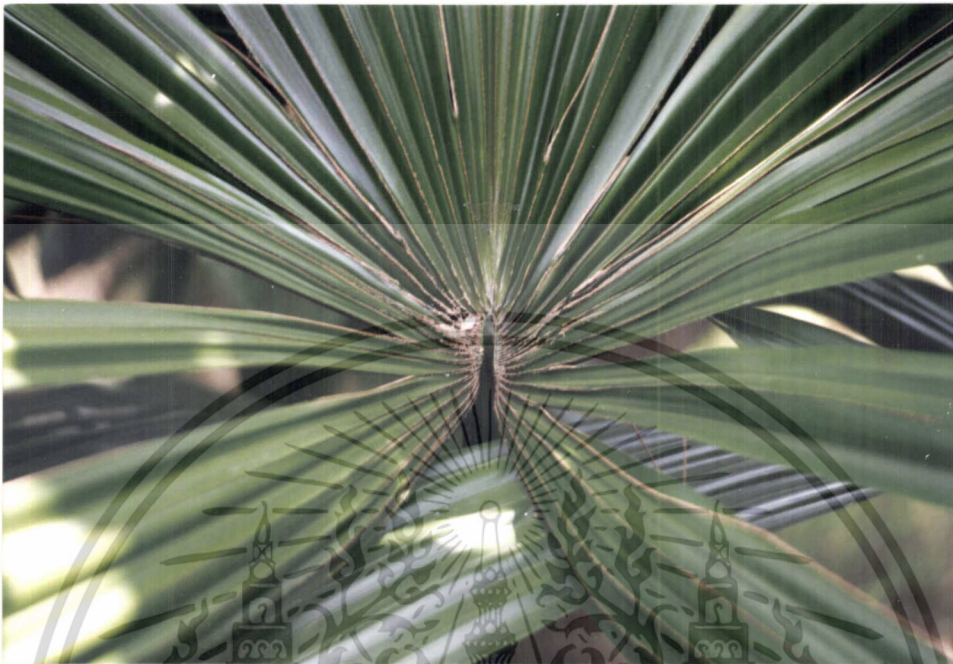
ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวโค้งเข้าหากันและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมในลักษณะที่เรียกว่า costa (ภาพที่ 19)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) เกือบถึงปลายก้านใบ ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (several-fold segment)

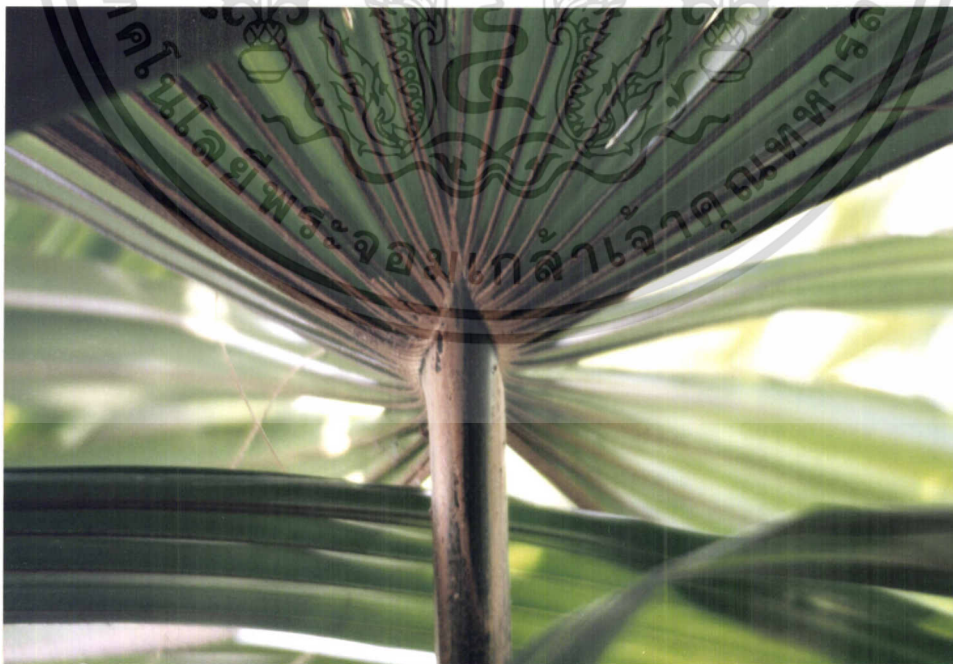

ภาพที่ 17 *Borassodendron machadonis*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 18 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 19 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Coccothrinax

ปาล์มในสกุลนี้มี 20 ชนิด เมื่อก่อนนั้นปาล์มชนิดนี้นักพฤกษศาสตร์จัดรวมอยู่ในสกุลเดียวกับ Thrinax ต่อมาจึงแยกเป็นอีกสกุลหนึ่งต่างหาก

ถิ่นกำเนิด อินดีสตะวันตก ตอนใต้ของรัฐฟลอริดา และตอนเหนือของอเมริกาใต้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยวมีทั้งขนาดเล็ก และขนาดกลาง ลำต้นเรียบแต่จะถูกหุ้มด้วยแผ่นเส้นใย (matted fibres) สีน้ำตาล และกาบใบแก่ ยอดมีขนาดเล็ก

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ตัวยาว (blade) บาง หน้าใบจะเป็นสีเขียวมันวาว ส่วนหลังใบจะเป็นสีเขียวอ่อนจนถึงสีเทา ก้านใบ (petiole) เรียวยาว ส่วนล่างจะพบแผ่นเส้นใย (matted fibres) สีน้ำตาลที่เกิดจากกาบใบ (leaf sheath)

ดอก ช่อดอก (inflorescence) สั้นกว่าก้านใบ (petiole) แตกกิ่งก้าน ดอกมีสีขาวหรือสีเหลือง ดอกเป็นแบบ bisexual

ผล ผลทรงกลม (rounded) ขนาดเล็ก สีน้ำตาลหรือสีม่วงจนถึงสีดำ

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

เป็นปาล์มที่เจริญเติบโตในป่าเขตร้อน จะพบในดินที่เกิดจากหินปูน (limestone) แต่บางครั้งจะเจริญเติบโตได้ในดินที่มีการระบายน้ำไม่ดี

การขยายพันธุ์

โดยเมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอก 2-3 เดือน จะเจริญเติบโตเข้าในระยะแรก ๆ

Coccothrinax argentata

Common name Silver palm, silver thatch palm, silvertop, florida silver palm

ถิ่นกำเนิด บาฮามัส ชายฝั่งทางตะวันออกเฉียงใต้ของฟลอริดา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 6 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 15 เซนติเมตร ปลายยอดเปิด

ใบ ใบแบบใบพัด palmate หลังใบจะเป็นสีเงิน บริเวณกาบใบ (leaf base) จะมีเส้นใยปกคลุมหนาแน่น

ดอก ช่อดอก (inflorescence) สั้นกว่าก้านใบ (petiole) ดอกมีสีขาวจนถึงสีเหลือง ดอกเป็นแบบ bisexual

ผล ผลทรงกลม (rounded) ขนาดเล็ก สีน้ำตาลจนถึงสีดำ

ข้อสังเกต

ระยะต้นอ่อนควรมีการพรางแสง และเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จนนิยมปลูกกลางแจ้ง

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวาเล็กน้อย ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ยกขึ้นทำมุมเกือบจะตั้งฉากกับตัวใบ (blade) ความสูงของขอบที่ยกขึ้นจะค่อย ๆ สูงขึ้นจากทั้งสองด้านของขอบสะดือ จนมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม สำหรับสะดือใบของปาล์มในสกุลนี้จะมีสีเหลืองอย่างเห็นได้ชัด (ภาพที่ 21)

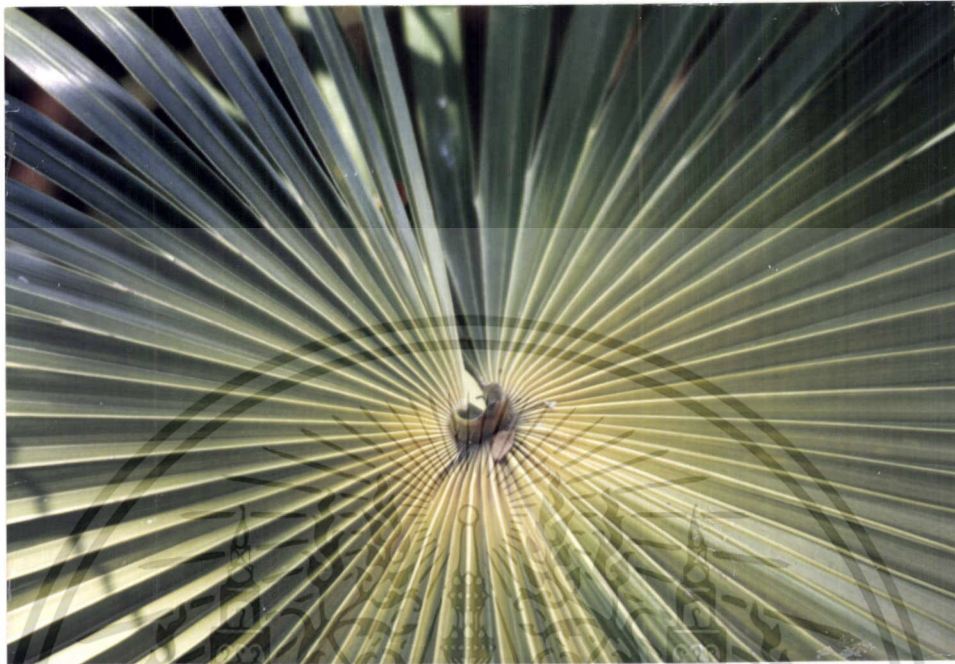
ด้านหลังใบ (abaxial) ขอบทั้งสองด้านจะดูคล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะมีลักษณะโค้งมน (ภาพที่ 22)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 2 ใน 3 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ขอบใบทั้งสองด้านเกยซ้อนกันในลักษณะขวาทับซ้าย (มองจากหน้าใบ) ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอนคลื่นเล็กน้อย ตัวใบจากสะดือจนถึงจุดแยกตัวของใบย่อยจะมีสีเหลือง โดยบริเวณรอบ ๆ สะดือใบจะมีสีเข้มกว่าส่วนอื่น ๆ และค่อย ๆ จางลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งเป็นสีเขียวจนถึงปลายสุดของใบย่อย

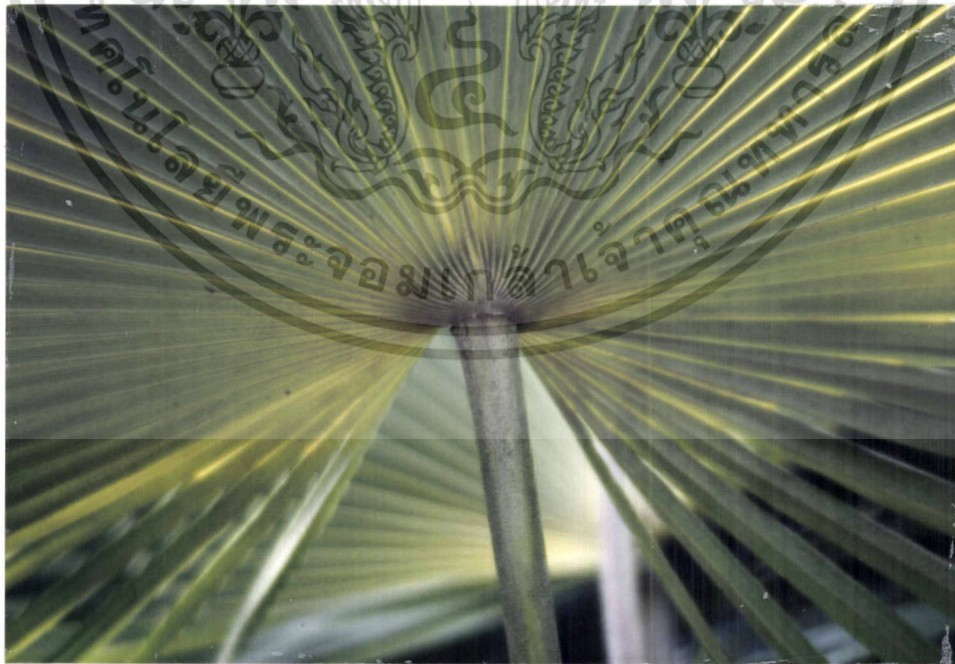

ภาพที่ 20 *Coccothrinax argentata*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 21 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 22 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Copernicia

ปาล์มชนิดนี้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ในชื่อ Wax palm เป็นต้นไม้ที่มีลักษณะเด่นสะดุดตาและได้รับความสนใจ ขณะมีอายุน้อย ปาล์มในสกุลนี้มี 25 ชนิด

ถิ่นกำเนิด อินดีสตะวันตก (Cuba, Hispaniola) และอเมริกาใต้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ปาล์มในสกุลนี้มีทั้งลำต้นเดี่ยวและเป็นกอ แต่ส่วนมากจะเป็นลำต้นเดี่ยว มีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ลำต้นเรียบ, ถูกปกคลุมด้วยกาบใบ (leaf base) และมีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบ (leaf scar) โดยทั่วไปจะมีความกว้างของลำต้นเท่ากันตลอด และบางชนิดจะมีลักษณะแบบ spindle-shaped

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ตัวยาว (blade) กลมหรือเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) มีขนาดใหญ่ บริเวณยอดมีใบเกิดหนาแน่นและเรียงตัวชิดกัน ไม่มีคอปาล์ม (crownshaft) ที่โคนของก้านใบมีกาบใบห่อติดกับลำต้น เมื่อแห้งก็ยังยึดติดแน่นทำให้ใบคลุมลำต้นอยู่ได้นาน มีลักษณะ skirt-like thatch ก้านใบมีทั้งขนาดสั้น, ยาวหรือไม่มี ฉีกก้านใบมีทั้งเรียบ มีขนหรือมี wax เคลือบและขอบจะมีหนาม

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) และแตกกิ่งก้าน ช่อดอกถูกปกคลุมด้วยกาบดอก (bract) ซึ่งจะคงอยู่จนดอกบาน ดอกมีขนาดเล็ก สีเหลืองจนถึงสีน้ำตาล ลักษณะดอกแบบ bisexual

ผล ผลรูปคล้ายไข่ (egg-shaped) ถึงกลม (spherical)

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สามารถเจริญเติบโตในเขตร้อน พบบริเวณทุ่งหญ้า savanna, ริมทะเลสาบ, ใกล้ทะเลและบริเวณตีนเขา ปาล์มชนิดนี้เจริญเติบโตได้ดีในเขตอบอุ่น แต่อัตราการเจริญเติบโตจะช้า

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอกประมาณ 2-3 เดือน

Copernicia alba

Common name

Caranday palm

ถิ่นกำเนิด

ปารากัว, โบลิเวีย, ทางเหนือของอาร์เจนตินาและทางตะวันตก

ของบราซิล

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 8-10 เมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 17-22 เซนติเมตร เมื่อปาล์มยังมีอายุน้อยจะมีกาบใบ (leaf base) ติดอยู่กับลำต้น ต้นที่โตเต็มที่แล้วจะมีสีเทาและผิวเรียบ ใบบริเวณยอดหนาแน่น

ใบ ตัวใบ (blade) สีเขียวอ่อน มีลักษณะแบนราบจนถึง cup-shaped และผิวใบมี wax ปกคลุมอยู่หนาแน่น ก้านใบ (leaf stalk) เรียว ยาวประมาณ 70-80 เซนติเมตร ส่วนล่างมีหนาม

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดจากลำต้นชิดกับโคนกาบใบตอนล่าง มีลักษณะเรียว ยาวประมาณ 1.8 เมตร ดอกมีสีเหลือง

ผล ผลรูปไข่ (ovoid) ยาว 20 มิลลิเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 17 มิลลิเมตร

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้เจริญเติบโตได้ดีในเขตอบอุ่น และมีความชื้นสูง

ข้อสังเกต

ใช้ในการผลิตขี้ผึ้ง (wax)

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ยกสูงขึ้นเล็กน้อยมีลักษณะโค้งมนและมีสีเหลืองเข้ม จุดที่ก้านใบต่อกับขอบใบและมีหนามเกิดขึ้นทั้งสองด้านเสมอ และจะมีหนามตลอดความยาวก้านใบด้วย (ภาพที่ 24)

ด้านหลังใบ (abaxial) ขอบทางด้านซ้ายจะโค้งคล้ายเหลี่ยมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบที่เป็นจุดเริ่มต้นของตัวใบจะมีลักษณะโค้งมน (ภาพที่ 25)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบ ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ส่วนปลายของใบย่อยจะเป็นแฉกเล็กน้อย ระหว่างใบย่อยแต่ละใบจะมีเส้นใยสีน้ำตาลประปราย ตัวใบจะเป็นแนวระนาบเดียวกัน

ยกเว้นส่วนของขอบใบจะอยู่ต่ำกว่า ก้านใบ (petiole) จะมีหนามขนาดใหญ่สีดำ ปลายหนามจะชี้ลงตามโคนก้านใบ ซึ่งจะมีระยะห่างสม่ำเสมอกันตลอดความยาวก้านใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 23 *Copernicia alba*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 24 แสดงลักษณะตะตือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 25 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Copernicia baileyana

Common name Bailey copernicia

ถิ่นกำเนิด คิวบา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น เป็นปาล์มที่มีขนาดใหญ่ ลำต้นเดี่ยวแบบ spindle-shaped สูงประมาณ 10-15 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 60 เซนติเมตร ผิวลำต้นเรียบ รอยแผลที่เกิดจากกาบใบ (leaf scar) ไม่ชัดเจน หรืออาจมีกาบใบ (leaf base) ติดอยู่ ใบบริเวณยอดหนาแน่นและตั้งตรง

ใบ ผิวใบมี wax ปกคลุมอยู่ ก้านใบ (leaf stalk) กว้างและมีความยาว 1.3 เมตร มีหนาม (coarse spine)

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดจากลำต้นชิดกับโคนกาบใบตอนล่าง มีดอกดก สีเหลือง ช่อดอกยาวประมาณ 3 เมตร แตกกิ่งก้านมาก

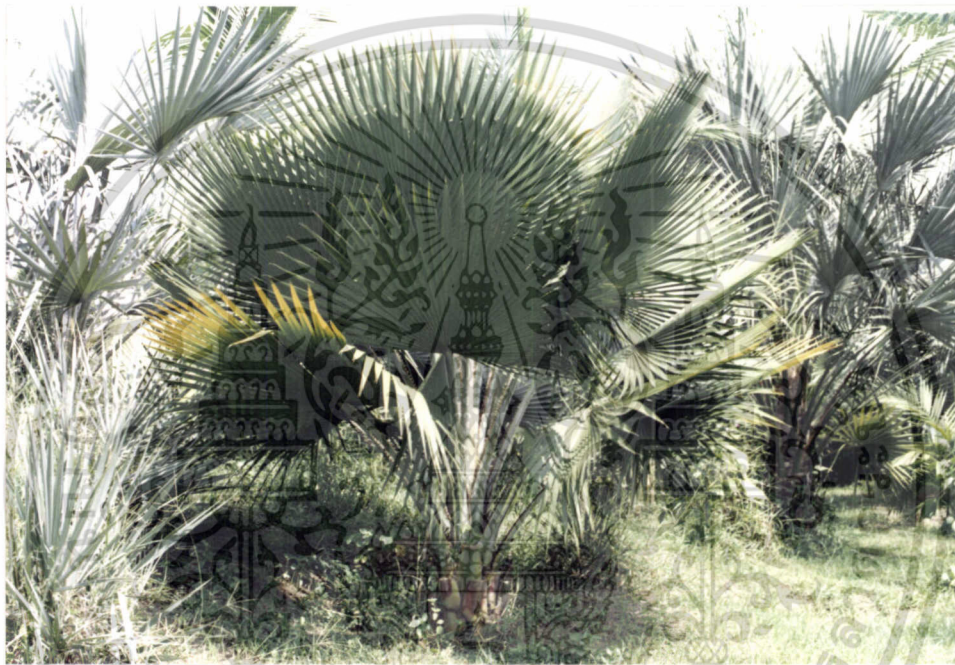
ผล ผลรูปไข่ (ovoid) ยาว 18-20 มิลลิเมตร กว้าง 18 มิลลิเมตร สีน้ำตาลเข้ม

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายแหลมต่ากว่าขอบด้านขวาเล็กน้อย ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ยกสูงขึ้นเล็กน้อย มีลักษณะโค้งมนและมีสีส้ม ปลายสุดของก้านใบที่ยกสูงขึ้นจะไม่สม่ำเสมอ (ภาพที่ 27)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะค่อย ๆ สูงขึ้นจากขอบทั้งสองด้าน และจะมารวมกันเป็นยอดแหลม (costa) (ภาพที่ 28)

ตัวใบ (blade) ตัวใบจะดูคล้ายอยู่ในระนาบเดียวกันทั้งใบ ยกเว้นที่ส่วนของขอบใบจะยกขึ้น ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 3 ส่วนของตัวใบ ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ส่วนปลายของใบย่อยจะเป็นแฉกเล็กน้อย ก้านใบ (petiole) จะมีหนามขนาดใหญ่สีดำ ปลายหนามจะชี้ขึ้นและลงสลับกัน มีระยะห่างสม่ำเสมอ ทั่วตลอดความยาวก้านใบ

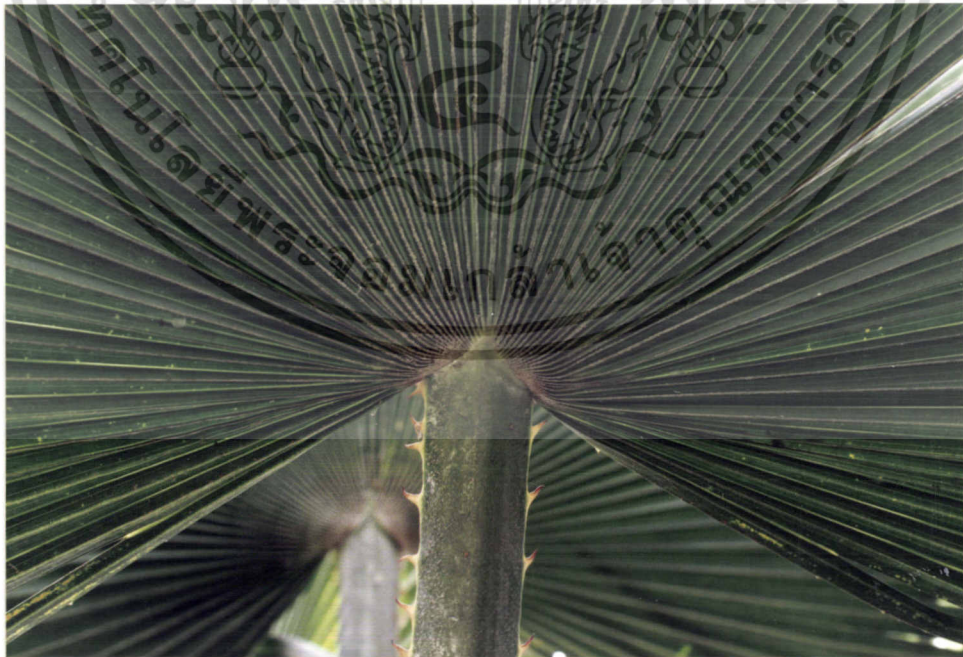

ภาพที่ 26 *Copernicia baileyana*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 27 แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 28 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Copernicia berteroana

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) เป็นขอบยกสูงชัน และอยู่ในระนาบเดียวกันกับก้านใบ ปลายสุดของขอบที่ยกสูงชันไม่สม่ำเสมอ และมักจะเป็นสันน้ำตาลแห้งกรอบ (ภาพที่ 30)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะค่อย ๆ สูงชันจากขอบทั้งสองด้านและจะมารวมกันเป็นยอดแหลมในลักษณะที่เรียกว่า costa (ภาพที่ 31)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 3 ของตัวใบ (blade) ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ส่วนปลายของใบย่อยจะเป็นแฉกเล็กน้อย ตัวใบจะเป็นแนวระนาบเดียวกัน ยกเว้นส่วนของขอบใบทั้งสองด้านจะยกขึ้นเล็กน้อย ก้านใบจะมีหนามขนาดเล็กปลายหนามจะชี้ลง ซึ่งจะมีระยะห่างสม่ำเสมอตลอดความยาวก้านใบ โดยระยะการเกิดหนามจะถี่กว่า *Copernicia alba* และ *Copernicia baileyana*

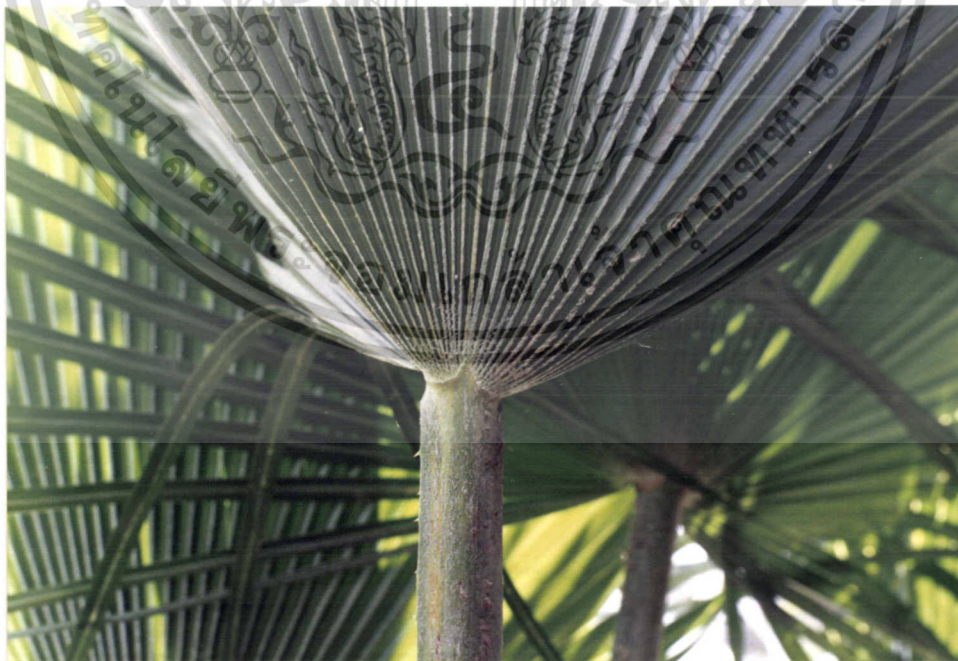

ภาพที่ 29 *Copernicia berteroana*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 30 แสดงลักษณะระดือไบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 31 แสดงลักษณะด้านหลังไบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Corypha

ปาล์มในสกุลนี้มี 8 ชนิด

ถิ่นกำเนิด อินเดีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แอฟริกา และทางเหนือของออสเตรเลีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงและแข็งแรง เมื่ออายุน้อยจะมีกาบใบ (leaf base) ปกคลุมลำต้น และเมื่อโตเต็มที่จะมีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed)

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate มีขนาดใหญ่ เป็นลอนคลื่น ก้านใบ (petiole) ยาว และแข็งแรง ซึ่งบางชนิดจะพบหนามบริเวณขอบก้านใบ กาบใบ (leaf base) ที่หุ้มรอบลำต้นจะเป็นรอยแยก

ดอก ช่อดอก (inflorescence) มีขนาดใหญ่ เกิดจากส่วนยอดของลำต้นเหนือใบ ดอกมีขนาดเล็ก สีขาวจนถึงสีครีม บางครั้งมีกลิ่นเหม็น ดอกเป็นแบบ bisexual

ผล ผลทรงกลม (spherical) ส่วนฐานจะมีรอยย่นเล็กน้อย

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้เจริญเติบโตในพื้นที่ราบหรือพื้นที่ลุ่ม และป่าเขตร้อนที่มีลมพัดผ่าน แต่ถ้าปลูกในเขตที่มีอุณหภูมิต่ำ อัตราการเจริญเติบโตในระยะแรกจะช้ามาก

การขยายพันธุ์

โดยเมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอก 2-3 เดือน

ข้อสังเกต

ปาล์มแต่ละชนิดในสกุลนี้จะมีระยะเวลาออกดอกแตกต่างกัน ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 20-50 ปี เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะเกิดช่อดอก ดอก ผล แล้วจะตายทันที

Corypha elata

Common name

Gebang palm

ถิ่นกำเนิด

ตอนใต้ของอินเดีย ศรีลังกา แหลมมลายู และตอนเหนือ

ของออสเตรเลีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น

ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 15-20 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 50-70 เมตร มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed)

ใบ

ใบแบบใบพัด costapalmate ยาวประมาณ 4-6 เมตร ตัวใบ (blade) สั้นกว่า ความยาวก้านใบ มีสีเขียวอ่อน เป็นลอนคลื่น ก้านใบ (petiole) แข็งและยาวประมาณ 2-4 เมตร สีเหลืองเทา ตลอดความยาวจะมีหนามสีดำ

ดอก

ช่อดอก (inflorescence) มีขนาดใหญ่ แตกกิ่งก้าน ยาวประมาณ 3-4 เมตร มี ดอกตกและช่อดอกเป็นทรงกลม ดอกสีขาวจนถึงสีครีม ดอกเป็นแบบ bisexual

ผล

ผลทรงกลม (rounded) มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 20-25 มิลลิเมตร มีสีเขียวจนถึงสีน้ำตาล

การขยายพันธุ์

โดยเมล็ด แต่จะใช้เวลานาน

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ขอบด้านซ้ายจะสูงกว่าขอบด้านขวาเล็กน้อย ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะยกเป็นขอบสูง และมาบรรจบกัน เป็นยอดแหลมกึ่งกลางก้านใบ (ภาพที่ 33)

ด้านหลังใบ (abaxial-side)

ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวโค้งเข้าหากันและบรรจบกันเป็นยอดแหลมในลักษณะที่ เรียกว่า costa (ภาพที่ 34)

ตัวใบ (blade)

ส่วนปลายของตัวใบ (blade) เป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ยกเว้นส่วนขอบของตัวใบทั้งสองด้าน ใบย่อยจะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย ส่วนปลายของใบย่อยจะมีลักษณะมน และมีแฉกเล็กน้อย ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันโดยขอบทั้งสองด้านจะยกขึ้น ตลอดความยาว

ก้านใบจะมีหนามขนาดเล็ก ปลายหนามจะไม่ชี้ไปในทางเดียวกัน อนุญาตให้นำใบไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

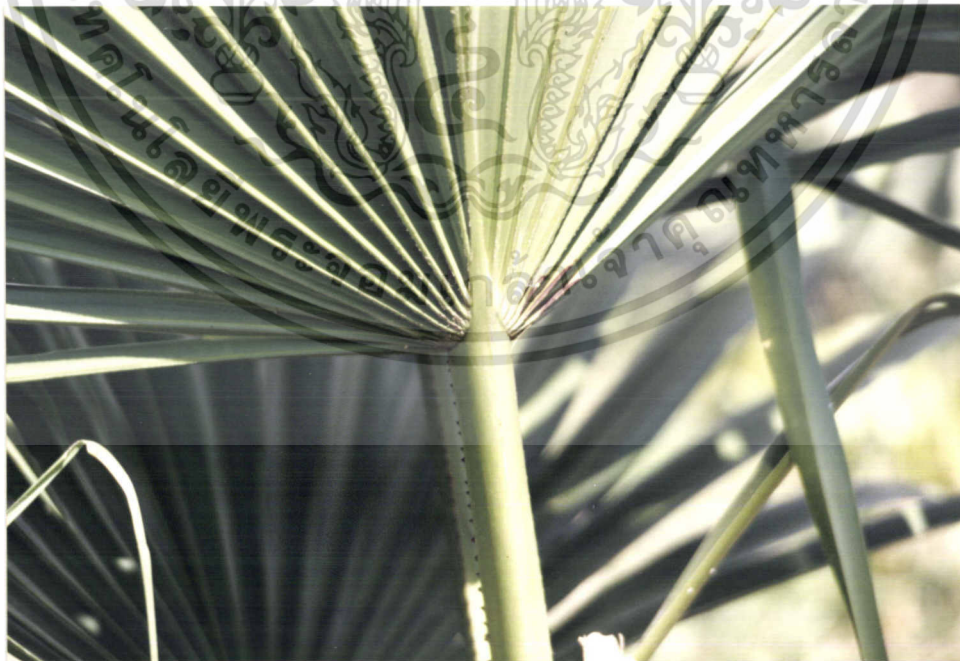

ภาพที่ 32 *Corypha elata*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 33 แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 34 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Corypha sp. (อินเดียน)

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านจะอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันเล็กน้อย แล้วมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมบริเวณกึ่งกลางก้านใบคล้ายรูปใบโพธิ์ ขอบที่ยกสูงชันจะขรุขระ และมีสีน้ำตาลแห้งกรอบ (ภาพที่ 36)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะเรียวสูงชันและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ซึ่ง costa จะมีลักษณะโค้งลงด้านหลังใบ (ภาพที่ 37)

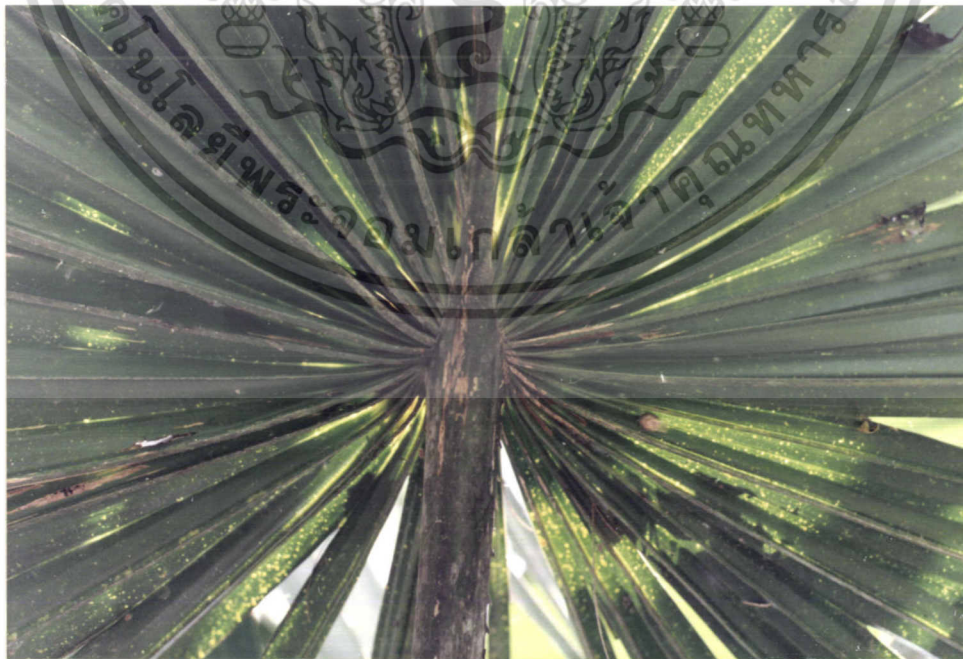
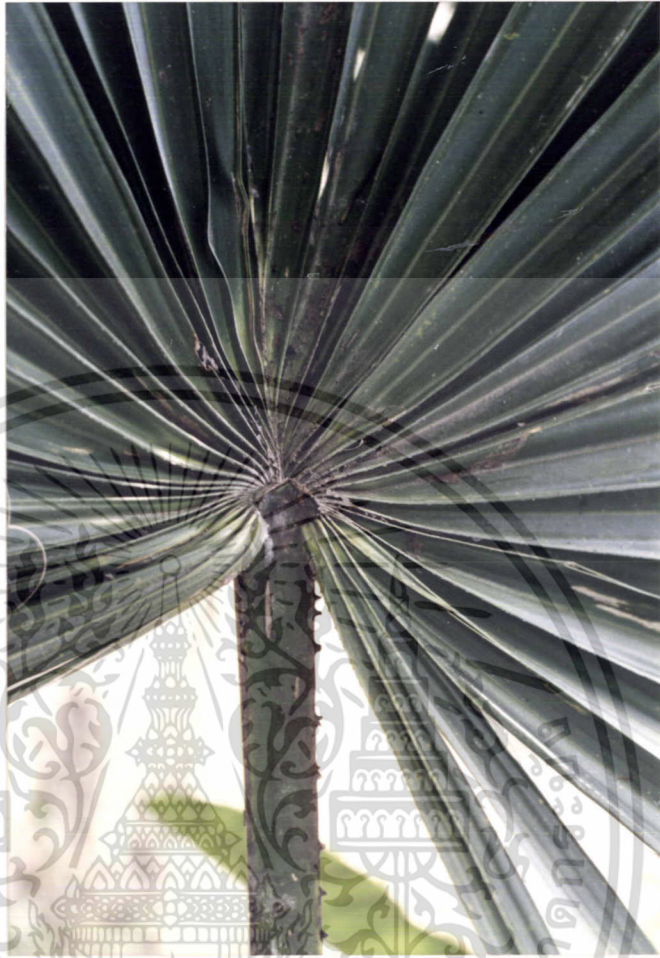
ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ตัวใบจะไม่เป็นแนวระนาบเดียวกัน ตลอดความยาวก้านใบจะมีหนามสีดำ

ภาพที่ 35 *Corypha* sp. (อินเดีย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 36 แสดงลักษณะสะดือใบ
ด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 37 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Cryosophila argentea

Common name   Rootspine palm

ถิ่นกำเนิด   ตอนใต้ของเม็กซิโก จนถึงตอนเหนือของโคลัมเบีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น   ลำต้นเดี่ยว ขนาดกลาง มีขนปกคลุม

ใบ   ใบแบบใบพัด palmate ใบย่อย (segment) เป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) กาบ (sheath) ที่หุ้มรอบลำต้นเป็นรอยแยก และมีลักษณะเป็นเส้นใย (fibrous) ก้านใบ (petiole) ยาว ไม่มีหนาม ก้านใบด้านบนเป็นร่อง ด้านล่างกลม สะดือใบ (hastula) ด้านหน้าเป็นรูปสามเหลี่ยมยกขึ้น ส่วนด้านหลังอาจจะมีเล็กน้อยหรือไม่มีเลย

ดอก   ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ดอกขนาดเล็ก ดอกเป็นแบบ bisexual

ผล   ผลเมื่อโตเต็มที่จะเป็นสีขาวและยังคงมีเกสรตัวเมียติดอยู่ที่ปลายผล ผิวผลเรียบ

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

พบทั้งบริเวณแห้งแล้งและมีฝนตกชุก ซึ่งเป็นพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial)   ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ซึ่งขอบที่ยกสูงชันจะเอนเข้าหาก้านใบ (ภาพที่ 39)

ด้านหลังใบ (abaxial)   ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะมีลักษณะคล้ายเส้นตรง (ภาพที่ 40)

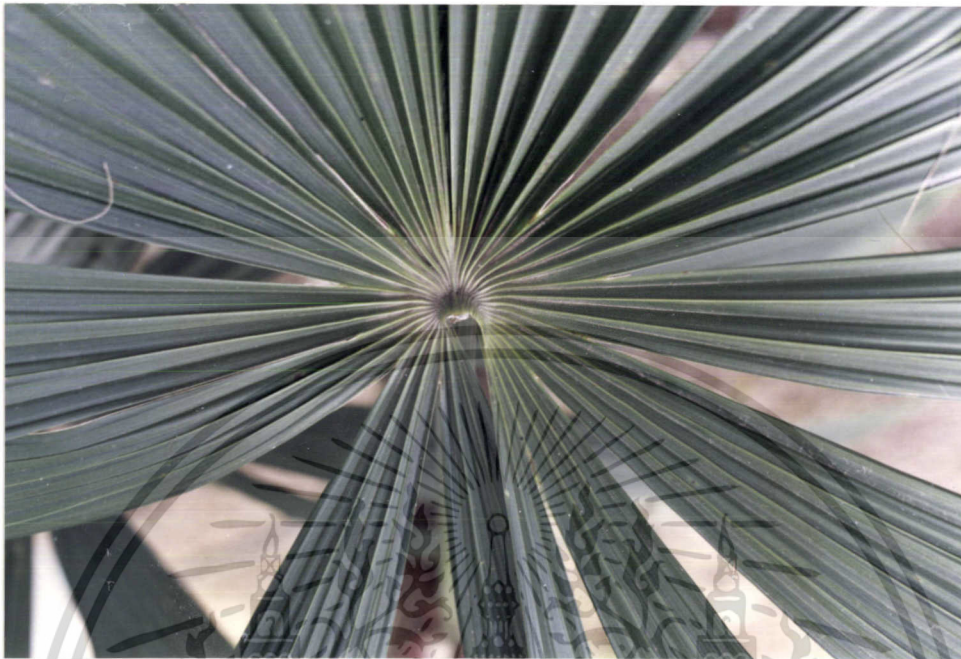
ตัวใบ (blade)   ขอบใบทั้งสองด้านจะเกยซ้อนกันในลักษณะขวาทับซ้าย กลุ่มของใบย่อย (several-fold segment) แยกออกจากจุดเดียวกันที่ปลายก้านใบ และแต่ละกลุ่มของใบย่อยจะมีขนาดเกือบเท่า ๆ กัน ปลายสุดของกลุ่มใบย่อยจะเป็นแฉกลึกประมาณ 1 ใน 2 ของใบย่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

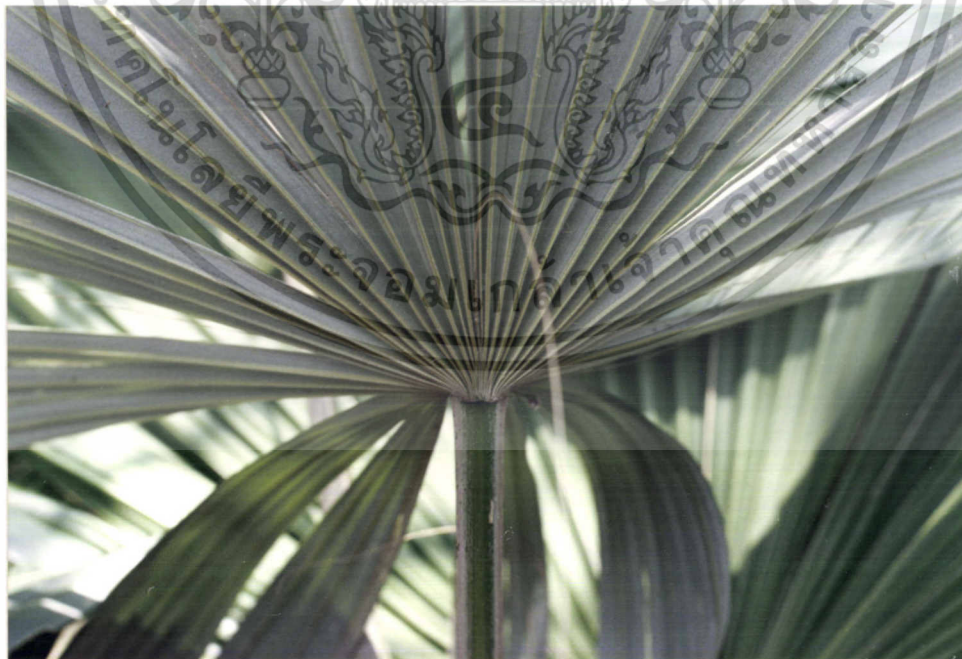

ภาพที่ 38 *Cryosophila argentea*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 39 แสดงลักษณะตะตือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 40 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Hyphaene

ปาล์มสกุลนี้มี 4 ชนิด

ถิ่นกำเนิด แอฟริกา, เกาะมาดากัสการ์, อาราเบีย, ปาเลสไตน์, อินเดียและศรีลังกา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นมีทั้งต้นเดี่ยว, กอ หรือไม่มีลำต้นเลย บางชนิดมีลำต้นแตกแขนง (dichotomous branching) ก้านใบ (leaf base) ที่แก่จะยังคงติดอยู่ที่ลำต้น หรือที่ลำต้นอาจมีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบ (leaf scar) ชัดเจน ไม่มีคอปาล์ม (crownshaft) ใบบริเวณยอดตั้งตรง

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ตัวใบเกือบกลม ก้านใบ (leaf stalk) ยาวแข็งแรงตลอดความยาวของขอบก้านใบมีหนาม ขอบก้านใบที่แก่จะไม่มีเส้นใย กาบใบ (leaf base) ที่หุ้มรอบลำต้นมีรอยแยกแบบ Y-shaped

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) มีขนาดสั้นและแตกกิ่งก้าน ถูกปกคลุมด้วยกาบดอก (bract) ดอกมีขนาดเล็ก ลักษณะดอกแบบ dioecious คือ มีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่คนละต้น

ผล ผลรูปกลม (spherical), รูปไข่ (ovoid) หรือคล้ายลูกแพร์ (pear-shaped) สีน้ำตาลหรือสีส้มอ่อน

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้เจริญเติบโตในเขตร้อนและแห้งแล้ง สามารถขึ้นได้ในดินเสื่อมสภาพและมีการระบายน้ำไม่ดี บางชนิดพบใกล้ชายฝั่งทะเล

Hyphaene (Hybrid)

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะแหลมสูงกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทางด้านซ้ายจะยกเป็นขอบขึ้นมาเล็กน้อยและโค้งมาบรรจบกันทางด้านขวา ส่วนของขอบที่ยกสูงขึ้นไปจะมีสีดำและขรุขระอย่างเห็นได้ชัด ความสูงของขอบทำมุมประมาณ 90 องศาต่อกับก้านใบ (ภาพที่ 42)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะมีลักษณะเรียวยาวขึ้นไป และจะไปบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) บริเวณก้านใบและเส้นกลางใบย่อย จะมีขุยสีน้ำตาล, ขาว ปกคลุมอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 43)

ตัวใบ (blade) ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอน ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 2 ใน 3 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ยกเว้นบริเวณขอบของตัวใบทั้ง 2 ด้าน ใบย่อยจะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย ระหว่างใบย่อยที่แยกออกจากกันจะมีเส้นใยสีดำติดห้อยอยู่

ภาพที่ 41 *Hyphaene* (Hybrid)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 42 แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 43 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Hyphaene petersiana

Common name Eiaia palm, doum palm

ถิ่นกำเนิด อเมริกาใต้, แทนซาเนีย, แองโกลา, นาบีเบีย, Zaire

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว ตั้งตรง สูงประมาณ 20 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 35 เซนติเมตร ลำต้นเหนือพื้นดินประมาณ 10 เซนติเมตร จะมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 50 เซนติเมตร

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ตัวใบ (blade) กว้าง 1.5-1.9 เมตร ก้านใบ (leaf stalk) ยาว 1-1.8 เมตร สีดำ ตลอดความยาวก้านใบมีหนาม ผิวใบถูกปกคลุมด้วยขุยสีขาวและสะเก็ดสีน้ำตาลดำ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) ยาวมากกว่า 1 เมตร

ผล ผลแก่มีรูปร่างหลายแบบ แต่โดยส่วนมากผลจะกลม (rounded) ผิวเป็นมันเรียบ มีรอยนูนที่ผิวเล็กน้อยเห็นไม่ชัดเจน

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทางด้านซ้ายจะต่ำกว่าขอบทางด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทางด้านซ้ายจะยกเป็นขอบเล็กน้อย และค่อย ๆ โค้งขึ้นไปจนบรรจบกับเส้นตรงจากขอบด้านขวา บริเวณกึ่งกลางก้านใบ ขอบที่ยกสูงขึ้นมีสีน้ำตาลดำและขรุขระ (ภาพที่ 45)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะมีลักษณะเรียวยาวขึ้นไปและจะไปบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) (ภาพที่ 46)

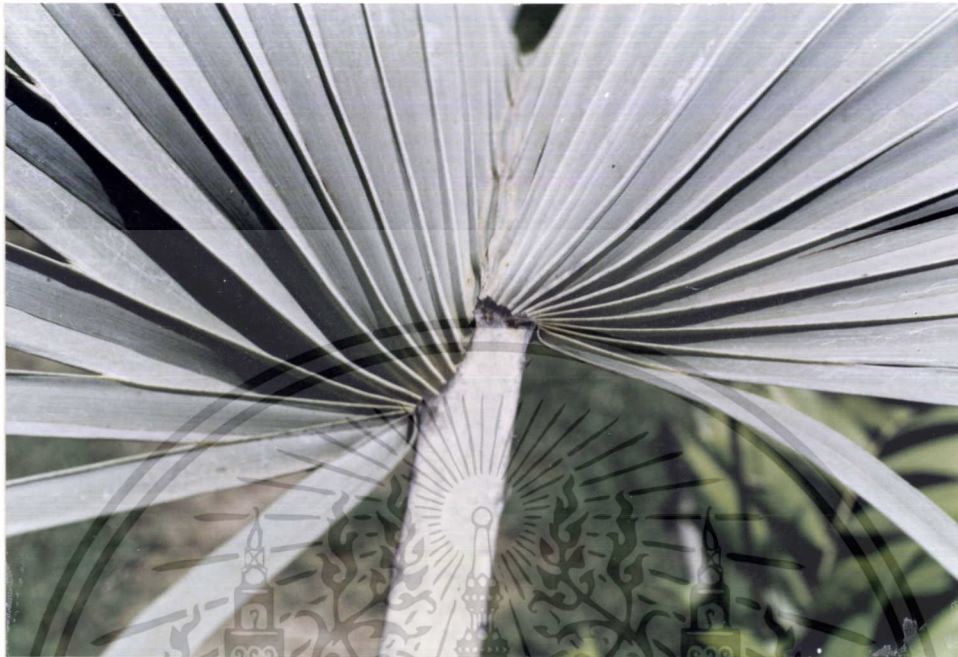
ตัวใบ (blade) ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอน ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) และบริเวณขอบของตัวใบทั้งสองด้าน ใบย่อยจะแยกออกจากกันจะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย ระหว่างใบย่อยที่แยกออกจากกันจะมีเส้นใยสีดำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 44 *Hyphaene petersiana*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 45 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 46 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Hyphaene thebaica

Common name Doum palm

ถิ่นกำเนิด อียิปต์ ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของอินเดีย แอฟริกาใต้ เกาะมาดากัสการ์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น แตกกิ่ง มีหลายยอดอยู่ในต้นเดียวกัน (branching stem) สูงประมาณ 3-9 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 30-45 เซนติเมตร

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ยาวประมาณ 60-75 เซนติเมตร ก้านใบ (petiole) ยาวประมาณ 90 เซนติเมตร ตลอดความยาวก้านใบ มีหนามแหลมสีดำ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) ยาวประมาณ 120 เซนติเมตร เกิดใต้ก้านใบ เป็นดอกแบบ dioecious โดยดอกตัวเมียมีสีเหลือง

ผล ผลขนาดประมาณ 7.5 เซนติเมตร ผลแก่มีสีส้ม

ผลการศึกษา

ระดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะแหลมสูงกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทางด้านซ้ายจะยกเป็นขอบขึ้นมาเล็กน้อย และโค้งมาบรรจบกันทางด้านขวา ส่วนของขอบที่ยกสูงขึ้นจะมีสีน้ำตาลอ่อน (ภาพที่ 48)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะมีลักษณะเรียวยาวขึ้นไป และจะไปบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costal) บริเวณเส้นกลางใบย่อยจะมีขุยสีน้ำตาลปกคลุมอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 49)

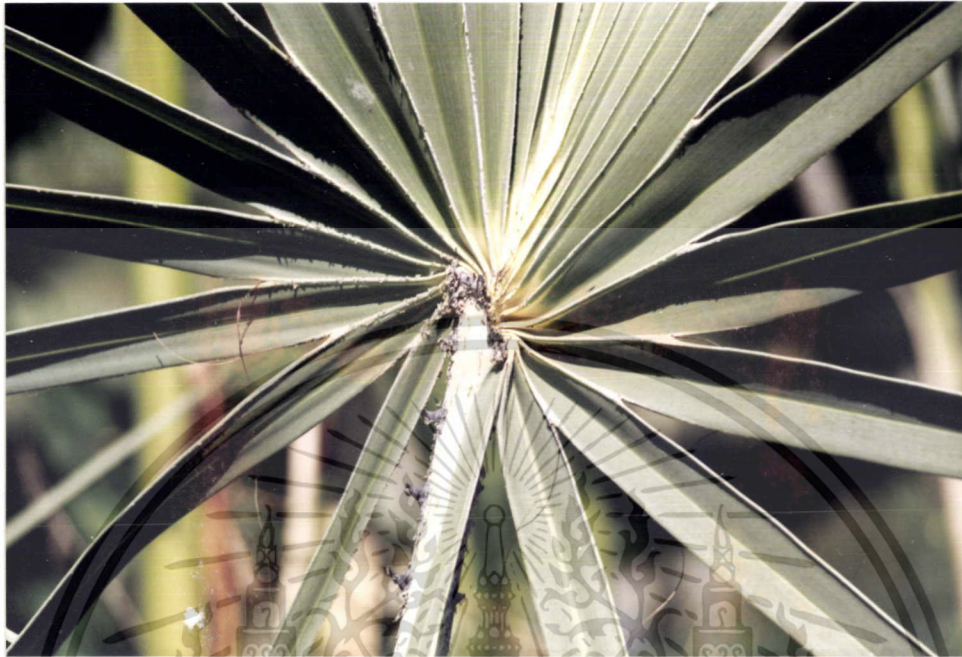
ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ระหว่างใบย่อยที่แยกออกจากกันจะมีเส้นใยสีน้ำตาล ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอนเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 47 *Hyphaene thebaica*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 48 แสดงลักษณะระติอไบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 49 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Latania

Common name Latan palm , latanier

ปาล์มในสกุลนี้มี 3 ชนิด คือ ตาลแดง *L. commersonii* , ตาลน้ำเงิน *L. loddigesii* , ตาลเหลือง *L. verschaffeltii*

ถิ่นกำเนิด หมู่เกาะ Mascarene

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว โคนต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลางมากกว่าส่วนอื่น มีรอยแผลของกาบใบนูนขึ้นมาเล็กน้อย ใบที่ปกคลุมบริเวณยอดมีขนาดใหญ่และแข็ง

ใบ ตัวใบ (blade) ขนาดใหญ่แบบ costapalmate ใบย่อย (segment) แข็งปลายเรียว สะดือใบ (hastula) ด้านหน้าของทั้ง 3 ชนิด รูปร่างแตกต่างกัน ก้านใบยาวมีขอบคมและบางครั้งส่วนล่างจะมีหนามตั้ง ๆ กาบใบที่หุ้มรอบลำต้นมีรอยแยก ก้านใบและตัวใบ แข็งและเจือสีฟ้า, แดง, เหลือง, ตามแต่ชนิด ใบแก่ก้านใบและตัวใบทางด้านหลังจะมีขุยสีขาว-เทา, มี wax เคลือบ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) และมีขนาดเล็กกว่าใบ ลักษณะดอก dioecious คือ มีดอกเกสรตัวผู้และดอกเกสรตัวเมียแยกกันอยู่คนละต้น

ผล ผลขนาดใหญ่ รูปร่างกลม (obovoid) จนถึงรูปไข่ (oblong) ผิวเรียบสีเขียวหรือเขียวแกมเหลือง มีเมล็ด 1-3 เมล็ด

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้เจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนชื้น หรือบริเวณชายฝั่ง อัตราการเจริญเติบโตขึ้นกับสภาพแวดล้อม ชอบดินอุดมสมบูรณ์ มีการระบายน้ำดี ปาล์มชนิดนี้หยั่งรากลึก ระยะเวลาที่สามารถปลูกในภาชนะปลูกได้ แต่เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ควรปลูกลงดิน

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอก 1- 2 เดือน

Latania commersonii

ชื่อทางการค้าอาจเรียกชื่อปาล์มชนิดนี้เป็นชื่อพฤกษศาสตร์อีกชื่อหนึ่งว่า *Latania borbonica* ปาล์ม *Latania* ชนิดนี้มีลักษณะเมื่ออายุน้อยอยู่เห็นได้ชัด คือ ตามเส้นใบ, ขอบใบ, และ ก้านใบมีสีแดง

Common name Red latan

ถิ่นกำเนิด หมู่เกาะ Mascarene

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 10-16 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 20 เซนติเมตร หรือมากกว่า ลำต้นสีเทา และมีรอยนูนเห็นรอยแผลที่เกิดจากกาบใบ

ใบ ใบยาวประมาณ 2-3 เมตร สีเขียวปนเทา ตัวยาว (blade) กว้างประมาณ 1.5 - 2 เมตร มีลักษณะเป็นลอนคลื่น ใบย่อย (segment) กว้าง 6-8 เซนติเมตร สะดือใบ (hastula) กว้าง และกลม (rounded) ก้านใบยาวประมาณ 1 เมตร ก้านใบมีสีแดงออกม่วง และมีขุย (scurfy) อาจจะมีหนามเล็กน้อย

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ดอกสีน้ำตาลอ่อน

ผล ผลยาวรีคล้ายลูกแพร์ (pear-shaped) ยาวประมาณ 3.5-4.5 เซนติเมตร และ กว้าง 2.5 เซนติเมตร ผลสีน้ำตาลปนเขียว

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านจะดูลักษณะอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของ ก้านใบ (petiole) ที่เชื่อมต่อกันระหว่างก้านใบกับตัวยาว (blade) จะมีลักษณะเป็นขอบยกสูงขึ้น ซึ่งความสูงของขอบจะไม่สม่ำเสมอ โดยบริเวณกึ่งกลางของขอบที่ยกสูงจะมีความสูงมากกว่า ส่วนอื่น ๆ ส่วนของขอบที่ยกขึ้นนี้จะมีสีแดง (ภาพที่ 51)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เชื่อมต่อกันระหว่างก้านใบกับ ตัวยาว (blade) จะค่อย ๆ สูงขึ้นจากขอบทั้งสองด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางก้านใบ จะมีลักษณะเรียวก แผลมนขึ้นไป (costa) และจะไปบรรจบกันประมาณ 1 ใน 5 ของตัวยาว บริเวณก้านใบและเส้น กลางใบย่อย จะมีขุยสีขาวกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 52)

ภาพที่ 50 *Latania commersonii*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 51 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 52 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Licuala

Common name Licuala palm

ปาล์มในสกุลนี้มีรูปร่างใบไม่แน่นอน มีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดกลาง ประกอบด้วยปาล์มกว่าร้อยชนิด

ถิ่นกำเนิด พบทั่วไปบริเวณเอเชียเขตร้อน ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ,ทางใต้ของจีน , พม่า , ไทย , มาเลเซีย , อินโดนีเซีย , ฟิลิปปินส์ และเกาะนิวกัวเนีย ตอนเหนือของรัฐควีนส์แลนด์ , เกาะ Solomon และ Vanuata

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ปาล์มในสกุลนี้มีทั้งลำต้นเดี่ยวและเป็นกอ ลำต้นบางส่วนปกคลุมด้วยกาบใบ (leaf base) และเส้นใย (fibres) สีน้ำตาล ยอดมีหลายขนาดและไม่มีคอปาล์ม (crownshaft)

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate มีลักษณะกลม บางชนิดจะติดกันทั้งใบ (undivided) แต่บางชนิดใบย่อยเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) ปลายใบย่อยเป็นรอยตัดสม่ำเสมอ ก้านใบ (petiole) เรียวยาว มีหนามบริเวณขอบก้านใบ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เรียวยาว เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ดอกสีเหลืองครีม เป็นดอกแบบ bisexual

ผล ผลขนาดเล็ก มีลักษณะทรงกลม (spherical) จนถึงรูปไข่ (egg-shaped)

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มสกุลนี้เจริญเติบโตในป่าเขตร้อนชื้น , ริมฝั่งลำธาร , ที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง , ดินทรายที่ถูกน้ำพัดพามา บริเวณที่สูงจากระดับน้ำทะเลพอสมควร เหมาะที่จะปลูกในสภาพอากาศอบอุ่นในที่ร่มที่มีความชื้น ถ้าปลูกกลางแจ้งใบปาล์มจะไหม้ บางชนิดปลูกในกระถางเพื่อใช้ประดับอาคาร

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอก 3-6 เดือน

Licuala elegan

Common name Governor's trang palm

ถิ่นกำเนิด ภาคใต้ของไทยจนถึงแหลมมลายู

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ขนาดใหญ่ กว้างประมาณ 4-5 ฟุต ลักษณะเกือบกลม ใบมีรอยจีบไม่แตกออกเป็นใบย่อย ปลายขอบใบเป็นหยักแหลมสม่ำเสมอ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) และยาวเท่ากับความยาวของใบ ดอกเป็นแบบ bisexual

ผล ผลกลม (spherical) ขนาดเล็ก สีแดงส้มปนแดง

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

เป็นปาล์มที่ชอบขึ้นในที่ร่มชื้น ถ้าปลูกกลางแจ้งแล้วความใหญ่ของใบจะทำให้หักพับไม่เป็นรูปใบกลมเหมือนที่พบในป่าธรรมชาติ

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการออก 6-12 เดือน

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะมีลักษณะเป็นสันยกขึ้นเล็กน้อย และจะค่อย ๆ โค้งมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ซึ่งความสูงของสันจะสม่ำเสมอ (ภาพที่ 54)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวสูงชันและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด (ภาพที่ 55)

ตัวใบ (blade) ตัวใบเกือบกลมมีรอยจีบตามความยาวของใบ แต่รอยจีบของใบจะเห็นไม่ชัดเจนเท่า *Licuala grandis* ปลายขอบใบเป็นหยักแหลมสม่ำเสมอ ซึ่งตัวใบที่มีลักษณะเช่นนี้เรียกว่า entire

ภาพที่ 53 *Licuala elegans*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 54 แสดงลักษณะตะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 55 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Licuala gracilis

Common name None known

ถิ่นกำเนิด ชาว

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ปาล์มชนิดนี้ลำต้นเป็นกอขนาดเล็ก สูงประมาณ 1-1.2 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 2-3 เซนติเมตร มีกาบใบ (leaf base) และเส้นใย (fibres) ปกคลุม ใบบริเวณยอดมีขนาดเล็ก

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ใบย่อยเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) ปลายใบย่อยเป็นรอยตัดสม่ำเสมอ ยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ก้านใบ (petiole) เรียวยาวและเป็นเหลี่ยม ยาวประมาณ 50-70 เซนติเมตร บริเวณขอบส่วนล่างมีหนามสั้น ๆ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) สั้นกว่าใบ

ผล ผลทรงกลม (spherical) ขนาดเล็ก

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะมีลักษณะเป็นสันโค้งมาบรรจบกันบริเวณกึ่งกลางก้านใบ โดยการโค้งของสันจะไม่โค้งมากเท่าการโค้งของ *Licuala spinosa* แต่จะโค้งน้อยกว่า *Licuala ramsayi* (ภาพที่ 57)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ขอบทั้งสองด้านดูคล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้นจากขอบทั้งสองด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางของก้านใบ จะมีลักษณะเรียวแหลมยาวขึ้นไปและจะไปบรรจบกันในลักษณะที่เรียกว่า costa (ภาพที่ 58)

ตัวใบ (blade) การเกิดของใบย่อย ใบย่อยแตกออกจากกันเป็นชุด ๆ (several-fold segment) และแตกออกจากจุดเดียวกันที่ปลายก้านใบ (petiole) กลุ่มของใบย่อยจะมีขนาดเกือบเท่า ๆ กัน ขอบใบทั้งสองด้านจะเกยซ้อนกันในลักษณะขวาทับซ้าย (มองจากหน้าใบ) กลุ่มของใบย่อยที่ติดกับส่วนของ costa ทางด้านซ้ายและด้านขวาจะไม่แยกออกจากกัน การเกิดของใบย่อยทางด้านซ้ายและด้านขวาจะอยู่ในระดับเดียวกัน ทำให้ใกล้ ๆ สะดือใบ (hastula) เห็น costa ไม่ชัดเท่า *Licuala ramsayi* บริเวณโคนก้านใบมีหนามหนาแน่นกว่าปลายใบ แต่จะมีหนาม

ตลอดก้านใบจนถึงตัวใบ (blade)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 56 *Licuala gracilis*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 57 แสดงลักษณะตะตือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 58 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Licuala grandis

Common name Licuala palm

ถิ่นกำเนิด New Hebrides, Vanuatu

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยวสูงประมาณ 2-3 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 5-6 เซนติเมตร ใบแก่ (old leaves) ยังคงติดอยู่กับลำต้น ใบบริเวณยอดสีเขียวแก่เป็นมันและมีลักษณะการเกิดอย่าง เป็นระเบียบ

ใบ ตัวยใบ (blade) มีลักษณะกลม เป็นลอน (undulating) กว้างประมาณ 60-90 เซนติเมตร ตัวยใบปกติไม่มีแฉก ก้านใบ (petiole) เรียว ยาวประมาณ 50-100 เซนติเมตร มีหนาม ล้น ๆ บริเวณขอบใบใกล้โคนก้านใบ (leaf base)

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างก้านใบ (leaf base) มีขนาดยาวกว่าความ ยาวของใบ เป็นดอกสมบูรณ์เพศ bisexual

ผล มีลักษณะกลม (spherical) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 12 มิลลิเมตร ผลแก่มีสีแดง เข้ม

ข้อสังเกต เมื่อดันเล็ก ๆ ใบจะยังไม่คลี่ออกเต็มใบ ใบจะห่ออยู่ แต่พอโตขึ้นจนมีลำต้นแล้วจะคลี่หรือ กางใบออกเต็มเกือบกลม สวยงามในลักษณะใบที่รอยจีบของใบ

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระนาบเดียวกันทั้งใบ ปลายสุดของก้าน ใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวยใบ (blade) จะมีลักษณะเป็นสันยกสูงชันเล็กน้อย และบริเวณสองข้างของสะดือใบ (hastula) จะค่อย ๆ โค้งมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ซึ่ง ความสูงของขอบจะสม่ำเสมอ (ภาพที่ 60)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวยใบ (blade) จะค่อย ๆ เรียวสูงชันจากขอบใบแต่ละ ด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางของก้านใบจะมีลักษณะเรียวยาวขึ้นไป (costa) และจะไปบรรจบกัน ประมาณ 1 ใน 3 ของตัวยใบ (ภาพที่ 61)

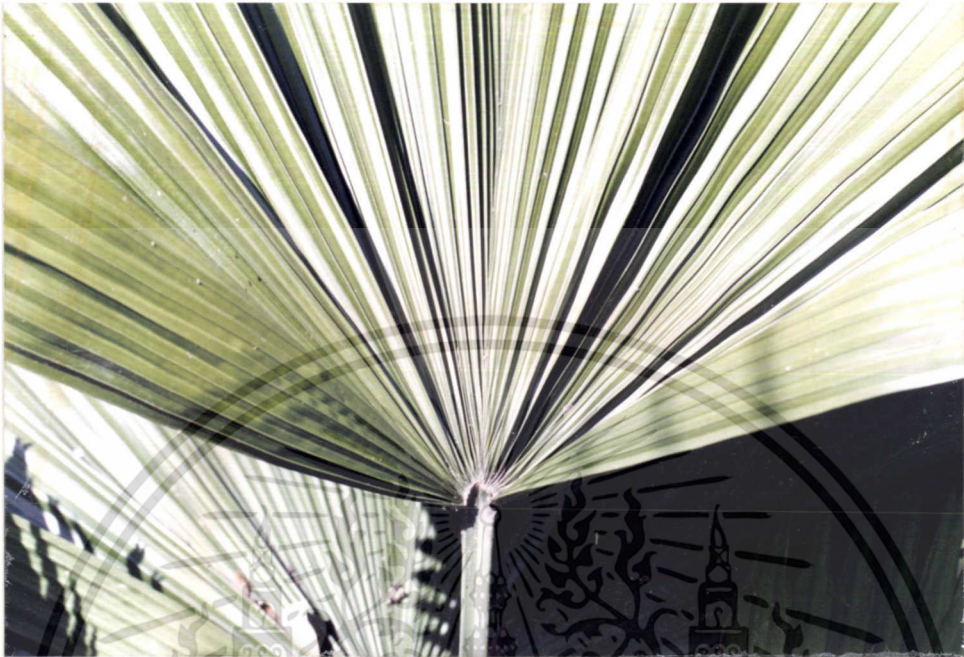
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 59 *Licuala grandis*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 60 แสดงลักษณะระดือโบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 61 แสดงลักษณะด้านหลังโบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Licuala ramsayi

Common name None known

ถิ่นกำเนิด พบในออสเตรเลีย ตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐควีนแลนด์

นิวกัวเนีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยวสูงประมาณ 5-12 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 7-12 เซนติเมตร สวมมากจะมีกาบใบและเส้นใยปกคลุม

ใบ ตัวยาว (blade) มีลักษณะกลม กว้างประมาณ 1 เมตรหรือมากกว่า สีเขียว ใบย่อยเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) ก้านใบ (petiole) ยาวประมาณ 1-1.5 เมตร บริเวณขอบส่วนล่างมีหนาม

ดอก ช่อดอก (inflorescence) แดกกิ่งก้านและมีขนาดยาวกว่าหรือเท่ากับก้านใบ ดอกสีครีม

ผล ลักษณะกลม (spherical) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 9-10 มิลลิเมตร บางครั้งจะยาวมากกว่ากว้าง ผลแก่มีสีส้มจนถึงแดง

ข้อสังเกต เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะมีขนาดใหญ่ที่สุดในสกุลนี้

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะแหลมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวยาว (blade) ทั้งสองด้านจะมีลักษณะเป็นสันยกสูงขึ้น จนมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมและโค้งเข้าหากัน (ภาพที่ 63)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ขอบทั้งสองด้านจะดูคล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวยาว (blade) จะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้นจากขอบทั้งสองด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางก้านใบจะมีลักษณะเรียวแหลมยาวขึ้นไปและจะไปบรรจบกันในลักษณะที่เรียกว่า costa (ภาพที่ 64)

ตัวยาว (blade) การเกิดของใบย่อย ใบย่อยแตกออกจากกันเป็นชุด ๆ (several-fold segment) และแตกออกจากจุดเดียวกันที่ปลายก้านใบ กลุ่มของใบย่อยจะมีขนาดเกือบเท่า ๆ กัน และกลุ่มของใบย่อยที่ติดกับส่วนของ costa ทางด้านซ้ายและด้านขวาจะไม่แยกออกจากกัน

การเกิดของใบย่อยทางด้านซ้ายและด้านขวาจะอยู่ในระดับเดียวกัน ทำให้ใกล้ ๆ สะดือใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแกนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(hastula) เห็น costa ชัดเจนกว่า *Licuala spinosa* บริเวณโคนก้านใบจะมีหนามใหญ่ถี่ และจะค่อยๆ ห่างออกจนถึงปลายก้านใบ ซึ่งอาจไม่มีหนามเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 62 *Licuala ramsayi*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 63 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 64 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Licuala rumphiana

ผลการศึกษา

ระดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวาเล็กน้อย ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะมีลักษณะเป็นขอบค้อย ๆ ยกสูงขึ้น จนมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมบริเวณกึ่งกลางก้านใบ (คล้ายรูปใบโพธิ์) ความสูงที่ยกเป็นขอบจะยกสูงขึ้นเกือบตั้งฉากกับตัวใบ (ภาพที่ 66)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ขอบทั้งสองด้านจะดูคล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะค้อย ๆ เรียวสูงขึ้นจากขอบทั้งสองด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางของก้านใบจะมีลักษณะเรียวแหลมยาวขึ้นไป (costa) และจะไปบรรจบกันประมาณ 1 ใน 4 ของตัวใบ (ภาพที่ 67)

ตัวใบ (blade) การเกิดของใบย่อย ใบย่อยแตกออกจากกันเป็นชุด ๆ (several-fold segment) และแตกออกจากจุดเดียวกันที่ปลายก้านใบ ใบย่อย (several-fold segment) บริเวณ costa ทั้งด้านซ้ายและด้านขวาจะไม่แยกออกจากกัน ปลายใบย่อยเป็นรูปตัดและมีรอยหยัก หลังใบมีซุยสีน้ำตาลบริเวณใกล้ ๆ costa และเส้นกลางใบ บริเวณก้านใบไม่มีหนาม

ภาพที่ 65 *Licuala rumphiana*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 66 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 67 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Licuala spinosa

Common name None known

ถิ่นกำเนิด ทางตะวันตกของอินโดนีเซีย , ฟิลิปปินส์ , แหลมมลายู และไทย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเป็นกลุ่มกอ สูงประมาณ 3-5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 4-8 เซนติเมตร มีกาบใบและเส้นใยปกคลุม ยอดมีขนาดกลาง

ใบ ใบบว (blade) มีลักษณะกลม กว้างประมาณ 1 เมตร ใบย่อยเป็นรูปสามเหลี่ยม (wedge-shaped) ปลายใบย่อยเป็นรอยตัดสม่ำเสมอ ก้านใบ (petiole) ยาวประมาณ 1-1.5 เมตร ส่วนบนจะแบนราบแต่ส่วนล่างจะเป็นเหลี่ยม ตลอดความยาวก้านใบมีหนามโค้งขนาดใหญ่

ดอก ช่อดอก (inflorescence) ยาวประมาณ 1-2.5 เมตร ดอกสีครีม

ผล ผลมีลักษณะกลม (spherical) ถึงรูปไข่ (egg-shaped) ขนาดยาวประมาณ 9-10 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 8 มิลลิเมตร ผลแก่มีสีแดง

ข้อสังเกต

ปาล์มชนิดนี้สามารถทนแดดได้ดีกว่าชนิดอื่น

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมสูงกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับใบบว (blade) จะมีลักษณะเป็นสันโค้งมาบรรจบกันบริเวณกึ่งกลางก้านใบ (ภาพที่ 69)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ขอบทั้งสองด้านจะคู่คล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับใบบว (blade) จะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้นจากขอบทั้งสองด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางของก้านใบจะมีลักษณะเรียวแหลมยาวขึ้นไปและจะไปบรรจบกันในลักษณะที่เรียกว่า costa (ภาพที่ 70)

ใบบว (blade) การเกิดของใบบวย่อย ใบย่อยแตกออกจากกันเป็นชุด ๆ (several-fold segment) และแตกออกจากจุดเดียวกันที่ปลายก้านใบ กลุ่มของใบบวย่อยจะมีขนาดเกือบเท่า ๆ กัน และกลุ่มของใบบวที่ติดกับส่วนของ costa ทางด้านซ้ายและด้านขวาจะไม่แยกออกจากกัน การเกิดของใบบวทางด้านซ้ายจะต่ำกว่าด้านขวา ทำให้ใกล้ ๆ สะดือใบ (hastula) เห็น costa ชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

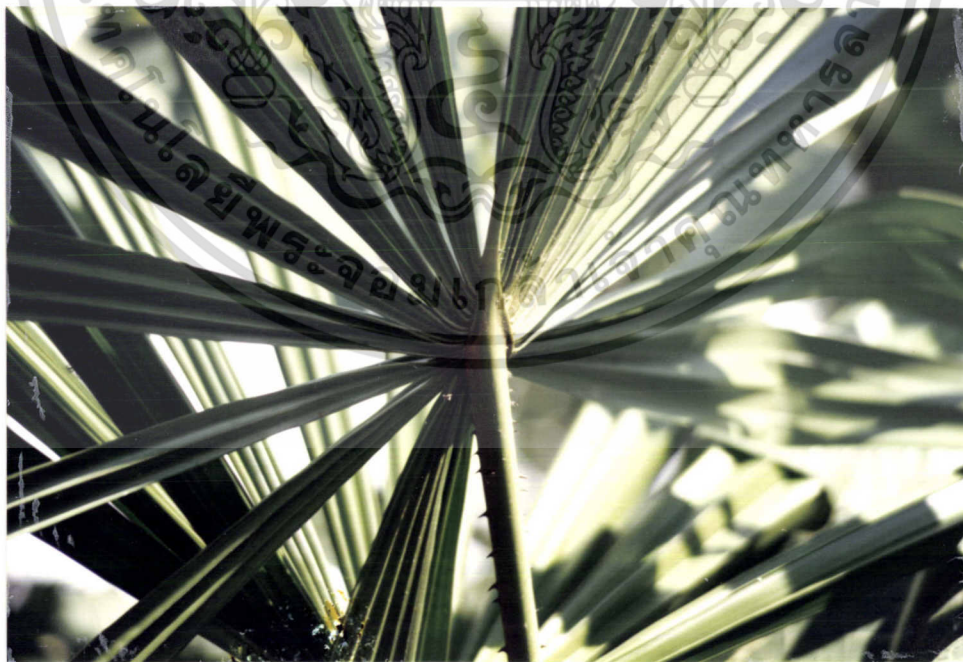

ภาพที่ 68 *Licuala spinosa*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 69 แสดงลักษณะสัณฐานของใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 70 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-venation)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Livistona

ปาล์มสกุลนี้มี 30 ชนิด

ถิ่นกำเนิด ออสเตรเลีย หมู่เกาะมลายู และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว มีทั้งต้นขนาดเล็กและต้นขนาดใหญ่ เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ทั้งใบแต่บางชนิดจะถูกปกคลุมด้วยกาบใบ (leaf base) แก่ กาบใบจะมีแผ่นเส้นใย (matted fibrous) สีน้ำตาลหุ้ม ลำต้นเรียบหรือขรุขระ อาจจะเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาล ยอดมีขนาดปานกลาง

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate สีเขียวแก่ ส่วนมากจะเป็นใบขนาดใหญ่ ตัวใบ (blade) ไม่เรียบมีลักษณะเป็นลอนคลื่น ก้านใบ (petiole) ยาวและมีหนามตลอดความยาวก้านใบ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ยาวประมาณครึ่งหนึ่งของตัวใบ (blade) หรือมากกว่า ดอกเป็นแบบ bisexual บางชนิดจะมีเฉพาะดอกเพศผู้เท่านั้น

ผล ผลมีทั้งผลกลม (spherical) หรือผลรูปไข่ (ovoid) มีสีน้ำตาลแดง น้ำเงินและดำ

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

เขตอบอุ่นและเขตร้อนที่มีปริมาณฝนและลมฝนตลอดปี ดินควรมีความชื้นสม่ำเสมอ เช่น ริมฝั่งลำธาร ริมหนองบึง หรือบริเวณปากแม่น้ำที่เป็นน้ำกร่อย ต้องการแสงแดด

การขยายพันธุ์

โดยเมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอก 6 อาทิตย์ ถึง 3 เดือน

ข้อสังเกต

ปาล์มชนิดนี้ไม่นิยมปลูกในภาชนะ เนื่องจากรากหยั่งลึก นิยมปลูกประดับกลางแจ้ง

Livistona alfredi

Common name Millstream palm

ถิ่นกำเนิด ออสเตรเลีย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยวสูงประมาณ 12 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 30-50 เซนติเมตร ลำต้นเป็นสีเทา โคนต้นมีรอยแผลที่เกิดจากการหลุดร่วงของกาบใบรอบลำต้น (ringed) และมีก้านใบ (petiole) แก่ติดอยู่ ใบบริเวณยอดหนาแน่น

ใบ ใบมีขนาดใหญ่และหนา มีสีเขียวบนน้ำเงินและมี wax เคลือบ ก้านใบ (petiole) กว้างและสั้น ไม่มีหนาม และมีสีออกขาว

ดอก ช่อดอก (inflorescence) แข็งและสั้นกว่าใบ ดอกสีส้ม กาบดอก (bract) สีน้ำตาลปนชมพู ดอกเป็นแบบ bisexual แต่บางต้นอาจจะมีเฉพาะดอกเพศผู้เท่านั้น

ผล ผลมีขนาดใหญ่ ลักษณะกลม (spherical) มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3.5-4 เซนติเมตร ผิวมีสีน้ำตาลดำและมีจุดเล็ก ๆ สีขาว

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

เป็นป่าดิบในเขตร้อน ซึ่งขึ้นในดินที่มีแคลเซียมเป็นองค์ประกอบ

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะอยู่เหนือสูงกว่าขอบด้านขวา ส่วนของก้านใบ (petiole) จะยื่นยาวเลยส่วนของสะดือใบ (hastula) (ภาพที่ 72)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ส่วนของก้านใบ (petiole) จะยื่นยาวเลยเข้าไปยังส่วนของตัวใบ ซึ่งขอบก้านใบด้านซ้ายจะเฉียงลงมาเล็กน้อย แล้วเป็นเส้นตรงขึ้นไป ส่วนทางด้านขวาจะค่อย ๆ เฉียงขึ้นและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) และจะมีลักษณะโค้งเล็กน้อย ทำให้ใบที่เกิดจากส่วนนี้ มองดูแล้วโค้งมน ส่วนของก้านใบและเส้นกลางใบของใบย่อยจะมีสีขาวประปราย (ภาพที่ 73)

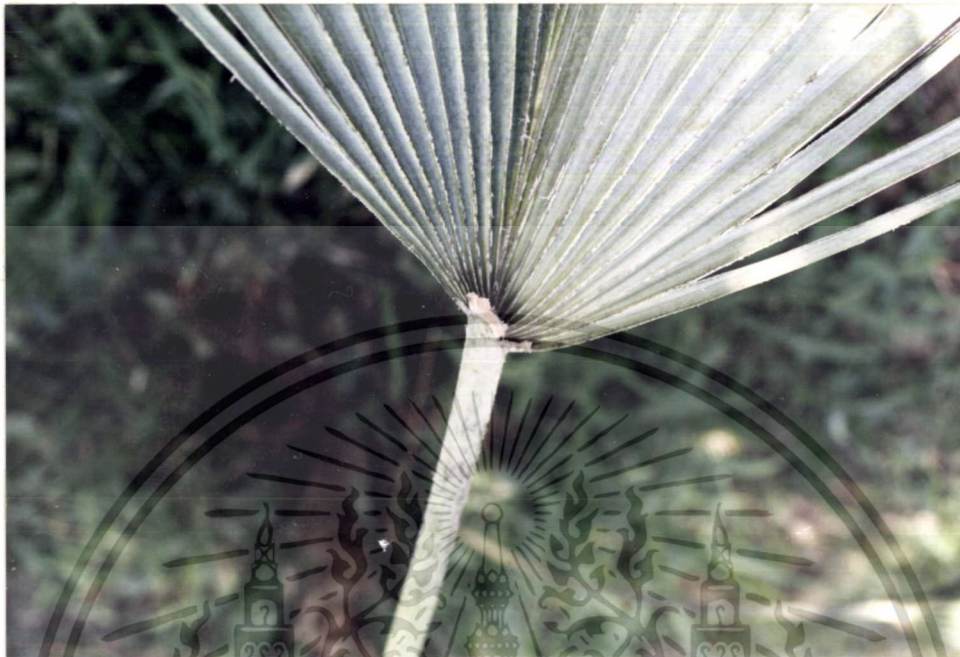
ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) โดยจะยึดติดกันเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ซึ่งบริเวณกลางใบย่อยแต่ละใบจะแยกออกจากกันประมาณ 1 ใน 2 ของความยาวใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

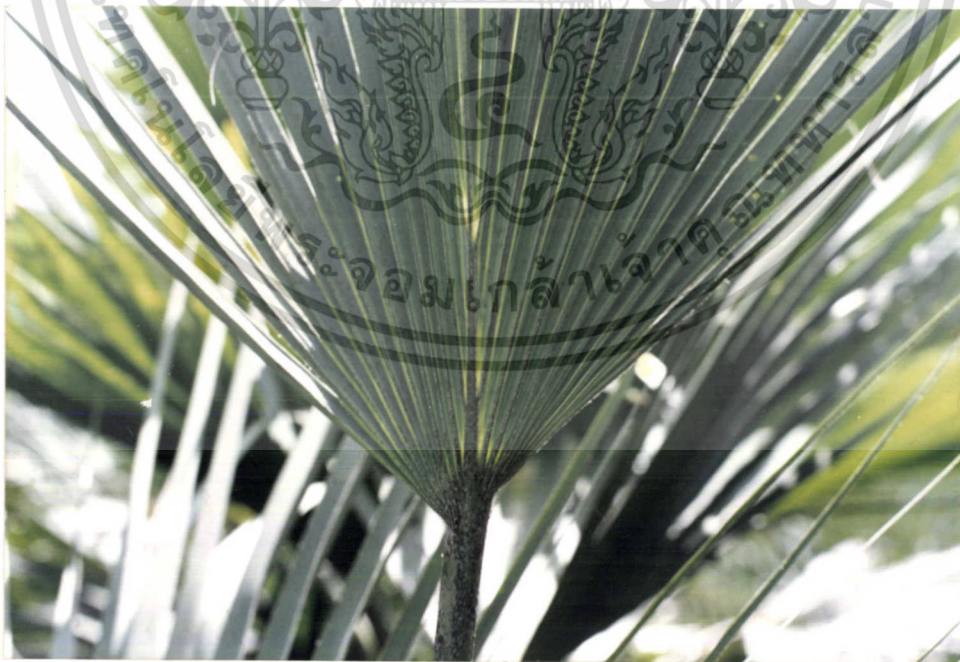

ภาพที่ 71 *Livistona alfredi*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 72 แสดงลักษณะตะดิวใบบ้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 73 แสดงลักษณะด้านหลังใบบ้าน (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Livistona cape River

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะแหลมสูงกว่าขอบด้านขวา ส่วนของก้านใบ (petiole) จะยื่นยาวเลยส่วนของสะดือใบ (hastula) เป็นขอบขึ้นมาเล็กน้อย และจากขอบทั้งสองด้านจะมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมบริเวณกึ่งกลางก้านใบ ปลายสุดของขอบจะโค้งรอบเป็นสีน้ำตาล (ภาพที่ 75)

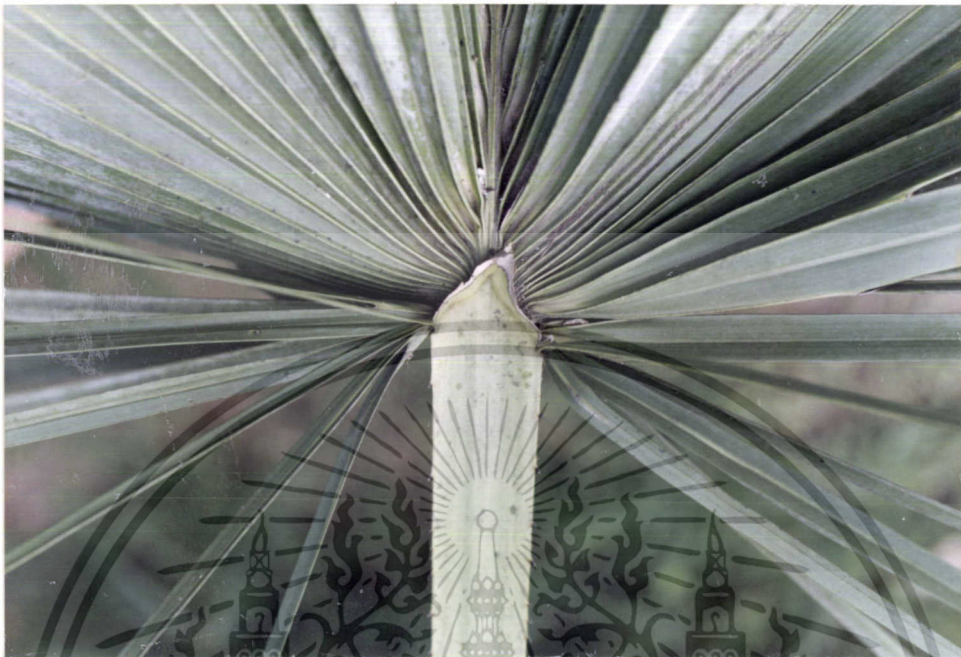
ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้น จากขอบใบแต่ละด้าน เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางของก้านใบจะมีลักษณะเรียวยาวขึ้นไป และจะไปบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) และจะมีลักษณะโค้ง ทำให้ใบย่อยที่เกิดในส่วนนี้มองดูห้อยย้อยลงมา (ภาพที่ 76)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) และปลายใบย่อยจะเป็นแฉกลึกประมาณ 1 ใน 2 ของความยาวใบย่อย บริเวณขอบของตัวใบทั้งสองด้าน ใบย่อยจะแยกออกจากกันจะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย

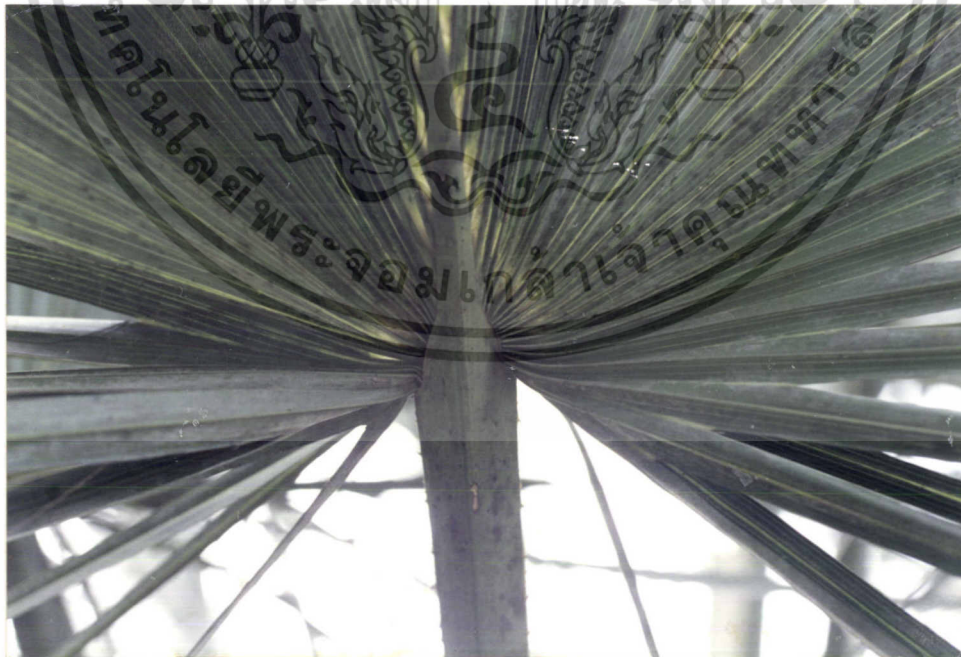

ภาพที่ 74 *Livistona cape River*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 75 แสดงลักษณะตะตือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 76 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Livistona chinensis

Common name Chinese fan palm

ถิ่นกำเนิด เกาะ Ryukyu และเกาะ Bonin ตอนใต้ของประเทศญี่ปุ่น
ตอนใต้เกาะไต้หวัน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยวสูงประมาณ 12 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น ประมาณ 20-30 เซนติเมตร โดยส่วนโคนต้นจะมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นมากกว่าส่วนอื่น ๆ ลำต้นขรุขระและมีสีน้ำตาลปนเทา

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ตัวยใบ (blade) มีขนาดใหญ่ สีเขียวปนน้ำตาล ก้านใบ (petiole) สีเขียวอ่อน และมีความยาวน้อยกว่าความยาวของตัวยใบ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างก้านใบ และมีความยาวเท่ากับก้านใบ (petiole) ดอกสีเขียว เป็นดอกแบบ monoecious

ผล ผลมีลักษณะรูปไข่ (ovoid) จนถึงกลม (spherical) ยาวประมาณ 25 มิลลิเมตร ผิวผลเป็นมัน สีน้ำตาลปนเทาจนถึงสีเทาปนชมพู

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ทนหนาวได้พอประมาณ แต่เหมาะสมที่จะปลูกในเขตร้อนและเขตกึ่งร้อน

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทางด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบทางด้านขวาเล็กน้อย ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวยใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ปลายสุดของก้านใบจะมีสีเหลืองนูนเป็นรูปสามเหลี่ยมทั้งสองด้าน ขอบที่ยกสูงชันจะมีสีน้ำตาลแห้งกรอบและขรุขระ (ภาพที่ 78)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ขอบทั้งสองด้านจะดูคล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวยใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันเล็กน้อยและจะเรียวยาวมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวยใบทั้งหมด ปลายสุดของขอบจะเป็นสีน้ำตาลและลดลงเรื่อย ๆ ซึ่ง costa จะมีลักษณะโค้งทำให้ใบย่อยที่เกิดในส่วนนี้ห้อยย้อย (ภาพที่ 79)

ตัวยใบ (blade) ปลายสุดของตัวยใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 2

ใน 3 ของตัวยใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ปลายใบย่อยมีแฉกพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมาณ ตัวใบจะไม่เป็นแนวระนาบเดียวกันทั้งใบ มีลักษณะเป็นลอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

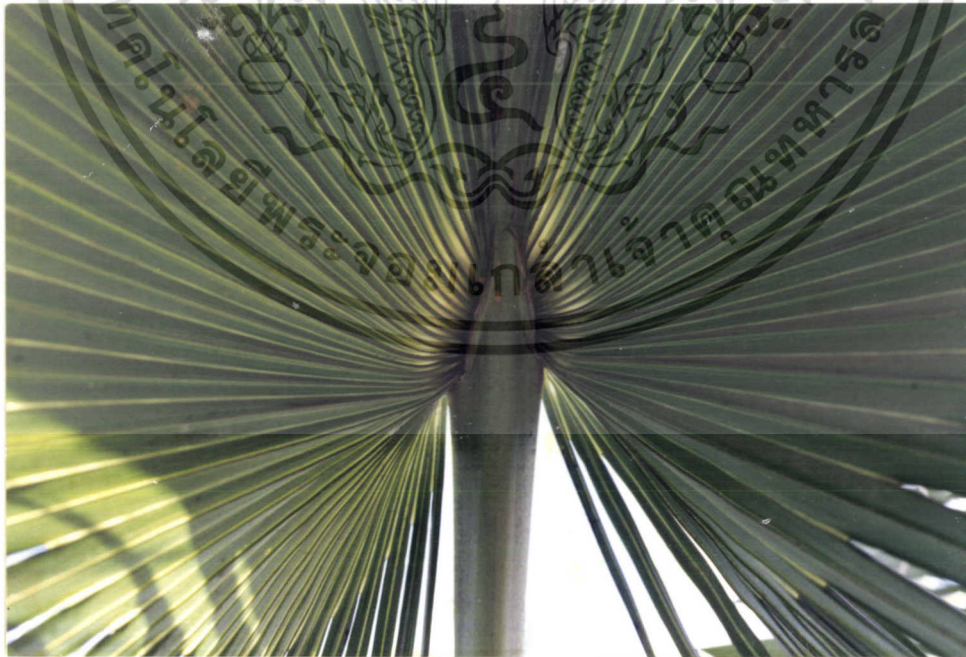

ภาพที่ 77 *Livistona chinensis*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 78 แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 79 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Livistona drudei

Common name None known

ถิ่นกำเนิด ชายฝั่งทางตอนเหนือของรัฐควีนแลนด์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 15-30 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 20-25 เซนติเมตร ผิวลำต้นเกือบเรียบและมีสีเทา

ใบ ใบยาวประมาณ 3-4 เมตร ตัวยาว (blade) กว้างประมาณ 1 เมตร ตัวยาวไม่เรียบ มีลักษณะเป็นลอนคลื่น ก้านใบ (petiole) ส่วนล่างมีหนามสีดำนูนมวง

ดอก ช่อดอก (inflorescence) ยาวประมาณ 1 เมตร

ผล ผลขนาดเล็กเกือบกลม กว้างประมาณ 0.8-1.0 เซนติเมตร มีสีดำน

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้สามารถเจริญเติบโตได้ดีในเขตกึ่งร้อนจนถึงเขตร้อน แต่จะเจริญเติบโตช้าถ้านำไปปลูกในที่ที่มีอากาศอบอุ่น เหมาะสมที่จะปลูกในดินทรายที่มีการระบายน้ำดี โดยเฉพาะดินที่มีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง

ข้อสังเกต

เป็นปาล์มที่มีรากหยั่งลึกจึงไม่นิยมย้ายปลูก

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านบน (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะอยู่เหนือสูงกว่าขอบด้านขวา ส่วนของก้านใบ (petiole) ที่ยื่นยาวเลยส่วนของสะดือใบ (hastula) จะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้น มาบรรจบกันเป็นยอดแหลมเหนือตัวใบ ซึ่งจะทาบมุมประมาณ 30 องศา กับแนวระนาบก้านใบ บริเวณปลายสุดของก้านใบ (petiole) จะมีลักษณะเป็นสีน้ำตาลแห้งกรอบ (ภาพที่ 81)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ส่วนของก้านใบจะยื่นยาวเลยเข้าไปยังส่วนของแผ่นใบ ซึ่งขอบของก้านใบ (petiole) ด้านขวาจะมีความชันมากกว่าด้านซ้าย ขอบทั้งสองด้านจะเรียวแคบลงจนมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ยาวประมาณ 1 ใน 3 ของตัวใบ และมีลักษณะโค้ง ทำให้ใบย่อยที่เกิดในส่วนนี้มองดูห้อยย้อยลงมา (ภาพที่ 82)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแตกลึก (deeply split)

โดยจะยึดติดกันเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ตัวใบ (blade)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะไม่อยู่ในระนาบเดียวกันทั้งใบ บริเวณโคนก้านใบจะมีหนามมากกว่าปลายก้านใบซึ่งปลาย
หนามจะชี้ลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 80 *Livistona drudei*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 81 แสดงลักษณะระเคอใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 82 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Livistona muelleri

Common name Cairns fan palm

ถิ่นกำเนิด แหลม Cape York และตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐควีนแลนด์

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 2-10 เมตร แต่สามารถสูงได้ถึง 20 เมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 30-40 เซนติเมตร กาบใบ (leaf base) ยังคงติดอยู่กับลำต้น ยอดแข็งแรงได้รูปทรง

ใบ ใบยาวประมาณ 2-3 เมตร สีเขียว หลังใบสีเขียวอ่อน ตลอดความยาวก้านใบ (petiole) มีหนามโค้ง

ดอก ช่อดอก (inflorescence) สั้นกว่าใบ

ผล ผลเกือบกลมจนถึงรูปไข่ (ovoid) ยาวประมาณ 0.6-1.0 เซนติเมตร สีดำปน

น้ำเงิน

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ป่าลุ่มชนิดนี้เจริญเติบโตได้ดีในทุ่งหญ้าสั้นและป่าที่มีฝนตกชุก

ข้อสังเกต

ป่าลุ่มชนิดนี้มีการเจริญเติบโตช้า

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะแหลมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้าน

ใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบขึ้นมาเล็กน้อย และค่อย ๆ ไหลระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปลายสุดจะมีลักษณะโค้งมน 1 ใน 2 ส่วนของขอบ

ที่ยกสูงขึ้นจะแหงกรอบเป็นสีน้ำตาล และความสูงของขอบทำมุม 90 องศา กับตัวใบ (ภาพที่ 84)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับ

ตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้น เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางของก้านใบจะมีลักษณะเรียว

ยาวขึ้นไป และจะไปบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ส่วนของก้านใบจะมีลายสีขาว (ภาพที่ 85)

ตัวใบ (blade) ขอบใบทั้งสองด้านจะเกยซ้อนกันในลักษณะขวาทับซ้าย ส่วน

ปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 2 ใน 3 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้

เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) และในแต่ละใบย่อยจะมีรอยหยักเล็กน้อย ตัวใบ (blade)

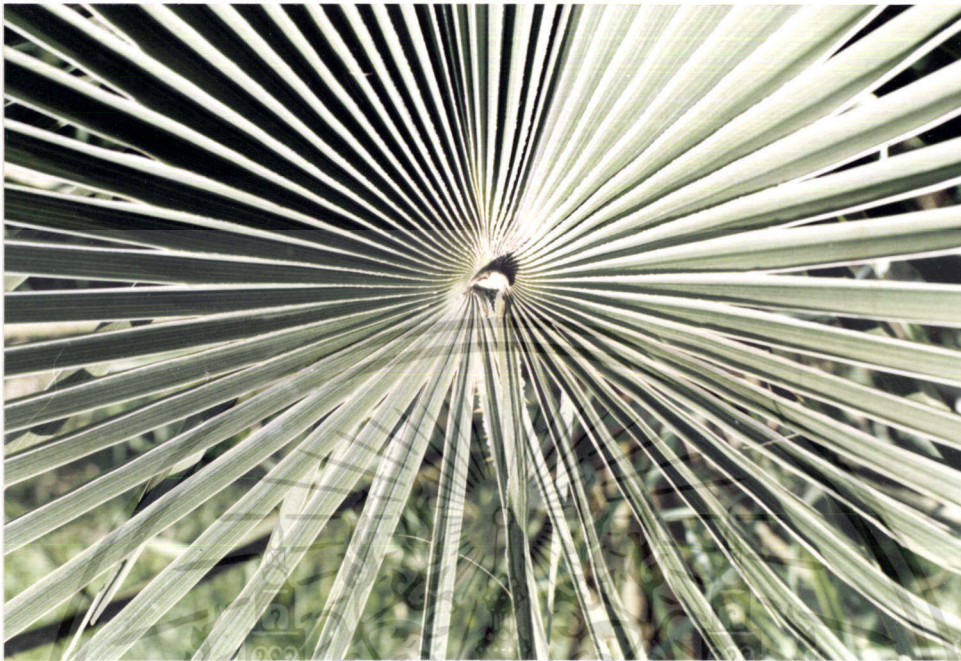
จะไม่เป็นแนวระนาบเดียวกันทั้งใบ โดยจุดกำเนิดของใบจะอยู่ต่ำกว่าบริเวณปลายใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 83 *Livistona muelleri*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 84 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 85 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Livistona sp. (Black down)

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมสูงกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบขึ้นมา และบรรจบกันเป็นยอดแหลม ทำมุมประมาณ 90 องศา กับตัวใบ และส่วนของขอบทั้งหมดจะหักงอเป็นสีน้ำตาล (ภาพที่ 87)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้น เมื่อใกล้ถึงกึ่งกลางก้านใบจะไปบรรจบกันเป็นยอดแหลมในลักษณะที่เรียกว่า costa (ภาพที่ 88)

ตัวใบ (blade) ขอบใบทั้งสองด้านจะเกยซ้อนกันในลักษณะขวาทับซ้าย (มองจากหน้าใบ) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) และในแต่ละใบย่อยจะมีรอยหยักเล็กน้อย ตัวใบจะอยู่ในแนวระนาบเดียวกันทั้งใบ

ภาพที่ 86 *Livistona* sp. (Black down)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 87 แสดงลักษณะเส้นใบบน (adaxial)

ภาพที่ 88 แสดงลักษณะเส้นใบบน (abaxial-none)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Paurotis wrightii

ปาล์มในสกุลนี้มีเพียง 1 ชนิด และเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่า *Acoelorrhaphe wrightii*

ถิ่นกำเนิด ทางใต้ของฟลอริดา อเมริกากลาง คิวบา บาฮามัส และหมู่เกาะอินดีสตะวันตก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเป็นกลุ่มกอ สูงประมาณ 3-8 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางกอ 6-10 เมตร เจริญเป็นกอรวมกันแน่นที่บริเวณโคน ปกคลุมด้วยกาบใบ (leaf base) และเส้นใยสีเทา-ดำ (เส้นใยเมื่ออ่อนมีสีน้ำตาลแดง และจะเปลี่ยนเป็นสีเทา-ดำ) ลำต้นเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะมีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบ (leaf scar) ใบบริเวณยอดได้รูปทรง ไม่มีคอปาล์ม (crownshaft)

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ยาวประมาณ 1-2 เมตร ตัวยาว (blade) มีลักษณะกลมกว้างประมาณ 60-100 เซนติเมตร โดยทั่วไปใบมีสีเขียวอ่อน บางครั้งมีสีเทา-เงิน หลังใบสีเขียวปนเทา ก้านใบ (petiole) เรียว ยาวประมาณ 60-120 เซนติเมตร มีหนามเป็นฟันเลื่อยสีส้มบริเวณขอบก้านใบ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ยาวประมาณ 1 เมตร ดอกมีขนาดเล็กสีขาว เป็นดอกสมบุรณ์เพศ (bisexual) คือในดอกเดียวกันมีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมีย

ผล ผลกลม (rounded) , รูปไข่ (ovoid) มีขนาดเล็ก เมื่อสุกจะมีสีดำ

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มสกุลนี้เป็นไม้เขตร้อนชื้น พบบริเวณทุ่งหญ้าส่วนน้ำ ริมฝั่งลำธาร บางครั้งสามารถเจริญเติบโตในเขตอบอุ่นได้ ปลูกในพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 200 เมตร ต้องการน้ำมาก แสงแดดจัด การเจริญเติบโตของปาล์มจะช้าถ้าปลูกในพื้นที่แห้ง

การขยายพันธุ์

โดยการแตกหน่อและใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอกประมาณ 2-3 เดือน

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เบียดต่อกันระหว่างก้านใบกับตัวยาว (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชัน และค่อยๆ โค้งมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ส่วนปลายสุดของขอบจะเรียบและมีสีน้ำตาล-แดงแห้งกรอบ ทำมุมประมาณ 90 องศา กับตัวยาว (ภาพที่ 90)

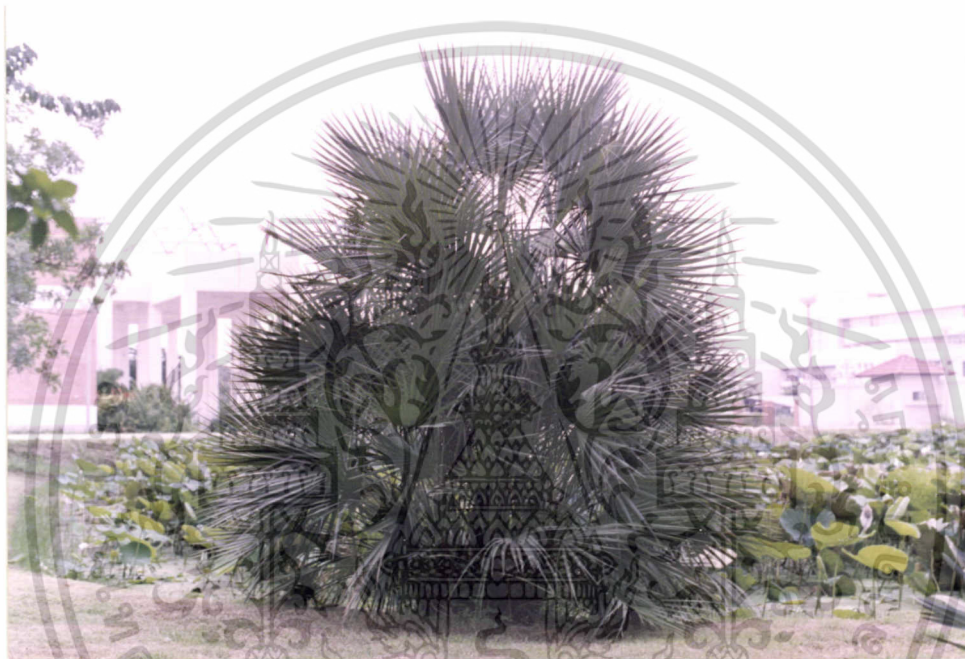
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านหลังใบ (abaxial-none)   ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับ
ตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้นและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมในลักษณะที่เรียก
ว่า costa (ภาพที่ 91)

ตัวใบ (blade)   ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split)
ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดใบย่อย (single-fold segment) ส่วนปลายของใบ
ย่อยจะเป็นแฉก ตัวใบจะเป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ ก้านใบ (petiole) จะมีหนามขนาดเล็ก ปลาย
หนามชี้ลง มีระยะห่างสม่ำเสมอขึ้นตลอดความยาวก้านใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 89 *Paurotis wrightii*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 90 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 91 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Sabal

ปาล์มสกุลนี้มี 15 ชนิด

ถิ่นกำเนิด อเมริกาบริเวณคาโรไลนา ฟลอริดา เท็กซัส, เม็กซิโก, กัวเตมาลา, เวเนซุเอลาและอินดีสตะวันตก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว มีทั้งลำต้นเหนือดินและใต้ดิน เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นประมาณ 1 เมตร สูง 25 เมตร หรือมากกว่านั้น ลำต้นมีทั้งลักษณะเรียบ, ขรุขระ, มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบ รอบลำต้น (ringed) ไม่มีคอปาล์ม (crownshaft) ใบบริเวณยอดมีขนาดใหญ่หนาแน่น

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ตัวใบไม่เรียบเป็นลอนคลื่น ตัวใบกว้างสีเขียวเข้มถึงเทา ก้านใบ (leaf stalk) แข็งแรง บริเวณกาบใบ (leaf base) ที่หุ้มลำต้นมีรอยแยกแบบ Y-shaped

ดอก ช่อดอก (inflorescence) มีขนาดใหญ่ เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) แตกกิ่งก้านมาก กาบดอก (bract) มีสีเขียว ดอกมีขนาดเล็ก และเป็นดอกแบบ bisexual

ผล มีรูปเกือบกลมจนถึงกลม (spherical)

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้พบในเขตกึ่งร้อนจนถึงร้อน และสามารถเจริญเติบโตในที่ราบลุ่ม, พื้นที่น้ำท่วมถึง

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอกประมาณ 2-3 เดือน

ข้อสังเกต

ปาล์มชนิดนี้ยังรากลึก ระยะแรก ๆ สามารถปลูกในภาชนะปลูก แต่เมื่อเจริญเติบโตเต็มที่ควรปลูกลงดิน

Sabal blackburniana

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านบน (adaxial) ขอบทางด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบทางด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงขึ้น และจะมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ส่วนปลายสุดของขอบจะมีลักษณะเรียบและม้วนเข้าหากัน (ภาพที่ 93)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะเป็นขอบยกสูงขึ้นและเรียวยาวมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ความสูงของขอบจะลดลงเรื่อย ๆ และส่วนปลายสุดของขอบจะมีลักษณะเรียบและม้วนเข้าหากันใบ ซึ่ง costa จะมีลักษณะโค้ง ทำให้ใบย่อยที่เกิดขึ้นในส่วนนี้มองดูห้อยย้อยลงทางด้านหลังใบ (ภาพที่ 94)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ยกเว้นบริเวณขอบของตัวใบทั้งสองด้าน ใบย่อยจะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย ระหว่างใบย่อยจะมีเส้นใยยาวเกือบเท่าความลึกของแฉก ส่วนปลายของใบย่อยจะเป็นแฉก ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอนเล็กน้อย ขอบทั้งสองด้านของก้านใบจะมีลักษณะเรียบและคม

ภาพที่ 92 *Sabal blackburniana*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 93 แสดงลักษณะระเคือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 94 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Sabal mauritiformis

Common name Savannah palm

ถิ่นกำเนิด อเมริกากลาง, อเมริกาใต้ (ในโคลัมเบียและเวเนซุเอลาเท่านั้น),
ตรินิแดด

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สีน้ำตาลอ่อน เรียบ สูง 20 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 20-25 เซนติเมตร มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed) โดยปกติกาบใบ (leaf base) ที่แก่ยังคงติดอยู่ได้ยอด (crown) ใบบริเวณยอดหนาแน่น หน้าใบมีสีเขียว หลังใบสีเทาปนน้ำเงิน

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate ตัวใบ (blade) กว้าง 1-1.5 เมตร ก้านใบ (leaf stalk) ยาว 1-1.5 เมตร

ดอก ช่อดอก (inflorescence) ยาวเกือบเท่าใบ มีกาวแตกกิ่งก้านของช่อดอกมาก ดอกสีครีม

ผล ผลรูปกลม (spherical) หรือรียาวเล็กน้อยตรงส่วนปลายผล เส้นผ่านศูนย์กลาง 8-12 มิลลิเมตร สีน้ำตาลถึงดำ

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทางด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบทางด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม มีลักษณะเอียงไปทางซ้าย ส่วนปลายสุดของขอบจะมีลักษณะเรียบและม้วนเข้าหาก้านใบ (ภาพที่ 96)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันและจะเรียวยาวมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ประมาณ 2 ใน 3 ของตัวใบทั้งหมด ความสูงของขอบจะลดลงเรื่อย ๆ จนถึงปลายใบ และส่วนปลายสุดของขอบจะมีลักษณะเรียบ ซึ่ง costa จะมีลักษณะโค้งทำให้ใบย่อยที่เกิดในส่วนนี้มองดูห้อยย้อยโค้งลงด้านหลังใบ (ภาพที่ 97)

ตัวใบ (blade) ขอบใบทางด้านซ้ายจะเกยทับก้านใบ และล้าไปทางด้านขวา แต่ขอบทั้งสองด้านจะไม่ชนกัน ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ส่วนปลายของ

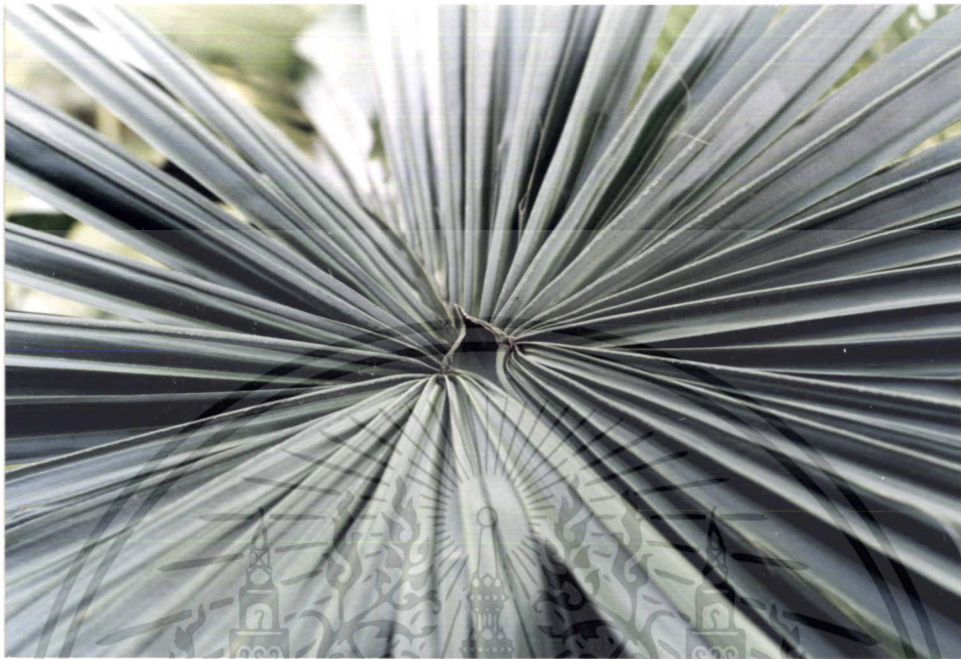
ใบย่อยจะเป็นแฉกพอประมาณ ระหว่างใบย่อยแต่ละใบจะมีเส้นใยบ้างประปราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนไร่นาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาดเห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 95 *Sabal mauritiiformis*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 96 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 97 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Sabal palmetto

Common name Palmetto, cabbage palm

ถิ่นกำเนิด ตะวันออกเฉียงใต้ของอเมริกา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 6-25 เมตร หรือมากกว่า เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 30-45 เซนติเมตร ลำต้นอาจมีผิวเรียบ สีเทา หรือขรุขระ เนื่องจากรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed) กาบใบยังคงติดอยู่ที่ลำต้น

ใบ ใบแบบใบพัด costapalmate มีขนาดใหญ่เป็นลอนคลื่น สีเขียวอ่อน ก้านใบ (leaf stalk) แข็งแรง ยาว 1-1.5 เมตร

ดอก เกิดระหว่างก้านใบ (leaf base) ยาวเกือบเท่าใบ แตกกิ่งก้าน ดอกมีสีขาวถึงครีม

ผล ผลรูปกลม (rounded) หรือค่อนข้างรียาวที่ปลายผล เส้นผ่านศูนย์กลาง 8-12 มิลลิเมตร สีน้ำตาลถึงดำ

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านบน (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันเล็กน้อย และมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ส่วนปลายสุดของขอบจะมีสีดำแห้งกรอบและขรุขระ (ภาพที่ 99)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงชันและจะเรียวยาวมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) ความสูงของขอบจะลดลงเรื่อย ๆ และส่วนปลายสุดของขอบจะมีสีน้ำตาลแห้งกรอบและขรุขระ ซึ่ง costa จะมีลักษณะโค้งทำให้ใบย่อยที่เกิดในส่วนนี้มองดูห้อยย้อยโค้งลงมาทางด้านหลัง (ภาพที่ 100)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ส่วนปลายของใบย่อยจะเป็นแฉกพอประมาณ ตัวใบจะไม่เป็นแนวระนาบเดียวกันทั้งใบจะมีลักษณะเป็นลอนคลื่นใหญ่ ๆ ทั้งตัวใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 98 *Sabal palmetto*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 100 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Sabal umbraculiferum

ผลการศึกษา

ตะตือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทางด้านซ้ายจะเหลื่อมสูงกว่าขอบทางด้านขวา ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงขึ้นเล็กน้อยและมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม มีลักษณะเอียงไปทางขวา ส่วนปลายสุดของขอบจะมีลักษณะเรียบและม้วนเข้าหาก้านใบ (ภาพที่ 102)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบสูงขึ้นและจะเรียวมาบรรจบกันเป็นยอดแหลมยาวออกไปเกือบตลอดตัวใบ (costa) ความสูงของขอบจะลดลงเรื่อย ๆ และส่วนปลายสุดของขอบจะมีลักษณะเรียบ ซึ่ง costa จะมีลักษณะโค้งทำให้ใบยอยที่เกิดขึ้นในส่วนนี้มองดูห้อยย้อยโค้งลงทางด้านหลังใบ (ภาพที่ 103)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 1 ใน 2 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดเป็นใบยอย (single-fold segment) ยกเว้นบริเวณขอบของตัวใบทั้งสองด้าน ใบยอยจะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย ระหว่างใบยอยจะมีเส้นใบ ส่วนปลายของใบยอยจะเป็นแฉกพอประมาณ ตัวใบจะไม่เป็นระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะเป็นลอน

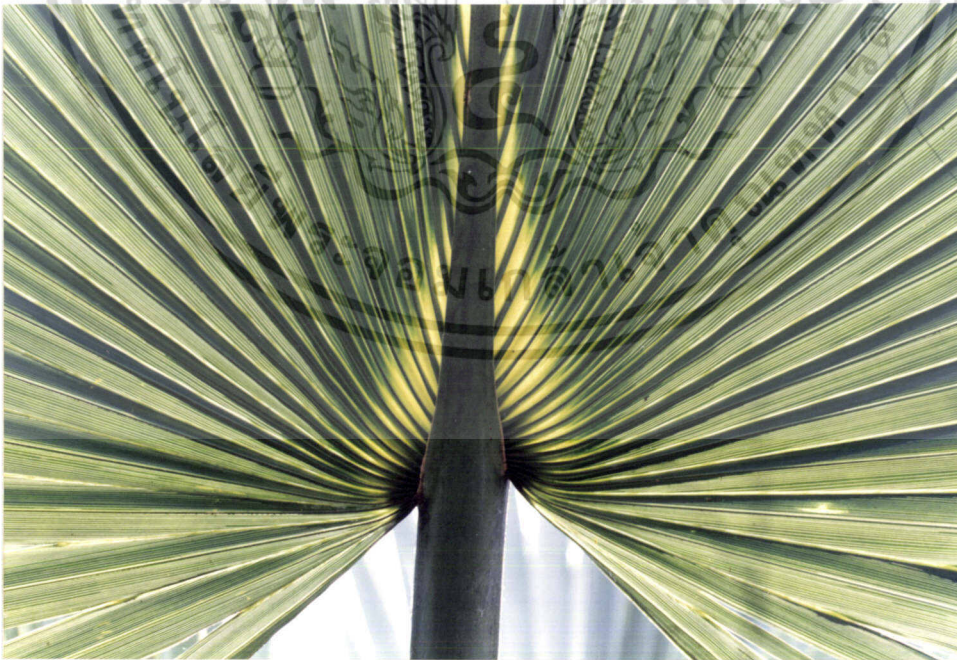

ภาพที่ 101 *Sabal umbraculiferum*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 102 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 103 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Serenoa

ปาล์มในสกุลนี้มีเพียงชนิดเดียว คือ *S. repens*

ถิ่นกำเนิด ทางตะวันออกเฉียงใต้ของอเมริกา จากทางตอนใต้ของคาโรไลนาถึงฟลอริดา

อัลลาบามาและมิสซิสซิปปี

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเป็นกลุ่มกอ สูงประมาณ 3 เมตร โดยทั่วไปมีลำต้นใต้ดิน แต่บางครั้งจะมีลำต้นเหนือดิน ซึ่งมีลักษณะตั้งตรง เอียงหรือโค้ง ลำต้นมีขนปกคลุม

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ตัวใบกว้างประมาณ 50-100 เซนติเมตร มีสะดือ (hastula) ทั้งด้านหน้าใบและหลังใบ ใบสีเขียวปนฟ้า, เขียวปนเหลือง, เขียวปนเทาหรือเขียว มี wax เคลือบ ก้านใบ (petiole) เรียวยาวประมาณ 1 เมตร มีหนามบริเวณขอบตลอดความยาว ก้านใบ

ดอก ช่อดอก (inflorescence) แตกกิ่งก้านมีขนาดสั้น เกิดระหว่างก้านใบ (leaf base) ดอกมีสีขาว ดอกสมบูรณ์เพศ (bisexual)

ผล ผลรูปไข่ (ovoid) ขนาดยาวประมาณ 20 มิลลิเมตร กว้างประมาณ 12 มิลลิเมตร

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มชนิดนี้มีถิ่นกำเนิดบริเวณป่าละเมาะ ใกล้เคียง เจริญเติบโตช้า เป็นปาล์มแคระที่ สวยงาม เหมาะกับอุณหภูมิอบอุ่นในเขตกึ่งร้อนและบริเวณชายฝั่งทะเล

การขยายพันธุ์

โดยใช้เมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอก 2-3 เดือน และการแยกหน่อแต่ไม่เป็นที่นิยม

ข้อสังเกต

ปาล์มชนิดนี้ลักษณะคล้าย *Sabal minor* โดยแตกต่าง คือ *Serenoa repens* มีหนามบริเวณ ขอบก้านใบและช่อดอกสั้นกว่า

ในอดีตชาวอินเดียแดงกินผลของ *Serenoa repens* แต่ปัจจุบันเป็นอาหารสมุนไพร

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านจะคู่คล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของ ก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบขึ้นมา เล็กน้อย และค่อย ๆ โค้งมนเข้าหากัน จนถึงปลายสุดจะมีลักษณะโค้งมน และทำมุมประมาณ 30

องศากับตัวใบ ปลายสุดของขอบจะแห่กรอบเป็นสีน้ำตาล (ภาพที่ 105)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านหลังใบ (abaxial)   ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับ
ตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบขึ้นมาเล็กน้อย จนถึงบริเวณกึ่งกลางก้านใบ ขอบที่สูง
ขึ้นจะแยกออกจากกัน ทำให้เห็นเป็นสองส่วนและมีสีน้ำตาล ทำมุมประมาณ 30 องศากับตัวใบ
(ภาพที่ 106)

ตัวใบ (blade)   ตัวใบ (blade) จะไม่เป็นแนวระนาบเดียวกันทั้งใบ จะมีลักษณะ
เป็นลอนเล็กน้อย ส่วนปลายของตัวใบจะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 3 ใน 4 ของตัวใบ
ทั้งหมด ทำให้เกิดใบย่อย (single-fold segment) และบริเวณขอบของตัวใบทั้งสองด้าน ใบย่อยจะ
แยกออกจากกัน จะยึดติดกันเพียงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 104 *Serenoa repens* "blue "

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 105 แสดงลักษณะสะดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 106 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Schippia

ปาล์มในสกุลนี้มีเพียง 1 ชนิด

ถิ่นกำเนิด กัวเตมาลา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed)

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ตัวยอดใบลักษณะกลมแบบ cup-shaped ก้านใบ (petiole) เรียวยาว โค้งอ่อนได้ ไม่มีหนาม และมีเส้นใยสีน้ำตาลบริเวณโคนกาบใบ บริเวณกาบใบที่หุ้มรอบลำต้นมีรอยแยกเป็นรูปตัว Y (Y-shaped)

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) เป็นดอกสมบูรณ์เพศ (bisexual) คือมีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียอยู่บนต้นเดียวกัน

ผล ผลลักษณะกลม (rounded) มีเกสรตัวเมียติดอยู่ที่ปลายผล

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปาล์มสกุลนี้ต้องการร่มเงาของต้นไม้อื่น พบบริเวณที่ราบลุ่ม สูงกว่าระดับน้ำทะเล 200 เมตร หรือน้อยกว่า

การขยายพันธุ์

โดยการใช้เมล็ด

Schippia concolor

ถิ่นกำเนิด กัวเตมาลา

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 10 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 10 เซนติเมตร มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed)

ใบ ใบแบบใบพัด palmate กว้างประมาณ 1 เมตร สีเขียวอ่อน ใบมีลักษณะกลมแบบ cup-shaped ก้านใบ (petiole) เรียวยาว โค้งอ่อนได้ ยาวประมาณ 2 เมตร

ดอก ช่อดอก (inflorescence) ยาวประมาณ 60 เซนติเมตร แตกกิ่งก้าน ดอกมีขนาดเล็กจำนวนมาก

ผล ผลมีลักษณะกลม (rounded) เส้นผ่านศูนย์กลางผลประมาณ 25 มิลลิเมตร มีสีขาว

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบทั้งสองด้านอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่ เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะยกเป็นขอบและค่อย ๆ สูงขึ้นมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม ส่วนที่ยกเป็นขอบจะเรียบสม่ำเสมอ และทำมุมประมาณ 90 องศา กับตัวใบ (ภาพที่ 108)

ด้านหลังใบ (abaxial-none) ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่ เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะโค้งมาบรรจบกันเป็นยอดแหลม (costa) บริเวณกึ่งกลางก้านใบ (คล้ายรูปใบโพธิ์) (ภาพที่ 109)

ตัวใบ (blade) ขอบใบทั้งสองด้านจะยกซ้อนกันในลักษณะซ้ายทับขวา ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) ประมาณ 2 ใน 3 ของตัวใบทั้งหมด ทำให้เกิดใบย่อย (single-fold segment)

ภาพที่ 107 *Schippia concolor*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 108 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 109 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-vene)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Trachycarpus

ปาล์มในสกุลนี้มี 6 ชนิด

ถิ่นกำเนิด ประเทศจีนและเทือกเขาหิมาลัย

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ส่วนมากจะเป็นลำต้นเดี่ยว มีบางชนิดลำต้นเป็นกลุ่มกอ ผิวลำต้นเรียบ มีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบรอบลำต้น (ringed) หรือถูกปกคลุมด้วยกาบใบ (leaf base) และที่กาบใบจะมีแผ่นเส้นใย (matted fibres) สีน้ำตาลปกคลุม

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ตัวยาว (blade) เรียบ ก้านใบ (petiole) เรียวยาวตลอดความยาว ก้านใบมีหนามขนาดเล็ก

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ดอกเป็นแบบ dioecious กาบดอก (bract) มีรูปร่างแบบ bowl-shaped มีสีขาวจนถึงสีน้ำตาล

ผล ผลขนาดเล็กรูปร่างเกือบกลม, กลม (spherical) หรือเป็นรูปกรวยไต (Kidney-shaped) ผิวมีจุดเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไป สีน้ำเงินปนดำ และเมื่อผลสุกจะเป็นสีขาว

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

พบเจริญเติบโตในป่าบนภูเขาสูงที่มีอากาศหนาว สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินเกือบ

ทุกชนิด

การขยายพันธุ์

โดยเมล็ด ใช้ระยะเวลาในการงอกประมาณ 2 เดือน

ข้อสังเกต

สามารถทนต่ออากาศหนาวได้ดีมาก บางชนิดถูกหิมะปกคลุมตลอดฤดูหนาวก็ยังสามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ อุณหภูมิต่ำสุดที่สามารถเจริญเติบโตได้ คือ -15 องศาเซลเซียส

Trachycarpus fortunei

Common name Chusan palm , chinese windmill palm

ถิ่นกำเนิด ประเทศจีน

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลำต้น ลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 9 เมตร หรือมากกว่า ลำต้นมีสีเทาปนน้ำตาล ที่ส่วนล่างของยอดมีกาบใบ (leaf base) ห่อติดอยู่กับลำต้น เมื่อแห้งก็ยังคงติดแน่นทำให้ใบคลุมลำต้นอยู่ได้นาน ลำต้นส่วนล่างจะไม่มีเส้นใยปกคลุม และมีรอยแผลที่เกิดจากกาบใบหุ้มรอบลำต้น (ringed)

ใบ ใบแบบใบพัด palmate ตัวใบ (blade) กกลมและแข็ง ยาวประมาณ 1.5 เมตร และกว้างประมาณ 1 เมตร หน้าใบเป็นสีเขียวเข้ม หลังใบเป็นสีเทา ก้านใบ (petiole) ยาวประมาณ 50-100 เซนติเมตร ตลอดความยาวก้านใบมีหนามขนาดเล็ก

ดอก ช่อดอก (inflorescence) เกิดระหว่างกาบใบ (leaf base) ยาวประมาณ 70-80 เซนติเมตร ดอกดก สีเหลือง

ผล ผลรูปกรวยไต (Kidney-shaped) กว้างประมาณ 9-12 มิลลิเมตร สีขาวปนน้ำเงิน

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ปลูกได้ทั่วไปทั้งในเขตอบอุ่นจนถึงเขตที่มีอากาศหนาว

ผลการศึกษา

สะดือใบด้านหน้า (adaxial) ขอบด้านซ้ายจะเหลื่อมต่ำกว่าขอบด้านขวาเล็กน้อย ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) จะยกขึ้นมาเล็กน้อยและค่อย ๆ ไหลระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปลายสุดจะเป็นยอดแหลม ส่วนด้านขวาก่อนจะถึงยอดแหลมจะเป็นรอยหยักเข้าเล็กน้อย ความสูงที่ยกเป็นขอบทำมุมประมาณ 45 องศา กับตัวใบ (blade) (ภาพที่ 111)

ด้านหลังใบ (abaxial-side) ขอบทั้งสองด้านจะดูคล้ายอยู่ในระดับเดียวกัน ปลายสุดของก้านใบ (petiole) ที่เป็นรอยต่อระหว่างก้านใบกับตัวใบ (blade) ทั้งสองด้านจะค่อย ๆ เรียวสูงขึ้นเล็กน้อยจนมาบรรจบกันที่กลางใบ และจุดที่จะมาบรรจบกันจะมีลักษณะเป็นยอดแหลมเล็กน้อย (ภาพที่ 112)

ตัวใบ (blade) ส่วนปลายของตัวใบ (blade) จะเป็นแฉกลึก (deeply split) โดยมีความลึกของแฉกเกือบถึงสะดือใบ (hastula) ทำให้เกิดเป็นใบย่อย (single-fold segment) ซึ่งปลายของใบย่อยเป็นรอยหยักเล็กน้อย ขอบใบทั้งสองด้านจะอยู่ในแนวเดียวกันคล้ายเส้นตรง (ประมาณ 180 องศา) ตัวใบ (blade) จะมีลักษณะเป็นระนาบเดียวกัน แต่บริเวณขอบทั้งสองด้านจะยกตัวสูงขึ้นกว่าส่วนอื่น ๆ ของตัวใบเล็กน้อย

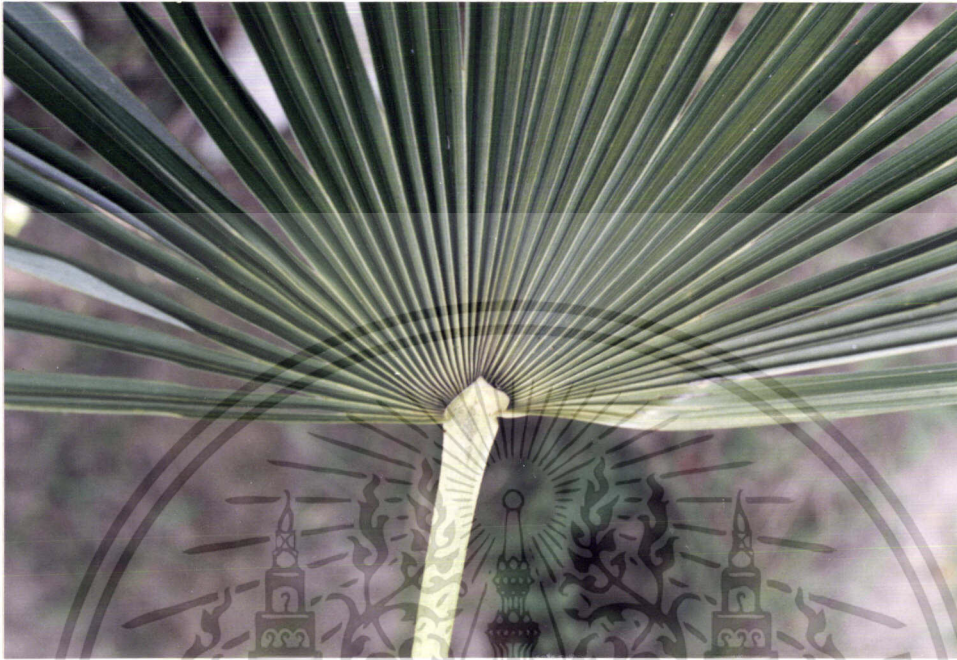

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 110 *Trachycarpus fortunei*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 111 แสดงลักษณะระดือใบด้านหน้า (adaxial)

ภาพที่ 112 แสดงลักษณะด้านหลังใบ (abaxial-side)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา

จากการสำรวจและศึกษาพันธุ์ปาล์มในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ, สวอนนงนุช จังหวัดชลบุรี และจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาพันธุ์ปาล์มทั้งหมด 15 สกุล 33 ชนิด แบ่งเป็นปาล์มใบพัดแบบ palmate 4 ชนิด และปาล์มใบพัดแบบ costapalmate 29 ชนิด

ปาล์มใบพัดจะมีสะดือใบอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างก้านใบ (petiole) กับตัวใบ (blade) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน โดยสะดือใบด้านหน้า (adaxial) บางชนิดจะเห็นได้ชัดเจน เช่น ตาลแดง (*Latania*), ตาลกิ่ง (*Hyphaene*), *Sabal* บางชนิดเห็นได้ไม่ชัดเจน เช่น ปาล์มเจ้าเมืองตรัง (*Licuala elegan*), ปาล์มจีบ (*Licuala grandis*), ปาล์มช้างร้องไห้ (*Borassodendron*) ส่วนด้านหลังใบจะมีทั้งที่มีสะดือใบ (abaxial) และไม่มีสะดือใบ (abaxial-none) บางชนิดที่มีสะดือใบ เช่น *Serenoa*, *Coccothrinax argentata* บางชนิดที่ไม่มีสะดือใบ เช่น *Sabal*, ตาลกิ่ง (*Hyphaene*), *Corypha* ซึ่งจะมีลักษณะที่เรียกว่า costa โดยลักษณะ costa บางชนิดจะสั้นบางชนิดจะยาว

การศึกษาลักษณะสะดือใบเพื่อจำแนกชนิดของปาล์ม ไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก เนื่องจากลักษณะของสะดือใบแต่ละชนิดในแต่ละสกุลยังไม่เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน จึงต้องอาศัยลักษณะทางพฤกษศาสตร์อื่น ๆ ช่วยในการจำแนกด้วย

ในการศึกษาพบปาล์มจำนวนมากที่อยู่ในระยะ juvenile คือยังมีการเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ซึ่งเมื่อต้นเจริญเติบโตเต็มที่ลักษณะสะดือใบสามารถเปลี่ยนแปลงต่อไปได้อีก จึงทำให้ยากต่อการศึกษาเพื่อจำแนกชนิดของปาล์ม และปาล์มบางชนิดที่สำรวจพบ มีลักษณะที่ผิดแปลกไปจากต้นเดิม เนื่องจากการดูแลรักษาและสภาพแวดล้อมในบริเวณที่ปลูก

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐภูมิ ทองมา และ รักชนก บุญรอด. 2536. ปัญหาพิเศษเรื่องการศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของปาล์มในคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. นักศึกษาปริญญาตรี, สาขาพืชสวน, ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช, คณะเทคโนโลยีการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ปิฎกธนู นุนนาค. 2524. ปาล์ม. บรรณกิจเทรดดิ้ง, กรุงเทพฯ. 126 หน้า.
- โมนิกา ตันตยานบุตร และ พิชมน คงยิ่ง. 2537. ปัญหาพิเศษเรื่องการศึกษาลักษณะลำต้นของปาล์มบางชนิด. นักศึกษาปริญญาตรี, สาขาพืชสวน, ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช, คณะเทคโนโลยีการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิเชษฐ คำสุวรรณ. 3534. ปาล์มประดับ. สุสานเกษตร, กรุงเทพฯ. 95 หน้า.
- เสรี ทรัพย์สาร. 2535. การจัดสวนในบ้าน. อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, กรุงเทพฯ. 193-241 หน้า.
- Blombery,A. and Rodd,T. 1982. an Informative, Practical Guide to Palms of the World Their Cultivation, Care and Landscape Use. Angus & Robert Publishers, United Kingdom.
- Edlin, H.L. 1977. The Encyclopidia of Plant Kingdom. Chartwell Book Inc, New York. 164-169pp.
- Gibbons, M. 1993. Identifying Palms. Star Standard Industries Pte. Ltd., Singapore.
- Krempin,J. 1993. Palms & Cycads around the World. Excel Graphics Art Company., Hong Kong. 276pp.
- Langlois,A.C. 1980. Supplement to Palms of the Word. Horti Cultural Books, Inc., Florida. 252pp.
- Stewart,L. 1994. a Guide to Palms & Cycads of the World. Harper Collins Pty Limited., Sydeny.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Uhy, N.W. and J. Dransfield. 1987. Genera Palmarum. Allen Press, Inc., Lawrence.

610pp.

Whitmore, T.C. 1979. Palm of Malaya. Oxford University Press, Malaysia. 132pp.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้